

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MIGA GARANTİLERİNİN ÜLKELER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ VE BU GARANTİLERİN ÜLKELERİN FİNANSAL GELİŞİMİNE ETKİSİ

DOKTORA TEZİ

DOCTORAL DISSERTATION

SELİM TARTAN

MALATYA, 2026

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MİGA GARANTİLERİNİN ÜLKELER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ VE BU GARANTİLERİN
ÜLKELERİN FİNANSAL GELİŞİMİNE ETKİSİ

Selim TARTAN

İşletme Ana Bilim Dalı
Muhasebe-Finansman Bilim Dalı

Doktora Tezi

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Recep KARABULUT

MALATYA
2026

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

ETİK ve YAPAY ZEKÂ KULLANIM BEYANI

08 /07/ 2026

İnönü Üniversitesi Lisansüstü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak, “Recep KARABULUT” danışmanlığında hazırlayıp sunduğum “MIGA Garantilerinin Ülkeler Açısından Değerlendirilmesi ve Bu Garantilerin Ülkelerin Finansal Gelişimine Etkisi” başlıklı Doktora tezimde:

1. ETİK ve BİLİMSEL SORUMLULUKLARIM:

- Tezimde yer alan verileri, bilgileri ve belgeleri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Çalışmada yararlandığım tüm kaynaklara bilimsel kurallara uygun şekilde atıfta bulunduğumu ve kaynakça gösteriminde APA 7. baskı kurallarına uyduğumu,
- Tezimin özgün olduğunu, çalışma ve yazım sürecinde patent ve telif haklarını ihlal edici hiçbir davranışta bulunmadığımı,
- Aksi bir durumda doğabilecek tüm hukuki ve akademik sonuçları kabul ettiğimi,

2. YAPAY ZEKÂ KULLANIMINA İLİŞKİN BEYANIM:

() Tez yazım sürecinde yapay zekâ tabanlı araçlardan **faydalanmadım**.

(X) Tez yazım sürecinde yapay zekâ tabanlı araçlardan **faydalandım**.

Bu durumda:

- Yapay zekâ araçlarını yalnızca bilimsel üretim sürecini desteklemek amacıyla kullandığımı,
- Kullanımın hipotez geliştirme, teorik tartışma ve yorumlama gibi üst düzey akademik becerileri içermediğini,
- Kullanımın tezin özgünlüğüne, bilimsel etik kurallarına ve ilgili mevzuata aykırı olmadığını,
- Usulsüz kullanımlara (kaynak göstermeksizin metin üretimi, yanıltıcı kaynak gösterimi, otomatik içeriklerin özgün eser gibi sunulması vb.) kesinlikle başvurmadığımı,
- Kullanılan yapay zekâ araçlarının ve işlevlerinin, danışmanımın bilgisi dâhilinde, ekte verilen tabloda şeffaf biçimde belirtildiğini,
- Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Faaliyetlerinde Üretken Yapay Zekâ Kullanımına Dair Etik Rehber’de belirtilen ilkelere riayet ettiğimi,

kabul ve taahhüt ederim.

Öğrencinin Adı Soyadı

Selim TARTAN

İmza

İÇİNDEKİLER

ÖZET	viii
ABSTRACT.....	ix
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	x
ŞEKİLLER DİZİNİ	xi
TABLolar DİZİNİ	xii
1. GİRİŞ.....	1
2. KALKINMA BANKASI OLARAK DÜNYA BANKASI HAKKINDA TEMEL BİLGİLER	3
2.1. Finansal Sistem İçerisinde Finansal Kurumların Rolü ve Sınıflandırılması	3
2.2. Kalkınma Bankalarının Faaliyetlerinin Kapsamı	5
2.2.1. Kalkınma Bankalarının Fonksiyonları.....	6
2.2.2. Kalkınma Bankalarının Sınıflandırılması	7
2.3. Dünya Bankası ve Dünya Bankasını Oluşturan Kurumlar.....	8
2.4. MIGA: Garantilerin Kapsamı ve Sermaye Yapısı	10
2.4.1. Garanti Kapsamı	11
2.4.2. Sermaye Yapısı.....	12
3. MIGA GARANTİLERİNİN ÜLKELER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	15
3.1. MIGA Garantilerinin Yıllara Göre Dağılımı	16
3.2. MIGA Garanti Kapsamında Projelerin Durumu ve Sayısı	18
3.3. Sektörlere Göre Toplam Garanti Miktarı	19
3.4. MIGA Garantisinden En Fazla Yararlanan 20 Ülke	21
3.4.1. Sırbistan	23
3.4.2. Türkiye	25
3.4.3. Meksika.....	27
3.4.4. Arjantin	29
3.4.5. Kolombiya	31
3.4.6. Şili	33
3.4.7. Güney Afrika	34
3.4.8. Brezilya	36
3.4.9. Rusya	39
3.4.10. Panama	41

3.4.11. Mısır.....	42
3.4.12. Peru	44
3.4.13. Moğolistan.....	46
3.4.14. Senegal	48
3.4.15. Macaristan.....	50
3.4.16. Umman	51
3.4.17. Bosna Hersek.....	53
3.4.18. Endonezya	55
3.4.19. Ukrayna	56
3.4.20. Bangladeş	58
3.5. En az MIGA Garantisi Verilen 20 Ülke	60
3.6. En fazla MIGA Proje Garantisi Alan 20 Şirket.....	62
4. DATA VE METODOLOJİ	64
4.1. Çalışmanın Konusu ve Amacı	64
4.2. Çalışmanın Önemi	65
4.3. Literatür Taraması	66
4.4. Araştırmanın Hipotezleri	70
4.5. Araştırmanın Yöntemi	70
4.6. Veri Analizi.....	72
5. TANIMLAYICI BULGULAR	74
5.1. Panel Birim Kök Testi Bulguları	74
5.2. Panel Veri Model Seçim Bulguları	75
5.3. Sabit Etkiler Modeli Bulguları.....	75
5.4. Dirençli Tahminci Bulguları	76
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	78
KAYNAKLAR.....	82
EKLER	86
EK -1. 1990-2025 yılları arasında verilmiş MIGA garantileri	86

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın her aşamasında bilgi, deneyim ve yol göstericiliğiyle bana destek olan, değerli katkıları ve anlayışıyla tez sürecimi başarıyla tamamlamama yardımcı olan danışmanım Prof. Dr. Recep KARABULUT'a en içten teşekkürlerimi sunarım.

Selim TARTAN

Malatya-2026

ÖZET

Miga Garantilerinin Ülkeler Açısından Değerlendirilmesi ve Bu Garantilerin Ülkelerin Finansal Gelişimine Etkisi

Bu çalışma, Dünya Bankası grubu içerisinde faaliyet gösteren Çok Taraflı Yatırım Garanti Ajansının (MIGA) yapısını, işleyişini ve garanti mekanizmasının geçerliliğini araştırmayı amaçlamaktadır. Çalışmada öncelikle MIGA garanti desteklerinin ülkeler açısından dağılımı ve MIGA desteklerinin ülkelerin finansal gelişimi üzerinde etkisi değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda MIGA Garanti desteklerinden en fazla yararlanan ülkeler ele alınmış, MIGA destekleri ile bu ülkelerin finansal gelişimleri arasındaki ilişki istatistiki yöntemlerin kullanımıyla test edilmeye çalışılmıştır.

Çalışmada 1997 ile 2025 yılları arasındaki dönem ele alınmıştır. Bu dönemde MIGA garantilerinden en fazla yararlanan 10 ülke olan Sırbistan, Türkiye, Meksika, Arjantin, Brezilya, Kolombiya, Şili, Güney Afrika, Rusya ve Panama'nın ilgili verileri analize dahil edilmiştir. Analizde panel veri yöntemi kullanılmış, Maddala-Wu panel birim kök testi, Hausman testi, sabit etkiler modeli ve Driscoll-Kraay dirençli standart hata tahmincisi uygulanmıştır.

Analiz için önce regresyon modeli oluşturulmuş ve modelde finansal gelişim endeksi bağımlı değişken olarak belirlenirken, MIGA garanti destekleri, döviz kuru ve faiz oranları bağımsız değişken olarak ele alınmıştır. Yapılan analiz sonucunda bağımlı ve bağımsız değişkenlerin hepsi anlamlı çıkmıştır. Analiz sonucunda döviz kuru, reel faiz oranı ve MIGA Garanti destekleri istatistiksel olarak anlamlı ancak anlamlılık güçleri farklıdır. En güçlü istatistiksel etki Döviz, ardından MIGA, en zayıf anlamlı etki ise ReelFaiz değişkeninde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Finansal Sistem, Dünya Bankası, MIGA.

ABSTRACT

Evaluating MIGA Guarantees from a Country Perspective and the Impact of These Guarantees on Countries' Financial Development

This study aims to examine the structure, operations, and effectiveness of the guarantee mechanism of the Multilateral Investment Guarantee Agency (MIGA), which operates within the World Bank Group. The study first seeks to assess the distribution of MIGA guarantee support across countries and the impact of such support on countries' financial development. In this context, the countries that have benefited most from MIGA guarantees were examined, and the relationship between MIGA support and the financial development of these countries was tested using statistical methods.

The study covers the period from 1997 to 2025. Data from the 10 countries that benefited most from MIGA guarantees during this period—Serbia, Turkey, Mexico, Argentina, Brazil, Colombia, Chile, South Africa, Russia, and Panama—were included in the analysis. The analysis employed a panel data approach, utilizing the Maddala-Wu panel unit root test, the Hausman test, a fixed-effects model, and the Driscoll-Kraay robust standard error estimator.

For the analysis, a regression model was first constructed; in this model, the financial development index was defined as the dependent variable, while MIGA guarantee support, the exchange rate, and interest rates were treated as independent variables. The results of the analysis showed that all dependent and independent variables were statistically significant. The analysis revealed that the exchange rate, the real interest rate, and MIGA guarantee support are statistically significant, though their levels of significance differ. It was concluded that the exchange rate has the strongest statistical effect, followed by MIGA, while the real interest rate has the weakest significant effect.

Keywords: Financial System, World Bank, MIGA.

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

EXIMBANK	: İhracat-İthalat Bankası
IBRD	: Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası
ICSID	: Uluslararası Yatırım Anlaşmazlıkları Çözüm Merkezi
IDA	: Uluslararası Kalkınma Birliği
IFC	: Uluslararası Finans Kurumu
MIGA	: Çok Taraflı Yatırım Garanti Ajansı

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil No	Sayfa No
Şekil 1. MIGA'ya üye ülkelerin oy oranları, 2024.	12
Şekil 2. Çalışmaya Ait Model	71

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo No	Sayfa No
Tablo 1. Dünya bankası grubu'nun fon kaynakları ve etki alanları.	9
Tablo 2. MIGA'ya üye ülkelerin blok oy oranları, 2024.....	13
Tablo 3. MIGA garantilerinin tutar ve oranları, 1990-2025.	16
Tablo 4. MIGA garanti kapsamında projelerin durumu ve sayısı, 1990-2025.	18
Tablo 5. MIGA'nın sektörlere göre toplam garanti miktarları, 1990-2025.....	19
Tablo 6. MIGA garantilerinden en fazla yararlanan 20 ülke, 1990-2025.....	21
Tablo 7. Sırbistan'a verilen MIGA garantileri, 1990-2025.....	23
Tablo 8. Türkiye'ye verilen MIGA garantileri, 1990-2025.....	25
Tablo 9. Meksika'ya verilen MIGA garantileri, 1990-2025.	28
Tablo 10. Arjantin'e verilen MIGA garantileri, 1990-2025.....	29
Tablo 11. Kolombiya'ya verilen MIGA garantileri, 1990-2025.....	31
Tablo 12. Şili'ye verilen MIGA garantileri, 1990-2025.	33
Tablo 13. Güney Afrika'ya verilen MIGA garantileri, 1990-2025.....	35
Tablo 14. Brezilya'ya verilen MIGA garantileri, 1990-2025.	37
Tablo 15. Rusya'ya verilen MIGA garantileri, 1990-2025.	39
Tablo 16. Panama'ya verilen MIGA garantileri, 1990-2025.....	41
Tablo 17. Mısır'a verilen MIGA garantileri, 1990-2025.	43
Tablo 18. Peru'ya verilen MIGA garantileri, 1990-2025.	45
Tablo 19. Moğolistan'a verilen MIGA garantileri, 1990-2025.	47
Tablo 20. Senegal'a verilen MIGA garantileri, 1990-2025.	48
Tablo 21. Macaristan'a verilen MIGA garantileri, 1990-2025.	50
Tablo 22. Umman'a verilen MIGA garantileri, 1990-2025.....	52
Tablo 23. Bosna Hersek'e verilen MIGA garantileri, 1990-2025.....	53
Tablo 24. Endonezya'ya verilen MIGA garantileri, 1990-2025.	55
Tablo 25. Ukrayna'ya verilen MIGA garantileri, 1990-2025.	56
Tablo 26. Bangladeş'e verilen MIGA garantileri, 1990-2025.	58
Tablo 27. MIGA garantilerinden en az yararlanan 20 ülke, 1990-2025.....	60
Tablo 28. En fazla proje garantisi alan 20 şirket, 1990-2025.....	62
Tablo 29. Maddala-Wu Panel Birim Kök Testi Sonuçları.....	74

Tablo 30. Hausman Testi Sonuçları	75
Tablo 31. Sabit Etkiler Modeli Sonuçları	75
Tablo 32. Driscoll-Kraay Dirençli Tahmin Bulguları	76

1. GİRİŞ

Günümüzde hızlı teknolojik gelişmeler ve birçok ülkede finansal piyasaların serbestleştirilmesine yönelik düzenlemelerin yaygınlaşması ülkelerin finansal sistem araçlarıyla finansal açıdan birbirlerine bağlı hale gelmesine yol açmıştır. Bu durum ülkelerin ekonomik büyümeleri için yabancı fona ulaşmasını kolaylaştırmakla birlikte ülke ekonomileri üzerinde uluslararası sermayenin etkili olmasına yol açmaktadır. Bu bağlamda kalkınma bankaları, ekonomik büyümeler için ihtiyaç duyulan fonların küresel ölçekte dağıtılmasını sağlayan ve ülkeler arasında fon transferine aracılık eden temel kurum olma özelliğine sahiptirler. Ayrıca kalkınma bankaları, işletmelere sadece finansman sağlamakla kalmayıp aynı zamanda ülkelerin ekonomik yatırım ortamını iyileştirmeye yönelik politikalar geliştirebilmektedirler. Bu kapsamda kalkınma bankaları, sermaye akımlarının yönlendirilmesi yatırım projelerinin finansmanı ve ekonomik reform süreçlerinin desteklenmesi gibi fonksiyonları yerine getirmeye yönelik faaliyet göstermektedirler.

Bir kalkınma bankası olarak Dünya Bankası'nın dünya çapında faaliyet gösteren bir kurum olması uluslararası finansal sistem içerisinde önemli bir yere sahip olmasına yol açmaktadır. Bu bağlamda, Dünya Bankası yoksulluğun azaltılması sürdürülebilir ekonominin sağlanması ve finansal sistemlerin geliştirilmesi gibi birtakım hedeflere ulaşmayı da esas almaktadır. Bu doğrultuda, alt yapı yatırımlarından sosyal projelere kadar geniş bir yelpazede finansman desteği sağlamakta ve ülkelerin ekonomik kapasitelerinin artırılması yönünde çaba gösterebilmektedirler.

Dünya Bankası bünyesinde yer alan MIGA, yatırımcıların karşılaştığı politik riskleri teminat altına alarak doğrudan yabancı yatırımların teşvik edilmesi konusunda faaliyet göstermektedir. MIGA'nın sağladığı garantiler; kamulaştırma, transfer kısıtlamaları, sözleşme ihlali ve siyasi istikrarsızlık riskleri kapsamaktadır. Böylece MIGA garantileri, bu türden riskleri yüksek olan ülkelere yabancı yatırımların akmasını sağlamaktadır. Bu yönüyle MIGA, klasik anlamda bir finansman sağlayıcıdan ziyade, yatırım ortamını iyileştiren ve riskleri azaltarak sermaye akımlarını hızlandıran bir kurum olarak değerlendirilebilmektedir.

Bütün bu kapsam içerisinde çalışma, Dünya Bankası Grubunun önemli bir bileşeni olan MIGA tarafından sağlanan garantilerin ülkelerin finansal gelişim üzerindeki etkisini araştırmayı temel almaktadır. Bu kapsamda, MIGA garantilerinin yatırım tutarının, ülkelerin finansal derinlik ve finansal gelişim göstergeleri üzerindeki etkileri değerlendirilmeye çalışılmıştır. Ayrıca MIGA'nın ülkelerin ekonomik kalkınma süreçlerine katkı yapıp yapmadığı değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Çalışmanın teorik ve analiz bölümünde olmak üzere iki temel bölüme ayrılmıştır. Teori kısmında bir kalkınma bankası olarak Dünya Bankası ve MIGA'nın faaliyetleri konusunda temel bilgiler verilmiştir. Analiz bölümünde ise MIGA desteklerinin ülkelerin finansal gelişimi üzerinden bir model

kurulmustur. Bu kapsamda, MIGA garantilerinin ülkelerin finansal gelişimi üzerinde etkili olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

2. KALKINMA BANKASI OLARAK DÜNYA BANKASI HAKKINDA TEMEL BİLGİLER

Kalkınma bankaları, ülkemizde, çoğunlukla yatırım bankaları ile birlikte başlıklandırılmakta ve 'kalkınma ve yatırım bankaları' biçiminde ifade edilmektedir. Halbuki batı ülkelerinde (özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde) kalkınma ve yatırım bankaları birbirlerinden tamamen farklı fonksiyonlara sahip birer finansal kurum olarak faaliyet göstermektedirler. Buna göre, kalkınma bankaları, bir ülkenin ekonomik büyüme ve kalkınması için gerekli kaynakları, ekonomik yatırımları gerçekleştirecek yatırımcı işletmelere sağlama amacı güden bir finansal kurum olarak bilinmektedirler. Yatırım bankaları ise esas itibariyle, finansal sistemleri piyasa ağırlıklı gelişmiş ülkelerde kurulup faaliyet göstermektedirler. Bu kurumların başlıca faaliyeti, birincil finans piyasalarına menkul kıymet ihraç ederek fon ihtiyaçlarını karşılamak isteyen şirketlerin, menkul kıymet ihraçlarına aracılık yapmak biçiminde ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla yatırım bankaları, her ne kadar banka adını taşıyalar da faaliyetlerinin klasik bankacılıkla ilgili olmadığı anlaşılmaktadır.

Küresel bazda yaygın bir tanınırlığa sahip olan Dünya Bankası, faaliyetleri itibariyle finansal kurumlar içerisinde sınıflandırılan bir kalkınma bankası olma özelliğine sahiptir. Bu bağlamda Dünya Bankası, küresel finansal sistem içinde kalkınma odaklı yaklaşımı, sunduğu finansman imkanları ve teknik destek mekanizmalarıyla öne çıkan başlıca uluslararası finansal kurumlardan biri olarak görülmektedir. Bununla birlikte, Dünya Bankası, kendini sürekli geliştiren ve şartlara göre değişim gösteren canlı bir organizma olarak da değerlendirilebilmektedir. Ayrıca, Dünya'da benzeri olmayan bir örgüt yapısına sahip olduğu ve ülkeler hakkında doğal, beşerî, demografik, ekonomik vb. her türlü bilgiye sahip olduğu bilinmektedir. Topladığı bu bilgileri analiz ederek, kredilendirme politikalarının oluşturulmasında faydalandığı ve yine bu bilgilerden yatırımcıların fayda sağladığı öne sürülmektedir (Küçük, 2019: 501-523). Bununla birlikte Dünya Bankası'nın, kredilendirdiği ülkelerin iç politika ve finansal yönetimlerini de takibe aldığı ve böylece aşırı güçlenmiş, hegemonya güç haline geldiği de kabul görmektedir (Bayramoğlu, 2004: 1-24).

2.1. Finansal Sistem İçerisinde Finansal Kurumların Rolü ve Sınıflandırılması

Ekonomik faaliyetlerin yeterli gelişmediği ülkelerde ekonomik birimler, yatırımlarını genellikle kendi tasarruflarıyla finanse etmekte ve tasarruf-yatırım dengesini kendi içlerinde sağlamaktadır. Buna karşılık, ekonomik faaliyetlerin geliştiği toplumlarda tasarruf ve yatırım farklı ekonomik birimler tarafından gerçekleştirmektedir. Bu durum, tasarruf fazlasına sahip birimler (fon arz edenler) ile tasarruf açığına sahip birimler (fon talep edenler) arasında fon aktarımını gerekli kılmaktadır. Fonların taraflar arasında aktarımı da genelde, finansal sistem olarak adlandırılan mekanizma ile gerçekleşmektedir. Buna göre finansal sistem, dar anlamda tasarruf fazlasına sahip ekonomik birimler

ile tasarruf açığı bulunan birimler arasında fon aktarımını sağlayan bir kanal olarak tanımlanmaktadır. Geniş anlamda ise, fon arz ve talebinin bulunduğu bir ekonomide finansal piyasalar, finansal kurumlar ve finansal varlıklar (araçlar) ile taraflar arasında fonların akışını sağlayan, hukuki ve idari düzenlemelerden oluşan organik bir yapı olarak ifade edilmektedir. Aynı zamanda ekonomik gelişmenin belirli bir aşamasında ortaya çıkan bir üst yapı kurumu olarak da tanımlanmaktadır. Bu bağlamda finansal sistemin temel fonksiyonu; ekonomide fon arz ve talebini dengeleyerek, fonları zaman, miktar ve vade açısından kullanılabilir hale getirmektir. Temel fonksiyonunu yerine getiren bir finansal sistemin ekonomik büyümeye katkı sağlaması beklenmektedir. Yukarıda verilen tanım çerçevesinde bir finansal sistem, taraflar arasındaki fon aktarımını farklı fonksiyonlara sahip finansal piyasa, kurum ve araçlar aracılığıyla gerçekleştirmektedir.

Günümüzde, bir ülkedeki tasarruf edilmiş fonlar yalnızca ulusal sınırlar içerisinde kalmayıp, küresel ölçekte sınır tanımaksızın serbestçe dolaşır hale gelmiştir. Böylece finansal sistem, ülkeler arasında fon aktarımını sağlayan uluslararası bir mekanizma haline gelmiştir. Bir Finansal sistem, ister ulusal isterse uluslararası düzeyde olsun, temelde aynı unsur (piyasa, kurum ve araç) ve fonksiyonları yerine getirmektedir. Buna göre, bir finansal sistemin unsurları aracılığıyla yerine getirdiği başlıca fonksiyonlar aşağıdaki gibi sıralanabilecektir (Armutlu ve Karabulut, 1990: 10).

- ✓ Ödeme aracı sağlamak,
- ✓ Tasarrufların değerlendirilmesini ve borçlanma imkânı sağlamak,
- ✓ Finansal varlıklara sürekli likidite kazandırmak,
- ✓ Vade ve miktar dönüşümünü gerçekleştirmek,
- ✓ Risk transferi ve riskin dağıtılmasına imkân sağlamak,
- ✓ Finansal varlıklarla ilgili bilgileri toplamak ve dağıtmaktır.

Yukarıda sıralanan fonksiyonların birçoğunda finansal kurumlar öne çıkmakta ve fon arz edenlerle fon talep edenler arasında var olan çeşitli uyumsuzlukları gidererek, fonları zaman, miktar ve vade açısından kullanılabilir hale getirebilmektedirler. Aynı zamanda risk transferi ve riskin dağıtılmasında da önemli rol üstlenmektedirler. Miktar dönüşümü, küçük ölçekli tasarrufların finansal kurumlarda bir araya getirilerek büyük ölçekli fonlara dönüştürülmesi, bireysel fonların kurumsal fonlara dönüştürülmesi ve bu fonların yatırımcıların ihtiyaç duyduğu miktarlarda sunulması ile gerçekleşmektedir. Vade dönüşümü ise finansal kurumların kısa vadeli olarak topladıkları fonları, vade uzatımı yoluyla daha uzun vadeli kullandırmaları ile gerçekleşmektedir. Böylece finansal kurumlar, taraflar arasındaki miktar ve vade uyumsuzluklarını gidererek fon aktarımının, dolaylı ve etkin bir biçimde gerçekleşmesini sağlamaktadır.

Finansal kurumların temel faaliyetlerinin taraflar arasında fon aktarımına aracılık olması, bu kuruluşları finansal olmayan kurumlardan ayıran en önemli özelliklerden biri olarak görülmektedir. Finansal kurumlar, aracılık faaliyetlerini yürütürken büyük ölçüde kendi kaynaklarından ziyade üçüncü

kişilere ait fonları kullanmaktadır. Bu durum, finansal kurumların bilanço yapılarının finansal olmayan kurumlara kıyasla farklılaşmasına ve yüksek finansal kaldıraç oranlarıyla faaliyet göstermelerine neden olmaktadır. Yüksek kaldıraç düzeyi ise finansal kurumların dış şoklara karşı kırılganlığını artırmakta ve iflas risklerini yükseltmektedir.

Finansal kurumların iflaslarının bireysel düzeyde kalmayarak sistem geneline yayılması, finansal krizlerin ortaya çıkmasında temel etkenlerden biri olarak değerlendirilmektedir. Bu nedenle finansal kurumlar, kamu otoriteleri tarafından özel düzenlemelere tabi tutulmakta ve sıkı denetim altında faaliyet göstermektedir. Ayrıca bu kurumların uluslararası finansal sistemle bütünleşmiş olmaları, düzenleme ve denetim faaliyetlerinin uluslararası düzeyde de yürütülmesini gerekli kılmaktadır (Armutlu ve Karabulut, 1990: 12).

Finansal kurumlar, yukarıda bahsedildiği üzere, fon arz edenlerle fon talep edenler arasında fon aktarımına ve finansal yatırımcılar arasında da menkul kıymetlerin el değiştirmesine aracılık yapmak biçiminde faaliyet göstermektedirler. Bu kapsam içerisinde finansal kurumlar farklı kriterlere göre sınıflandırılabilir. Bununla birlikte yaygın bir sınıflandırma finansal kurumların finansal sistem içerisindeki rollerine göre yapılabilmektedir. Buna göre finansal kurumlar, para oluşturan, para oluşturmeyan ve sermaye piyasalarında faaliyet gösteren kurumlar olmak üzere üç başlık halinde toplanabilmektedir.

Para oluşturan finansal kurumlar başlığı altında, kâğıt parayı üreten kurum olarak merkez bankası, kaydı para üreten kurumlar olarak da ticaret (mevduat) bankaları ile katılım bankaları yer almaktadır. Para oluşturmeyan finansal kurumlar başlığı altında ise genelde, kalkınma bankalarına, sosyal güvenlik kurumlarına ve sigorta şirketlerine yer verilmektedir. Sermaye piyasası kurumlarına da yatırım bankaları, borsalar, borsa aracı kurumları ile kolektif yatırım kurumları başlığı altında bir araya getirilen yatırım ortaklıkları ile yatırım fonları dâhil edilmektedir.

Yukarıdaki sınıflandırma içerisinde yer alan ve para oluşturmeyan finansal kurumlar biçiminde bahsedilen finansal kurumlar genelde, finansal piyasaların arz yönünde yer alan, yani finansal piyasalara fon sağlayan ve böylece, kurumsal yatırımcı olarak da bilinen kurumlardır.

Bu kurumlar içerisinde, çalışmamızla ilişki kurum olan kalkınma bankaları ise, diğerlerinden daha farklı fonksiyonlara sahip olarak karşımıza çıkmaktadır.

2.2. Kalkınma Bankalarının Faaliyetlerinin Kapsamı

Kalkınma bankaları, bir ülkenin sanayileşmesi (büyüme ya da kalkınma) için gerekli ekonomik yatırımları yapacak olan işletmelere, ihtiyaç duydukları kaynakları (fonları) sağlama amacı güden uzmanlık bankalarıdır. Genelde ekonomik açıdan gelişmemiş ya da gelişmekte olan ülkelerde faaliyet göstermektedir. Yine bu tür kurumların, gelişmiş ülkelerin geri kalmış bölgelerinde ekonomik faaliyetleri teşvik etmek amacıyla faaliyet gösterdikleri de görülmektedir.

Mevduat toplamayan kalkınma bankaları, özkaynaklarının yanısıra çeşitli ulusal ve uluslararası piyasa ve kuruluşlardan elde ettikleri uzun vadeli fonları, işletmelere kullanırmaktadır. Bu işletmeler, genelde yeni kurulmuş ya da üretim kapasitelerini artırmak isteyenlerdir ve kalkınma bankalarının sağladıkları uzun vadeli yabancı veya özsermaye biçimindeki fonları, duran varlık ya da çalışma (işletme) sermayesi yatırımlarını finanse etmede kullanılmaktadırlar.

Kalkınma bankalarının elde ettikleri yabancı kaynaklar, genelde düşük maliyetlidir ve bu kaynakların belirli alanlardaki yatırımlara tahsis edilme zorunluluğu bulunabilmektedir. Ayrıca, bazı ülkeler teşvik kapsamındaki yatırımlar için fon sağlama maliyetlerinin daha da düşülebilmesini sağlamak amacıyla, kalkınma bankalarının sağladıkları kredilere faiz sübvansiyonu uygulayabilmektedir. Aynı zamanda, yatırım için kullanılan kredinin yabancı para cinsinden kredi kullanan işletmeye kur riskine karşı koruma ve kur artışından kaynaklanacak kredi maliyet artışına da engel olarak yatırım yapılabilirliğini sağlayabilmektedir.

Kalkınma bankalarının, kredi verdikleri alanlar ve kredilendirdikleri işletmeler ülkeden ülkeye ve zamana bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Bazıları sadece kamuya ait iktisadi işletmelere, bazıları sadece özel işletmelere bazıları ise karma mülkiyete sahip işletmelere kredi açabilmektedir. Aynı zamanda, gelişmekte olan bazı ülkelerde, kalkınma bankalarının sanayi işletmeleri kurup yönettikleri de görülmektedir. Ayrıca, bu kurumlar yan kuruluşları aracılığıyla, finansal piyasalarda aracı kurum olarak da faaliyet gösterebilmektedirler.

Kalkınma bankaları, limited ve anonim şirket türünde sermaye şirketi olarak kurulmaktadır. Sermaye yapıları tamamen özel, karma veya tamamen kamuya ait olmak üzere farklı biçimlerde oluşabilmektedir. Sermayelerinin tamamı devlete ait olan bankaları, devlete veya özel sektöre ait sanayi şirketlerine ucuz kredi sağlama ve ihtisas kredileri de vermekle de görevlendirilmektedirler. (Parasız, 2011: 312; Akgüç, 2012: 487).

2.2.1. Kalkınma Bankalarının Fonksiyonları

Kalkınma Bankalarının temel faaliyet alanı, gelişmekte olan ülkeler ile gelişmekte olan bölge ve sektörlerle orta ve uzun vadeli kaynak sağlamaktır. Bu bağlamda, kalkınma bankalarının yerine getirdiği fonksiyonlar şu şekilde sıralanabilir;

- ✓ *Sermaye piyasalarının yokluğunu telafi etmek;* kalkınma bankaları büyük ölçüde sermaye piyasalarının bulunmadığı veya yeterince gelişmemiş ülkelerde faaliyet gösterirler. Böylece, sermaye piyasalarının yokluğunu telafi ederler.
- ✓ *Sermaye piyasalarının gelişimine katkı sağlamak;* kalkınma bankaları şirketlere yabancı fon sağlamak amacıyla şirketlerin ihraç etmiş oldukları borçlanma senetlerini ve ortaklık senetlerini (tahvil ve hisse senetlerini) satın almak suretiyle bu şirketlere yabancı özkaynak

sağlamaktadırlar. Böylece, portföylerinde bulunan tahvil ve hisse senetlerini zaman içerisinde yatırımcılara satmak suretiyle sermaye piyasalarının gelişmesine katkı sağlarlar.

- ✓ *Şirketlere teknik destek sağlamak ve proje finansmanı konusunda danışmanlık yapmak;* kalkınma bankaları, yatırım alanları ve yatırım yapabilecek bölgeler için ekonomik raporlar hazırlar ve fizibilite raporları hazırlatarak müteşebbisleri bu alan yatırımlara yönlendirmeye çalışırlar. Aynı zamanda yatırım projelerinin hazırlanması ve uygulanması esnasında yatırımcılara bilgi desteği sağlarlar.
- ✓ *Yeni yatırım alanlarına öncülük etmek;* kalkınma bankaları, yatırım verimliliği konusunda belirsizlik olan yeni yatırım alanlarına girmekte tereddüt eden girişimcilere yol göstermek amacıyla yeni yatırım alanlarına girmesine destek sağlarlar (Takan ve Boyacıoğlu, 2018).

2.2.2. Kalkınma Bankalarının Sınıflandırılması

Kalkınma bankaları farklı kriterlere göre sınıflandırılabilmeyle birlikte, genel kabul gören bir sınıflandırma faaliyet alanlarının kapsamını esas almaktadır. Buna göre kalkınma bankaları; uluslararası ölçekte, kıta ölçeğinde (bölgesel) ve ulusal ölçekte faaliyet gösterenler olmak üzere üç grupta toplanabilmektedir (Sarıkamış vd., 2007: 223-232).

Uluslararası kalkınma bankaları; ekonomik olarak geri kalmış veya gelişmekte olan ülkelerde kalkınmayı desteklemek ve bu ülkelerdeki ekonomik birimlere fon sağlamak amacıyla kurulmuştur. Bu kapsamda faaliyet gösteren ve yaygın olarak tanınan başlıca kurum olarak Dünya Bankası örnek gösterilebilir.

Bölgesel kalkınma bankaları; belirli bir coğrafi bölgede ya da kıtada yer alan ülkelerin ekonomik ve sosyal kalkınmalarına katkı sağlamak amacıyla kurulmuş bankalardır. Bu bankaların kurucuları, bölge içindeki ya da bölge dışındaki devletler olabilmektedir. Temel amaçları; bölge ülkeleri arasında ekonomik iş birliğini ve bütünleşmeyi güçlendirmek, kamu ve özel sektör yatırımlarını desteklemektir. Bölgesel kalkınma bankaları; hükümetlere, özel sektör kuruluşlarına düşük faizli, orta ve uzun vadeli krediler sağlamakta, ayrıca teknik destek ve danışmanlık hizmetleri sunmaktadır. Avrupa Yatırım Bankası, İslam Kalkınma Bankası, Asya Kalkınma Bankası, Afrika Kalkınma Bankası ve Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası bu gruba örnek olarak gösterilebilir (Aydın, 2004: 220-235).

Ulusal kalkınma bankaları, yalnızca belirli bir ülke sınırları içerisinde faaliyet gösteren ve ülke ekonomisinin kalkınmasına katkı sağlamayı amaçlayan bankalardır. Bu bankaların kuruluş amacı; özel ve kamu sektör yatırımlarına uzun vadeli ve uygun koşullu yatırım kredileri sunmaktır. Ulusal kalkınma bankalarının kaynakları, yurt içi ve yurt dışından sağlanan kredilerden oluşmaktadır. Her ülke, kendi yasal düzenlemeleri ve ekonomik koşulları çerçevesinde bu bankaların kuruluşuna izin vermektedir.

Türkiye’de faaliyet gösteren kalkınma bankaları; Türkiye Kalkınma Bankası ile Türkiye İhracat Kredi Bankası (Türk Eximbank) olmak üzere iki ana kurumdan oluşmaktadır (Aydın, 2004: 220-235).

2.3. Dünya Bankası ve Dünya Bankasını Oluşturan Kurumlar

Dünya Bankası, 189 üye ülkeye, geniş bir kurumsal yapıya ve küresel ölçekte faaliyet gösteren ve böylece uluslararası kalkınma sürecinde merkezi bir role sahip bir kurum olarak bilinmektedir. Banka temel vizyonunu, yoksulluğun azaltılması ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması biçiminde ifade etmektedir. Bu doğrultuda özellikle gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkelere uzun vadeli kredi, hibe ve teknik destek sağlayarak ekonomik büyümeyi desteklemeyi amaçları öne sürülmektedir. Dünya Bankası’nın üye ülkelerin hükümetleriyle muhatap olmakta ve ana sözleşmesine göre, sadece üye ülkelerin hükümetlerine veya hükümetlerin garanti verdiği kurumlara borç verilebilmektedir. Yine ana sözleşme hükümlerine göre, Dünya Bankası ile üye ülkeler arasındaki ilişki, üye ülkelerin merkez bankaları veya benzer düzeydeki üst kuruluşların belirlediği kişiler aracılığıyla yürütülebilmektedir (Eryiğit ve Sarıca, 2018: 61-74).

Dünya Bankası’nın örgüt yapısı, yönetim kurulu, yürütme kurulu, bir başkan ve yirmi dokuz başkan yardımcısından oluşmaktadır. Banka’nın sermaye yapısında Amerika Birleşik Devletleri, Japonya, Çin, Almanya, Fransa ve Birleşik Krallık büyük paya sahip ülkeler olarak öne çıkmaktadırlar (Boshchytskyi, 2015: 25-33).

Dünya Bankası’nın finansman yapısının temelini, uluslararası finansal piyasalardan sağladığı yabancı kaynak biçimindeki fonlar oluşturmaktadır. Kurumun yüksek kredi notuna (AAA) sahip olması, düşük maliyetle borçlanabilmesine imkân tanımakta ve bu kaynakların gelişmekte olan ülkelere uygun koşullarda aktarılmasını sağlamaktadır. Bu çerçevede banka, döviz ve faiz swap işlemleri gibi finansal araçlardan yararlanarak kaynak maliyetini optimize etmekte ve kredi hacmini genişletmektedir. Ayrıca, Banka’nın gelir kaynakları arasında kredi faizleri, finansal yatırımlardan elde edilen getiriler ve dağıtılmayan kârlar da yer almaktadır. Banka, elde ettiği bu kaynakları yeniden finansman sürecine dâhil ederek kalkınma projelerinin sürdürülebilirliğine katkı sağlamaktadır. Bu kaynak yapısı, Dünya Bankası’nın yalnızca bir finansman sağlayıcı değil, aynı zamanda küresel ölçekte etkin bir finansal aracı kurum olduğuna işaret etmektedir (Worldbank, 2024).

Hâlihazırda Dünya Bankası Grubu IBRD, IDA, IFC, MIGA ve ICSID kurumlarının birleşiminden oluşmaktadır. Her biri farklı fonksiyonlara sahip olan bu kurumların tümünün tek bir başlık altında ifade edilmesinin nedeni, hepsinin başkanlığını Dünya Bankası başkanının üstlenmiş olmasından kaynaklanmaktadır. Açık ifadeyle, Grubu oluşturan kurumların, kaynakları birbirlerinden bağımsız olmalarına karşın, yönetim açısından Dünya Bankası’na bağlı olarak çalışmaktadırlar. Bu durum, yönetim açısından beraber çalışmalarına, küresel kalkınma hedeflerine ulaşmak için aralarında ortak stratejik koordinasyon ve ortak kimlik oluşturmalarına yol açmaktadır (worldbank.org).

Dünya Bankası Grubunu oluşturan kurumların kullandıkları fon türleri ve bunların etki alanları aşağıda tablo halinde bir bütün olarak sunulmuştur.

Tablo 1. Dünya bankası grubu’nun fon kaynakları ve etki alanları.

DÜNYA BANKASI GRUBU	IBRD	IDA	IFC	MIGA
Finansman	-Esnek Krediler	-Hibeler	-Hisse Senedi olarak sermaye tedariki	
	-Yerel para cinsinden verilen krediler	-IBRD kredileri	-IFC A tipi kredi	-
		-Krediler	-IFC B tipi kredi	
			-IFC C tipi kredi	
			-Bağlantılı krediler	
			-Yerel Krediler	
Etki Alanı	Orta Gelirli Ülkeler	Düşük Gelirli Ülkeler	Özel Sektör	Özel Sektör
Şarta Bağlı Finansman	Ertelenmiş Krediler	Ertelenmiş Krediler		

Kaynak: Treasury sitesinden yararlanılarak, yazar tarafından oluşturulmuştur (24.12.2025).

Yukarıdaki Tablo 1’ den anlaşılacağı üzere, grup üyeleri çoğunlukla sadece kredi biçiminde yabancı kaynak kullandırmakta, farklı olarak IDA Hibe, IFC ise Özkaynak sağlayabilmektedir. Bu kaynakların tamamının düşük ve orta gelirli ülkeler ile özel sektöre kullandırıldığı anlaşılmaktadır.

IBRD üye ülkelere finansman olarak, esnek kredi ve yerel para cinsinden kredi desteği sağlamakta ve bu kredilerin uzun vadede geri ödenmesi talep edilmektedir. IBRD esnek kredilerin geri ödemesi, 3-5 yıl geri ödemesiz dahil projenin niteliğine göre 50 yıla kadar uzayabilmektedir. Ortalama kredilerin geri ödeme süresi ise 20 yıldır. Etki alanı, orta gelişmiş ülkelerdir. IDA’nın etki alanı az gelişmiş ülkelerdir. Üye ülkelere, hibe ve kredi destekleri vermektedir. Üye ülkenin geri ödeme şartlarına ve projenin niteliğine göre geri ödemesiz, yani hibe desteği sağlamaktadır. Ya da sıfır veya çok düşük faiz ücretlerine sahip geri ödemeleri 30-40 yıla uzatmaktadır. IFC’nin etki alanı özel sektördür. Finansman olarak üye ülkelere, sermaye tedariki ve kredi destekleri sağlamaktadır. IFC, projenin niteliğine ve şirketlerin finansal durumuna göre kendi hesabından finansman sağlamaktadır. IFC kredileri, geleneksel olarak gelişmiş ülkelerin para cinsinden vermektedir. Buna rağmen, yerel para birimine sahip ürünleri yapılandırmayı bir öncelik haline getirmiştir. IFC, 74 ülkenin yerel parasıyla finansman desteği sağlamaktadır. Bu finansman desteği olan krediler genellikle 7-12 yıl arasında olmaktadır. MIGA herhangi bir kredi desteği sağlamamaktadır. Çünkü MIGA sadece bir garanti şirketidir. Özel Sektör için ticari olmayan risklere karşı sigortalama işlemleri yapmaktadır.

Yukarıdaki tabloda yer almayan ICSID, Grup içerisinde yer alan diğer kurumlardan farklı bir özelliğe sahip olarak, diğerleri gibi fon sağlayan bir kurum değildir. Kurumun temel Özelliği, yatırım uyuşmazlıklarının çözümüne yönelik hukuki ve kurumsal altyapı sunmaktır. Bu yönüyle ICSID, uluslararası yatırımların sürdürülebilirliğini destekleyen tamamlayıcı bir Dünya Bankası Grubu kuruluşu niteliği taşımaktadır. ICSID, özellikle yabancı yatırımcılar ile ev sahibi devletler arasında ortaya çıkan kamulaştırma, sözleşme ihlali ve yatırım koruma anlaşmazlıklarında tahkim ve uzlaştırma hizmeti sunmaktadır. Bu yönüyle kurum, yatırımcı güveninin artırılması ve uluslararası sermaye hareketlerinin teşvik edilmesi açısından farklı bir fonksiyona sahiptir. Devletlerin ve yatırımcıların ICSID kararlarını uluslararası düzeyde bağlayıcı ve tarafsız kabul etmeleri, kurumun küresel yatırım sistemindeki önemini artırmaktadır. (ICSID.worldbank.org/about).

2.4. MIGA: Garantilerin Kapsamı ve Sermaye Yapısı

MIGA, Grup içerisinde en son faaliyete geçen birim olmasının yanı sıra, günümüzde özel sektöre yönelik kullanılan fonları yöneten bir kurum olma özelliğine sahiptir (Peter vd., 2019: 263-272). MIGA'nın temel amacı, üye ülkeler arasında yatırım fonlarının verimli kullanılmasını sağlamak, özellikle gelişmekte olan ülkelere fon aktarımını özendirmek ve bu çerçevede Dünya Bankası çabalarına tamamlayıcı yönde katkıda bulunmak biçiminde ifade edilmektedir. MIGA, yatırımları özendirme amacını gerçekleştirebilmek için, gelişmekte olan ülkelere yatırım yapacak yatırımcılara ticari olmayan risklere karşı garanti vermekte ve çeşitli danışmanlık hizmetleri sağlamaktadır. MIGA'nın diğer bir amacı ise kendine pazar arayan uluslararası sermayeye sigorta sağlayarak olası risklerden korumaktır. Böylece, MIGA sayesinde yabancı sermaye, herhangi bir risk üstlenmeden ödediği prim karşılığında riskten kaçınma olanağına sahip olabilmektedir.

MIGA garantileri, bir ülkede yatırım yapacak şirketlerin uğrayacağı kayıpların telafi edileceğine dair güvenceden çok daha fazlasını sunmayı taahhüt edebilmektedir. MIGA'nın sağlamayı taahhüt ettiği garanti, aynı zamanda yatırımcılara ve kredi verenlere de aşağıdaki gibi faydalar sağlamaktadır.

- ✓ *Zararlı Eylemleri Caydırmak:* MIGA'nın Dünya Bankası Grubu'nun bir üyesi olarak statüsü ve hissedar hükümetlerle olan ilişkisi, yatırımların korunmasında ek bir güvence sağlamaktadır.
- ✓ *Çevresel ve Sosyal Uzmanlık Sağlamak:* MIGA, projelerin gerçekleştirileceği ülkedeki sosyal ve çevresel koruma önlemlerine uygunluğunun sağlanmasında yardımcı olmaktadır.
- ✓ *Anlaşmazlıkların Çözülmesi:* MIGA, olası yatırım anlaşmazlıklarının çözümü için müdahale ederek yatırımların sürdürülmesine ve gelirlerin akmasına yardımcı olmaktadır. MIGA bir tazminat talebini önleyemediğinde, hızlı ödeme yapma sözü vermektedir.

- ✓ *Finansmana Erişim:* Garanti, yatırımcıların bankalardan ve ortaklardan proje finansmanı elde etmelerine yardımcı olabilecektir.
- ✓ *Artan Vadeler:* MIGA, uzun yıllara yaygınlaşan sigorta teminatı sağlayabilmektedir. Bu da yatırımcıların kullanabileceği kredilerin vadesini artırabilecektir.
- ✓ *Kapsamlı ülke bilgisi sağlama:* MIGA, küresel çapta erişim imkanını ve geliştirmekte olan ülkeler hakkındaki bilgisini her işleme uygulama imkanına sahiptir.
- ✓ *Borçlanma Maliyetlerini Düşürmek:* MIGA garantili krediler, projelerin risk-sermaye derecelendirmelerini azaltmaya yardımcı olabilecektir (Gentile ve Valahu, 2004).

Gelişmemiş ülkelere yatırım, ticari risklerin yanısıra alternatif riskleri de içermektedir. Bu riskler, yatırımcılar tarafından arzu edilmeyen politik olaylar, finansal krizler, terörizmi kapsamaktadır. MIGA, tüm risk kaynaklarını dikkate alarak, yatırımcıları geliştirmekte olan ülkelere yatırım yapmaları için gerekli olan güveni sağlamayı taahhüt etmektedir. Bu taahhüt, yatırımları olumsuz etkileyebilecek tüm eylemlere karşı, hükümet eylemleri de dahil olmak üzere caydırıcılık sağlayabilmektedir. Bu duruma, Endonezya’da yabancı bir yatırımın kamulaştırılması kararı üzerine, MIGA’nın garanti faaliyetlerini askıya alması, ancak Dünya Bankası ile çalışmalarını sürdürmek isteyen Endonezya’nın Yatırımcıya yapılan ödemeyi MIGA’ya iade etmek zorunda kalması, örnek olarak gösterilebilir.

2.4.1. Garanti Kapsamı

MIGA’nın esas itibarıyla yatırımcılara üç farklı hizmeti söz konusudur. Bunlar yatırım garantileri, yatırım hizmetleri ve hukuki danışmanlık biçiminde sıralanabilmektedir. Yatırım garantileri, yatırımcıyı siyasal risklere karşı korumak amacıyla yapılmaktadır. Ancak, MIGA, bir yatırım projesini garanti kapsamına almadan önce, yatırım yapılacak ülkenin yatırım şartlarını taşıyıp taşımadığını ve ülkenin geliştirmekte olan bir ülke sınıfında olduğunun tesbiti gereklidir. MIGA garantisi, transfer kısıtlaması, kamulaştırma, sözleşme ihlali, savaş ve iç karışıklıkları kapsamaktadır. Bu tür garantiler geliştirmekte olan üye ülkelere yatırımı özendirmeyi amaçlamaktadır.

Geliştirmekte olan ülkelere karşılaşılan risklerin büyük bir bölümü ticari olmayan risk kaynaklıdır. Bu bağlamda politik risk, yatırımcıların karşılaştıkları en büyük risk kaynağı olarak görülmektedir. Politik risk söz konusu olduğunda yatırımcılar, yatırımlarının belli bir kısmını ya da tamamını kaybedebilmektedirler. Politik risk beş grupta sınıflandırılabilir.

- ✓ *Kamulaştırma, millileştirme ve el koyma:* Yabancı yatırımcıya ait yatırımlara devlet tarafından el konulma işlemini ifade etmektedir.
- ✓ *Döviz transferi:* Yerli paranın yabancı paraya dönüştürülmesi ve transferi ile ilgili baskı, kontrol veya yasakları kapsamaktadır.
- ✓ *Sözleşme ihlali:* Yabancı yatırımcının sahip olduğunu imtiyaz, lisans veya yatırımların ev sahibi ülke tarafından iptal edilmesidir.

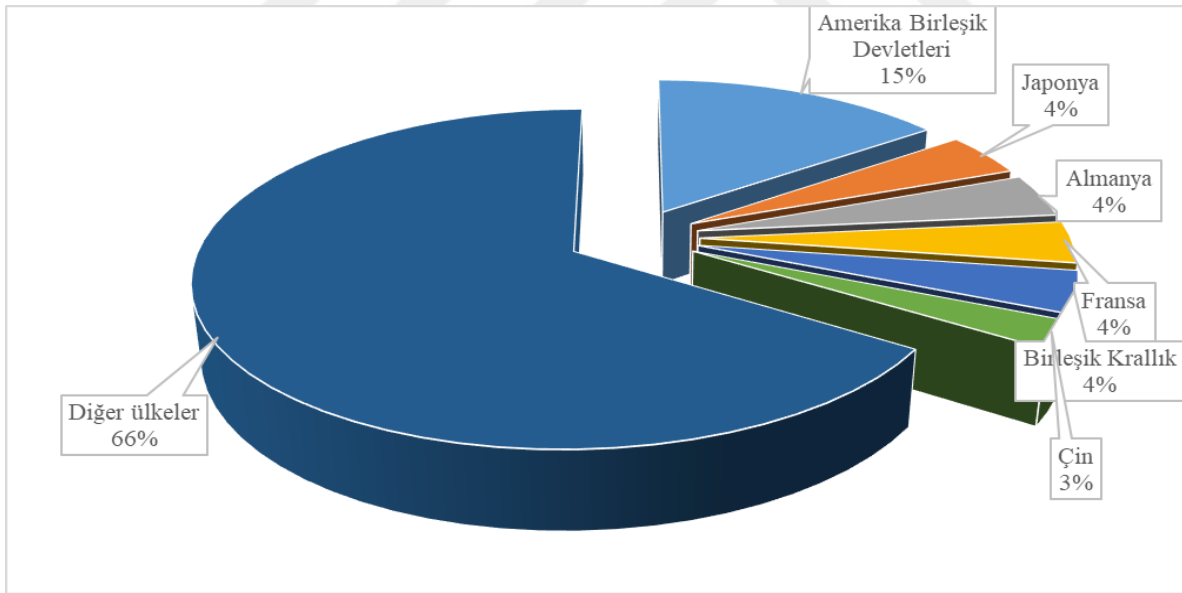
- ✓ *Politik Şiddet*: Savaş, terör, devrim, ayaklanma ve darbe gibi durumlarda yabancı yatırımcıların faaliyetlerinin durması veya kesintiye uğramasını ifade etmektedir.

Yukarıda sıralanan risk kaynaklarının minimize edilmesinde, ülkeler arasındaki yatırım anlaşmaları, yatırım yapılacak ülkelerde, yatırımcıların korunacağına dair güvenceler verilmesi etkili olabilecektir (Putte vd., 2012: 248-301).

2.4.2. Sermaye Yapısı

MIGA, Dünya Bankası Grubu'nda yer alan diğer kurumlardan yönetim ve örgütlenme biçimi açısından farklılık göstermektedir. Örneğin, IFC ve IDA'nın yönetim ve yürütme kurulu aynıdır. MIGA'nın ise farklı olarak kendine has konseyi, direktörler kurulu, başkanı ve sekreteryası bulunmaktadır (Kırlı, 2004: 85-113).

MIGA'nın sermayesi, 28'i gelişmiş 154'ü ise gelişmekte olan 182 üye ülkenin paylarından meydana gelmektedir. Gelişmiş üye ülkelerin sayısı gelişmekte olan ülkelere göre daha az olmakla birlikte, taahhüt ettikleri sermaye oranı daha fazla ve bu nedenle yönetim üzerindeki etkileri de paylarıyla orantılı olarak yüksektir. Aşağıda, MIGA üyesi ülkelerin sermaye payları grafik olarak sunulmuştur.

Kaynak: MIGACountryVotingTable.pdf sitesinden yararlanılarak, yazar tarafından oluşturulmuştur (24.12.2025).

Şekil 1. MIGA'ya üye ülkelerin oy oranları, 2024.

Yukarıdaki şekilden anlaşılacağı üzere, sermaye payı yüksek ilk 6 ülkenin oy oranı % 34,06 iken, diğer tüm ülkelerin oy oranı % 65,94'tür. Amerika Birleşik Devletleri'nin %15'lik bir payla liderliği söz konusudur. Bu yüksek oran Amerika Birleşik Devletleri'nin, MIGA'da verilen önemli kararlar üzerinde ciddi bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Ancak, Amerika'nın sahip olduğu bu oran, IBRD'deki

%16 ve IFC'deki %18'lik payı kadar belirleyici değildir. Amerika dışında büyük oy oranına sahip ülkeler olarak Japonya, Almanya, Fransa ve Birleşik Krallık %4'lük paya, Çin ise %3'lük paya, toplamda da %19'luk bir oy gücüne sahiptirler. Aşağıdaki Tabloda ise MIGA sermayesi üzerinde küçük paya sahip ülkeler ve payları yer almaktadır.

Tablo 2. MIGA'ya üye ülkelerin blok oy oranları, 2024.

Seçilen Yöneticiler	Yüzdelik Oy Gücü
7.Ermenistan, Bosna Hersek, Bulgaristan, Hırvatistan, Gürcistan, İsrail, Moldova, Hollanda, Romanya, Ukrayna	5.39
8.Avusturya, Belarus, Belçika, Çekya, Macaristan, Kosova, Slovakya, Slovenya, Türkiye	5.05
9.Bahamas, Barbados, Beliza, Kanada, Dominika, İrlanda, Jamaika	4.65
10. Benin, Burkina Faso, Kamerun, Çad, Gine, Mali, Maritimus, Nijer, Senegal, Togo, Kongo, Jibuti, Madagaskar, Gabon	3.89
11. Burundi, Kenya, Etiyopya, Malavi, Mozambika, Rwanda, Seyşeller, Somali, Sudan, Tanzanya, Uganda, Zambiya, Zimbabve	3.83
12. Danimarka, Estonya, Finlandiya, İzlanda, Letonya, Litvanya, Norveç, İsveç	3.61
13. Arnavutluk, Yunanistan, İtalya, Malta, Portekiz	3.59
14. Brezilya, Kolombiya, Dominik, Ekvador, Haiti, Panama, Filipinler, Suriname	3.48
15. Avusturalya, Kore Cumhuriyeti, Yeni Zelanda, Gine, Samoa, Solomon Adaları	3.45
16. Cezayir, Gana, İran, Libya, Fas, Pakistan, Tunus	3.44
17. Bangladeş, Hindistan, Sri Lanka	3.41
18. Bahreyn, Mısır, Irak, Ürdün, Kuveyt, Lübnan, Maldivler, Oman, Katar, Yemen, Birleşik Arap Emirlikleri	3.33
19. Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Polonya, Sırbistan, İsveç, Tacakistan, Türkmenistan, Özbekistan	3.16
20. Fiji, Endonezya, Malezya, Nepal, Singapur, Tayland, Vietnam	2.95
21. Rusya, Suriye	2.88
22. Kosta Rika, El Salvador, Guatemala, Meksika, İspanya	2.73
23. Suudi Arabistan	2.63
24. Arjentina, Bolivya, Şili, Paraguay, Peru, Uruguay	2.62
25. Angola, Nijerya, Güney Afrika	1.85

Kaynak: MIGACountryVotingTable.pdf sitesinden yararlanılarak, yazar tarafından oluşturulmuştur (24.12.2025).

Tablo 2’den anlaşılaçağı üzere, sermaye payları yüksek 6 ÷lke dışında kalan diğler ÷lkelerin etki oranı toplamda %66 olarak yüksek bir pay gibi göz÷kmektedir. Ancak, bu payların oldukça dağılık, yani çok sayıdaki ÷lke paylarından oluştuğı anlaşılmaktadır. Ayrıca bu grup içerisinde gelişmekte olan ÷lkeler yoğun bir şekilde yer almaktadır. Bu da MIGA kararlarında etkili olabilmek için gelişmekte olan ÷lkelerin bir araya gelmesinin ve ortak karar almalarının gerekli olduğunu açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

3. MIGA GARANTİLERİNİN ÜLKELER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

MIGA garantilerinin ülkelerin finansal gelişimdeki etkisi, ülkeden ülkeye ve sektörden sektöre farklılık göstermektedir. MIGA'nın verdiği siyasi risk sigortası, özellikle gelişmekte olan ülkelerde doğrudan yabancı yatırımları teşvik ederek, ülke ekonomilerinin gelişimine katkı sağlayabilmektedir. MIGA garantilerinin, ülkelerin finansmanına etkilerini genel olarak 6 grupta toplamak mümkündür (MIGA Yıllık Raporu, 2024). Bunlar sırasıyla;

- ✓ Doğrudan yabancı yatırımları artırma,
- ✓ Finansal istikrar ve güvenin artırılması,
- ✓ Büyük ölçekli projelerin fonlanmasının sağlanması,
- ✓ Ülkenin kredi notu ve borçlanma maliyetine etkisi,
- ✓ Özel sektör finansmanını destekleme ve ekonomik büyüme ve istihdama katkısı.

İlk grup, yatırımcıları siyasi ve ekonomik belirsizliklere karşı koruyarak yatırımcıların risklerini azaltmaktadır. Özellikle finansal piyasalarda güveni artırmakta ve uluslararası sermaye akışlarının ülkeye doğru gelmesini sağlamaktadır. İkinci grup, özellikle bankacılık ve finans sektöründe kurumların risklerini azaltmaktadır. Ülkeye gelen yabancı yatırımların sürekliliği ile finans dalgalanmalarını en düşük seviyeye taşımaktadır. Yerel bankalara sermaye desteği vermekte, bu durum da kredi verme kapasitesini artırmaktadır. Üçüncü grup, finansman, altyapı, sağlık, eğitim gibi yatırımları teşvik etmektedir. Bu projeler, ekonomik büyümeye doğrudan katkı sağlamaktadır. Özel sektör yatırımları teşvik etmesi sayesinde devletlerin borç yüklerini düşürmektedir. Dördüncü grup, ülkenin yatırım oranlarını artırarak ülkenin derecelendirme şirketleri tarafından olumlu notlar almasını sağlamaktadır. Ülkelerin kredi notu arttıkça, devletin ve özel sektörün uluslararası pazarlardan borçlanması kolaylaşmaktadır. Bu durum finansmana ulaşımı kolaylaştırarak, ekonomilerin büyümesine destek vermektedir. Beşinci grup, özel sektörün risklerini düşürmekte ve yatırımcılar için uygun finansmanı sağlamaktadır. Gelişmekte olan ülkelerde girişimcilik faaliyetlerini destekleyen finansal kaynakların daha verimli kullanılmasını sağlamaktadır. Sonuç olarak, MIGA garantileri, bir ülkenin finansal sisteminde güven ve istikrarı artırarak, uluslararası yatırımcıların gelmesini sağlamaktadır. Yatırımcıların gelmesi, finansman maliyetlerini düşürmektedir. Düşük fon maliyetleri de altyapı, finansman gibi büyük projelerin hayata geçirilmesi sağlayarak, ülke ekonomilerinin gelişimine destek vermektedir. Özellikle gelişmekte olan ülkeler için MIGA garantileri, sürdürülebilir kalkınma açısından önemli bir finansman kaynağıdır (Wold Bank Group, 2024).

3.1. MIGA Garantilerinin Yıllara Göre Dağılımı

MIGA'nın kuruluşundan itibaren sağladığı garanti hacmi, küresel ekonomik gelişmeler, yatırım ortamındaki değişimler ve gelişmekte olan ülkelerin finansman ihtiyaçlarına bağlı olarak yıllar içerisinde farklılık göstermiştir. Özellikle politik ve ekonomik risklerin arttığı dönemlerde MIGA garantilerine olan talebin yükseldiği görülmektedir. Bu durum, MIGA'nın uluslararası yatırım sisteminde risk azaltıcı ve yatırım teşvik edici bir mekanizma olarak önemli bir rol üstlendiğini ortaya koymaktadır. Bu kapsamda, MIGA garantilerinin yıllara göre dağılımının incelenmesi, kurumun küresel yatırım hareketleri üzerindeki etkisinin değerlendirilmesi açısından önem taşımaktadır.

Tablo 3. MIGA garantilerinin tutar ve oranları, 1990-2025.

YIL	GARANTİ TUTARI (\$)	SAYI	ORAN (%)
1990	132.300.000,00	4	0,14
1991	39.500.000,00	6	0,04
1992	288.870.000,00	12	0,30
1993	269.550.000,00	12	0,28
1994	1.087.748.000,00	19	1,14
1995	549.970.000,00	28	0,58
1996	681.870.000,00	38	0,71
1997	1.696.280.000,00	81	1,78
1998	769.900.000,00	44	0,81
1999	1.074.694.286,00	36	1,13
2000	1.497.500.000,00	36	1,57
2001	2.072.613.000,00	44	2,17
2002	768.358.196,00	29	0,80
2003	1.370.800.000,00	39	1,44
2004	1.747.300.000,00	34	1,83
2005	1.225.800.000,00	39	1,28
2006	856.235.000,00	25	0,90
2007	1.367.557.000,00	29	1,43
2008	2.096.851.000,00	24	2,20
2009	2.430.015.064,00	24	2,55
2010	1.463.837.564,00	19	1,53
2011	2.620.442.411,00	38	2,74
2012	4.445.468.843,00	50	4,66
2013	2.780.733.011,00	30	2,91
2014	3.971.381.284,00	24	4,16
2015	2.827.653.864,00	40	2,96
2016	4.257.968.933,00	17	4,46
2017	4.842.395.500,96	33	5,07
2018	6.179.488.786,82	39	6,47
2019	7.012.803.452,00	37	7,35
2020	3.961.382.234,10	47	4,15
2021	5.199.225.126,40	40	5,45

2022	5.114.557.656,87	54	5,36
2023	7.110.788.234,00	39	7,45
2024	6.424.571.992,80	25	6,73
2025	5.236.951.975,46	56	5,49
Toplam	95.473.362.415,41	1.191	100,00

Kaynak: MIGA Issued Projects-WBG Finances One sitesinden yararlanılarak, yazar tarafından oluşturulmuştur (24.12.2025).

Tablo 3 incelendiğinde, 1990-2025 yılları arasında gerçekleştirilen 1.191 adet MIGA garantili destek tutar ve oranları bakımından sıralanmıştır. Genel olarak, 1990-2000 yılları arasında MIGA garantileri düşük hacimli ve istikrarsız bir artış göstermektedir. Bu dönemlerde MIGA yeni kurulmuş olması sebebiyle, faaliyetlerini kurumsallaştırmaya ve yatırımcıların güvenini kazanmaya çalışmıştır. Bu dönemler arasında en düşük oran %0.04 ile 1991 yılıdır. En yüksek MIGA garantisi ise %1.80 oranla 1997 yılında verilmiştir. Yıllık olarak MIGA garanti tutarı, 39.500.000,00 -1.700.000,00 Dolar arasında değişkenlik göstermektedir. Belirli dönemlerde (1994, 1997, 1999 ve 2000) MIGA garantilerinden dikkat çekici sıçrayışlar meydana gelmiştir. Bu durumun o dönemlerde yüksek ölçekli (altyapı, madencilik) yatırımların garanti altına alınmasından kaynaklandığı söylenebilir.

2001-2010 yılları arasında MIGA garantilerinin yükselme ve finansal krizlerle karşı karşıya kaldığı dönemdir. Bu dönem boyunca garantiler 1 milyar Doları aşmıştır. En yüksek MIGA garantisi, %2.57 oranla ve 2.430.015.064,00 Dolarla 2009 yılındadır. Bu dönemde MIGA garantileri, 2008 yılı Mortgage küresel finans krizine rağmen garanti oranlarını artırmaya devam etmiştir. Buradaki amaç, kriz dönemlerinde yatırımcı güvenliğini artırmaktır. Fakat yine de MIGA, krizlere karşı yeteri kadar direnci gösteremediği konusunda çok fazla eleştiriye maruz kalmıştır. Çünkü bu krizlerle karşılaşan özellikle gelişmekte olan ülkeler açısından yeteri kadar destek verilmediği tabloda verilen tutarlarla desteklenmektedir.

2011-2025 yılları MIGA garantilerinin hızla büyümeye başladığı yıllardır. Bu dönemlere MIGA garantilerinin zirve yaptığı yıllar diyebiliriz. Bu dönemde MIGA garantilerinin en yüksek olduğu dönem, %7.42 oranla ve 7 milyar Doları aşan yıl olan 2019 yılıdır. MIGA açısından, küresel yatırımcıların güveninin tam anlamıyla kazanıldığı dönemin bu dönem olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak MIGA, 1990 kuruluş yıllarında yatırımcılar tarafından tanınmayan ve sınırlı bölgelerde etkisi olan bir kurumdur. 2009 yılından sonra tanılabilirliği artmaya başlamış ve özellikle 2019 yılıyla birlikte küresel ölçekte ve milyar Dolarlık yatırım garantili bir kuruluşa dönüşmüştür. 2009 Mortgage küresel krizi ve 2020 küresel pandemi dönemiyle beraber MIGA garantileri artmıştır. Bu durum yatırımcılar açısından risklerin artması sebebiyle MIGA garantilerine duyulan ihtiyacın arttığını açıkça göstermektedir. Ayrıca garantilerde meydana gelen artışlarla, özel sektör yatırımcı sayısının da arttığını söyleyebiliriz.

3.2. MIGA Garanti Kapsamında Projelerin Durumu ve Sayısı

MIGA tarafından garanti kapsamına alınan projelerin sayısı ve mevcut durumları, kurumun uluslararası yatırım süreçlerindeki etkinliğinin değerlendirilmesi açısından önemli göstergelerden biridir. Garanti sağlanan projelerin tamamlanma ve devam etme durumları; yatırım ortamının sürdürülebilirliği, yatırımcı güveni ve proje başarısı hakkında önemli bilgiler sunmaktadır. Bu çerçevede, MIGA garanti kapsamındaki projelerin durum ve sayı bakımından incelenmesi, kurumun küresel yatırım faaliyetlerine sağladığı katkının analiz edilmesi açısından önem taşımaktadır.

Tablo 4. MIGA garanti kapsamında projelerin durumu ve sayısı, 1990-2025.

Proje Durumu	Proje Sayısı	Yüzdelik (%)
Devam ediyor	360	30,23
Tamamlanmış	831	69,77
Toplam	1.191	100,00

Kaynak: MIGA Issued Projects - WBG Finances One sitesinden yararlanılarak, yazar tarafından oluşturulmuştur (24.12.2025).

Tablo 4 incelendiğinde, toplam 1.191 adet projeden %30.23 oranla 360 tane proje devam ederken, %69.77 oranla 831 tane proje ise başarılı bir şekilde tamamlanmıştır. Bu durum, garantili projelerin büyük bir kısmının tamamlandığını ve uluslararası yatırımcıların uzun vadeli projelere olan bağlılığını göstermektedir. Bununla birlikte, tamamlanmış projelerin dikkat çekici bir oran oluşturması, garantili yatırımların etkinliğini ve sürdürülebilirliğini başarılı bir şekilde tamamladığını göstermektedir. Ayrıca tamamlanmış projeler, garanti verilen girişimlerin başarılı bir şekilde tamamlandığını ortaya koymaktadır.

Devam eden projeler, genellikle uzun vadeli (altyapı, enerji, ulaşım) yatırımlardır. Bu projelere sağlanan MIGA garantilerinin yüksek olması, MIGA'nın uluslararası ekonomik kalkınmayı destekleyen sürdürülebilir projelere önem verdiğini göstermektedir. Özellikle altyapı ve finans sektörlerinde sağlanan garantiler, bu projelerin başarılı bir şekilde yürütülmesinde önemli bir rol oynamıştır. Ayrıca devam eden proje oranının %30,23'üne yakın olması MIGA'nın halen aktif bir garanti sağlayıcı olduğunu ve portföyünün sürekli güncellendiğini göstermektedir. Sonuç olarak, MIGA'nın sadece geçmişte değil, halen gelişmekte olan ülkelerde yatırımların devam ettiği anlaşılmaktadır.

Zaman bakımından, 1990 yılından 2025 yılına kadar olan uzun vadeli süreçte 1.191 adet projenin sadece yaklaşık %30,23'unun hâlâ devam ediyor olması, uzun vadeli yatırımların büyük bölümünün belirlenen sürelerde tamamlandığını ve risklerin genel olarak yönetilebilir düzeyde olduğunu göstermektedir. Ayrıca devam eden projeler, genel olarak 5-10 yılda başlayan projelerdir.

Sonuç olarak MIGA garantilerinin, %69,77 oranda tamamlanmış olması nedeniyle, yatırımcılar açısından MIGA'nın güven ortamı yarattığı ve yatırımcıları risklere karşı yüksek düzeyde koruduğu

söylenbilir. Devam eden %30.23 oranında MIGA garanti projesi olması, MIGA'nın aktif portföyünü genişletmeye devam ettiğini göstermektedir. Proje sayısının 1.191 adet olması, 1990'dan günümüze kadar MIGA'nın gelişmekte olan ülkelerde yatırım ortamına aktif ve sürdürülebilir katkılar sağladığı söylenbilir. Ayrıca MIGA garantilerinin Afrika gibi yüksek risk içeren bölgelerde bile devam etmesi risklerin belirli düzeylerde aşılabildiğini göstermektedir.

3.3. Sektörlere Göre Toplam Garanti Miktarı

MIGA tarafından sağlanan garanti miktarlarının sektörlere göre dağılımı, kurumun hangi alanlarda yoğunlaştığını ve küresel yatırım eğilimlerinin hangi sektörlerde şekillendiğini ortaya koyması açısından önem taşımaktadır. Özellikle enerji, altyapı, finans ve ulaştırma gibi yüksek sermaye gerektiren sektörlerde sağlanan garantiler, yatırım risklerinin azaltılması yoluyla ekonomik faaliyetlerin desteklenmesine katkı sağlamaktadır. Bu kapsamda sektörlere göre toplam garanti miktarlarının incelenmesi, MIGA'nın küresel yatırım süreçleri ve finansal gelişim üzerindeki etkisinin değerlendirilmesi açısından önemli bir analiz alanı oluşturmaktadır.

Tablo 5. MIGA'nın sektörlere göre toplam garanti miktarları, 1990-2025.

Sıra	Sektör	Toplam Tutar (\$)	Sayı	Yüzdelik (%)
1	Finansal	44.110.088.085,44	470	46,28
2	Altyapı	35.324.400.052,27	348	37,08
3	Üretim	5.095.606.783,19	165	5,34
4	Madencilik	4.044.002.564,81	50	4,24
5	Servis	2.370.725.666,44	52	2,48
6	Petrol ve Gaz	1.784.948.715,43	21	1,87
7	Parakende Satış	1.062.315.539,20	21	1,11
8	Turizm	997.252.146,85	31	1,04
9	Tarım	535.225.565,60	33	0,56
Toplam		95.473.362.415,41	1.191	100,00

Kaynak: MIGA Issued Projects - WBG Finances One sistesinden yararlanılarak, yazar tarafından oluşturulmuştur (24.12.2025).

Sektörlere yapılan yatırımların analizi, uluslararası garanti mekanizmalarının ekonomik ve stratejik önceliklerini anlamak için önemli bir çerçeve sunmaktadır. Tablo 5 incelendiğinde, toplam 1.191 adet proje ve toplam tutar 95.473.362.415,41 Dolar olarak hesaplanmıştır. Bu toplam projelerin 470 tanesi, %46,28 yüzdelik oranla ve toplam tutarı ise 44.110.088.085,44 Dolarla finansal sektöre yönlendirildiğini göstermektedir. Bu durum, finansal sektörün uluslararası yatırımcılar açısından stratejik bir öncelik taşıdığını ve garanti mekanizmalarının bu alandaki riskleri azaltmada kritik bir rol oynadığını göstermektedir. Ayrıca finans sektörünün uluslararası yatırımlardaki merkezi rolünü ve ekonomik kalkınmada oynadığı kritik işlevi yansıtmaktadır. Özellikle finansal sektörde sağlanan

garantiler, uluslararası bankacılık, sermaye piyasaları, finansal hizmetler ve kredi teminatlar gibi alanlardaki büyümeyi destekleyen yatırımları güvence altına almaktadır.

Altyapı projelerine sağlanan bu büyük destek, ülkelerin ekonomik kalkınma süreçlerinde altyapı yatırımlarının temel bir bileşen olduğunu göstermektedir. Özellikle ulaşım, enerji ve iletişim altyapıları gibi stratejik projeler, uluslararası garantilerle desteklenmekte ve ekonomik büyümeyi teşvik etmektedir. Toplam garanti verilen altyapı projeleri %37,08'lik bir payla ikinci sırada yer almaktadır ve toplam tutarı 35.324.400.052,27 Dolar olarak hesaplanmıştır. Altyapı projeleri, genellikle büyük ölçekli ve uzun vadeli yatırımlar gerektirdiğinden, bu alanda sağlanan garantiler hem yatırımcılar hem de ülkeler açısından hayati bir önem taşımaktadır. Yol, köprü, baraj, enerji santralleri ve ulaşım ağları gibi altyapı projelerine sağlanan garantiler, sürdürülebilir kalkınmayı desteklerken aynı zamanda ülkelerin ekonomik altyapılarını güçlendirmektedir. Altyapı sektörünün bu kadar yüksek bir pay alması, gelişmekte olan ülkelerdeki altyapı eksiklerini gidermek ve küresel lojistik ağlarını desteklemek için yapılan uluslararası iş birliğinin bir göstergesidir.

Üretim sektörü, toplam garanti verilen projelerin içinde %5.34'lük bir payla üçüncü sırada yer almış ve toplam tutarı 5.095.606.783,19 Dolar olarak hesaplanmıştır. Üretim sektörü, genellikle istihdam yaratma potansiyeli yüksek olan, ekonomik kalkınmanın temel taşlarından biri olarak kabul edilmektedir. Bu sektöre yapılan yatırımlar, özellikle gelişmekte olan ülkelerde sanayileşmeyi hızlandırmakta ve ekonomik çeşitliliği sağlamaktadır. Üretim sektörü garantileri, teknolojik gelişmeyi teşvik ederek yerel sanayi kapasitesini artırmakta ve bu sayede ülkelerin rekabet gücünü desteklemektedir.

Madencilik sektörü, toplam garanti verilen projeler arasında %4.24 bir payla dördüncü sırada yer almış ve toplam tutarı 4.044.002.564,81 Dolar olarak hesaplanmıştır. Madencilik sektörü, doğal kaynakların çıkarılması ve işlenmesi süreçlerini içeren yüksek riskli ve sermaye yoğun bir alandır. Bu sektöre sağlanan garantiler, özellikle enerji hammaddeleri, değerli metaller ve diğer endüstriyel hammaddelerin üretimini teşvik etmekte ve küresel tedarik zincirlerinin sürekliliğini sağlamaktadır. Yüksek risk ve belirsizlik içeren bu sektöre yönelik garantiler, yatırımcıların projelere katılımını kolaylaştırmakta ve bu alanın ekonomik katkısını artırmaktadır.

Servis sektörü, toplam garanti verilen projeler arasında %2.48'lik bir payla beşinci sırada yer almış ve toplam tutarı 2.370.725.666,44 Dolar olarak hesaplanmıştır. Servis sektörü garantileri sağlık, eğitim ve diğer hizmet alanlarını kapsamakta ve özellikle insan kaynağı gelişimine odaklanmaktadır.

Petrol ve Gaz sektörü, toplam garanti verilen projeler arasında %1.87'lik bir payla altıncı sırada yer almış ve toplam tutarı 1.784.948.715,42 Dolar olarak hesaplanmıştır. Bu sektörde, petrol ve gaz arama, enerji iletim ve dağıtım işlemleri, yenilenebilir enerji projeleri ve altyapı kurulması hakkında garantiler verilmektedir.

Parakende ve Satış sektörü, toplam garanti verilen projeler arasında %1.11’lik bir payla yedinci sırada yer almış ve toplam tutarı 1.062.315.539,20 Dolar olarak hesaplanmıştır. Bu sektörde, büyük uluslararası markaların (süpermarket zinciri, yapı marketi, giyim marketi) başka ülkelerde mağazalar açması, dağıtım ve lojistik altyapılarının geliştirilmesi gibi garantiler verilmektedir.

Turizm sektörü, toplam garanti verilen projeler arasında %1.04’lik bir payla sekizinci sırada yer almış ve toplam tutarı 997.252.565,60 Dolar olarak hesaplanmıştır. Turizm sektörü, ekonomik kalkınmayı destekleyen önemli bir sektör olarak öne çıkmaktadır. Turizm garantileri, özellikle gelişmekte olan ülkelerde yerel ekonomileri canlandırmak ve kültürel çeşitliliği desteklemek için kullanılmaktadır. Özellikle otel, tatil köyü yatırımları ve turizm altyapısı kurulmasında garantiler verilmektedir.

Tarım sektörü, toplam garanti verilen projeler arasında %0.56’lık bir payla dokuzuncu sırada yer almış ve toplam tutarı 535.225.565,60 Dolar olarak hesaplanmıştır. Tarım sektörü, tarımsal ürünlerin üretimi, tarım tesislerinin kurulması, soğuk zincir ve lojistik altyapı kurulması gibi alanlarda garanti destekleri vermektedir.

3.4. MIGA Garantisinden En Fazla Yararlanan 20 Ülke

MIGA garantilerinden en fazla yararlanan ülkelerin incelenmesi, kurumun yatırım faaliyetlerinin hangi ülke gruplarında yoğunlaştığını ve küresel sermaye hareketlerinin yönünü ortaya koyması açısından önem taşımaktadır. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde yatırım risklerinin azaltılması amacıyla sağlanan garantiler, doğrudan yabancı yatırımların artmasına ve finansal sistemin gelişimine katkı sağlamaktadır. Bu çerçevede, MIGA garantisinden en fazla yararlanan 20 ülkenin değerlendirilmesi, MIGA’nın uluslararası yatırım ortamı ve finansal gelişim üzerindeki etkisinin ülke bazında analiz edilmesine imkân sağlamaktadır.

Tablo 6. MIGA garantilerinden en fazla yararlanan 20 ülke, 1990-2025.

SIRA	GARANTİ VERİLEN ÜLKE	GARANTİ TUTARI (\$)	SAYI	ORAN (%)
1	Sırbistan	6.284.632.904,68	31	6,58
2	Türkiye	6.014.714.082,06	44	6,30
3	Meksika	4.029.308.568,40	4	4,22
4	Arjantin	3.882.338.332,00	32	4,07
5	Kolombiya	3.363.834.567,76	18	3,52
6	Şili	3.337.989.830,00	10	3,50
7	Güney Afrika	3.241.190.562,11	31	3,39
8	Brezilya	2.310.074.276,16	41	2,42
9	Rusya	2.278.937.880,00	39	2,39
10	Panama	2.208.271.746,81	7	2,31
11	Mısır	1.989.616.214,30	31	2,08

12	Peru	1.980.508.844,00	24	2,07
13	Moğalistan	1.900.020.000,00	3	1,99
14	Senegal	1.820.605.435,09	20	1,91
15	Macaristan	1.774.330.299,00	9	1,86
16	Umman	1.741.133.339,00	2	1,82
17	Bosna Hersek	1.689.950.444,00	35	1,77
18	Endonezya	1.679.052.068,00	14	1,76
19	Ukrayna	1.658.415.763,50	25	1,74
20	Bangladeş	1.563.805.955,00	14	1,64
	Diğer	40.724.631.303,54	757	42,66
Toplam		95.473.362.415,41	1191	100

Kaynak: MIGA Issued Projects - WBG Finances One sitesinden yararlanılarak, yazar tarafından oluşturulmuştur (24.12.2025).

Tablo 6 incelendiğinde, 1990-2025 döneminde MIGA garanti desteklerinin belirli ülkelerde yoğunlaştığı görülmektedir. En fazla garanti desteği alan ülke yaklaşık 6,28 milyar Dolar ve %6,58 oran ile Sırbistan olurken, Türkiye yaklaşık 6 milyar Dolar ve %6,30 oran ile ikinci sırada yer almaktadır. Meksika, Arjantin ve Kolombiya ise MIGA garanti desteklerinden en fazla yararlanan diğer ülkeler arasında bulunmaktadır. Bu durum, MIGA garanti mekanizmasının özellikle gelişmekte olan ve yatırım ihtiyacı yüksek ekonomilerde yoğunlaştığını göstermektedir.

Tabloda dikkat çeken bir diğer unsur, bazı ülkelerin düşük proje sayısına rağmen yüksek tutarlı garanti desteği almış olmasıdır. Örneğin Moğolistan yalnızca 3 proje ile yaklaşık 1,9 milyar Dolar garanti desteği alırken, Umman 2 proje ile 1,74 milyar Dolar seviyesinde destek sağlamıştır. Buna karşılık Bosna Hersek, Brezilya ve Rusya gibi ülkelerde proje sayısının daha yüksek olmasına rağmen toplam garanti tutarlarının görece daha düşük kaldığı görülmektedir. Bu durum, MIGA desteklerinin yalnızca proje sayısına değil, projelerin ölçeğine ve stratejik önemine göre de farklılaştığını ortaya koymaktadır.

Sektörel açıdan değerlendirildiğinde, garanti desteklerinin özellikle finans, enerji, altyapı ve üretim alanlarında yoğunlaştığı anlaşılmaktadır. Bu sektörler, gelişmekte olan ülkelere ekonomik büyüme, dış yatırım çekme kapasitesi ve finansal sistemin güçlendirilmesi açısından stratejik öneme sahiptir. Özellikle finans ve altyapı projelerine sağlanan garanti desteklerinin, yabancı yatırımcı güveninin artırılması ve uzun vadeli yatırımların teşvik edilmesi bakımından önemli rol üstlendiği değerlendirilmektedir.

Tabloda “Diğer” başlığı altında yer alan ülkelerin toplam garanti tutarının yaklaşık 40,7 milyar Dolar ile toplam desteklerin %42,66’sını oluşturması, MIGA garanti mekanizmasının geniş bir ülke grubuna yayıldığını göstermektedir. Bununla birlikte toplam garanti desteklerinin belirli ülkelere yoğunlaşması, MIGA kaynaklarının ülke bazında homojen dağılmadığını ortaya koymaktadır. Bu durum, yatırım ortamı, politik risk düzeyi, stratejik sektör yapısı ve uluslararası yatırım potansiyeli gibi faktörlerin MIGA garanti dağılımında belirleyici olduğunu göstermektedir.

3.4.1. Sırbistan

Sırbistan, geçiş ekonomisi süreci, altyapı yatırımlarına duyduğu ihtiyaç ve yatırım risklerinin yüksekliği nedeniyle MIGA garantilerinden en fazla yararlanan ülkedir. Özellikle enerji, finans ve altyapı sektörlerinde yabancı yatırımların teşvik edilmesi amacıyla sağlanan garantiler, ülkenin yatırım ortamının geliştirilmesinde önemli rol oynamıştır. Bu kapsamda Tablo 7’de, 1990-2025 döneminde Sırbistan’a verilen MIGA garantilerinin yıllara göre dağılımı gösterilmektedir.

Tablo 7. Sırbistan’a verilen MIGA garantileri, 1990-2025.

Sayı	Garanti Konusu	Garanti Veren Firma	Garanti Tutarı (\$)	Garanti Durumu	Yıl
1	Finansal	Hypo Alpe-Adria Bank	15600000,00	Tamamlanmış	2003
2	Finansal	Hypo Alpe-Adria Bank	17300000,00	Tamamlanmış	2003
3	Finansal	Bank Austria creditanstalt	8047000,00	Tamamlanmış	2004
4	Finansal	HVB Bank	500000,00	Tamamlanmış	2004
5	Üretim	Slovene Export Co.	3600000,00	Tamamlanmış	2005
6	Finansal	Bank Austria creditanstalt	11700000,00	Tamamlanmış	2005
7	Finansal	Raiffeisenbank	82200000,00	Tamamlanmış	2005
8	Finansal	Raiffeisenbank	24800000,00	Tamamlanmış	2005
9	Finansal	Raiffeisenbank	49300000,00	Tamamlanmış	2005
10	Finansal	Raiffeisenbank	57300000,00	Tamamlanmış	2006
11	Finansal	UniCredit Bankası	134168500,00	Tamamlanmış	2009
12	Finansal	Zentralbank	40123725,00	Tamamlanmış	2010
13	Finansal	Zentralbank	13844824,00	Tamamlanmış	2010
14	Finansal	ProCredit	4371045,00	Tamamlanmış	2011
15	Üretim	SID Bank, Lyubljana Bank	247916942,00	Tamamlanmış	2011
16	Perakende Satış	SID Bank, Lyubljana Bank	12763193,00	Tamamlanmış	2012
17	Perakende Satış	SID Bank, Lyubljana Bank	16709353,00	Tamamlanmış	2012
18	Finansal	Eurobank Ergasias	247351500,00	Tamamlanmış	2012
19	Finansal	Societe Generale	206497500,00	Devam ediyor	2014
20	Finansal	Yunanistan Uluslararası Bankası	214980630,00	Tamamlanmış	2014
21	Finansal	ProCredit	7955418,00	Tamamlanmış	2017
22	Finansal	Raiffeisen Bankası	40578110,00	Tamamlanmış	2017
23	Finansal	UniCredit Bankası	318847000,00	Tamamlanmış	2017
24	Finansal	Raiffeisen Bankası	223664342,00	Devam ediyor	2018
25	Altyapı	Marguerite	106230147,00	Devam ediyor	2020
26	Finansal	Nova Bankası	34702100,00	Devam ediyor	2020
27	Finansal	Raiffeisen Bankası	306244350,00	Devam ediyor	2021
28	Finansal	ProCredit	58159000,00	Devam ediyor	2021
29	Altyapı	JP Morgan Bankası	452398003,00	Devam ediyor	2022

30	Finansal	Mauritius Merkezli Özel Kurumlar	278570399,00	Devam ediyor	2022
31	Finansal	Raiffeisen Bankası	320280000,00	Devam ediyor	2023
32	Altyapı	JP Morgan Bankası	396351000,00	Devam ediyor	2023
33	Finansal	ProCredit	80542995,00	Devam ediyor	2023
34	Finansal	Nova Bankası	67288600,00	Devam ediyor	2023
35	Finansal	Raiffeisen Bankası	605038500,00	Tamamlanmış	2024
36	Altyapı	JP Morgan Bankası	1099014824,00	Devam ediyor	2024
37	Finansal	Standart Chartered Bankası	381917511,00	Devam ediyor	2024
38	Finansal	OTP Bank	52442,50	Devam ediyor	2025
39	Finansal	Erste Bank	175215237,70	Devam ediyor	2025
Toplam			6284632904,68		

Kaynak: MIGA Issued Projects-WBG Finances One sitesinden yararlanılarak, yazar tarafından oluşturulmuştur (24.12.2025).

Tablo 7 incelendiğinde, 1990-2025 döneminde Sırbistan'ın MIGA garanti desteklerinden en fazla yararlanan ülkelerden biri olduğu görülmektedir. Toplam garanti tutarı yaklaşık 6,28 milyar Dolar seviyesine ulaşırken, garanti desteklerinin büyük bölümünün finans sektöründe yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Özellikle Raiffeisen Bankası, UniCredit Bankası, ProCredit ve JP Morgan Bankası gibi uluslararası finans kuruluşlarının garanti desteklerinde önemli paya sahip olduğu görülmektedir. Bu durum, Sırbistan'ın finansal sisteminin güçlendirilmesi ve yabancı sermaye girişlerinin desteklenmesi amacıyla MIGA tarafından stratejik ülke olarak değerlendirildiğini göstermektedir.

Tabloda garanti desteklerinin yıllar itibarıyla artış eğilimi gösterdiği dikkat çekmektedir. Özellikle 2020 sonrası dönemde garanti tutarlarında belirgin bir yükseliş yaşanmıştır. 2024 yılında yalnızca JP Morgan Bankası aracılığıyla altyapı sektörüne sağlanan yaklaşık 1,1 milyar Dolarlık garanti desteği, Sırbistan'ın altyapı yatırımları açısından MIGA için önemli bir yatırım alanı haline geldiğini ortaya koymaktadır. Benzer şekilde finans sektöründe Raiffeisen Bankası ve Standard Chartered Bankası aracılığıyla sağlanan yüksek tutarlı destekler, ülkenin uluslararası finans sistemi ile entegrasyonunun güçlendirilmesine yönelik yatırımların arttığını göstermektedir.

Garanti desteklerinin sektörel dağılımı incelendiğinde, finans sektörünün açık şekilde ön plana çıktığı görülmektedir. Bunun yanında altyapı, üretim ve perakende satış alanlarında da garanti destekleri sağlanmıştır. Finans sektörüne yönelik yoğun garanti desteği, Sırbistan'da bankacılık sistemi, kredi mekanizması ve yatırım finansmanının geliştirilmesine yönelik politikaların öncelikli olduğunu göstermektedir. Özellikle yabancı bankaların yoğun şekilde garanti kapsamına alınması, yatırımcı güveninin artırılması ve finansal istikrarın desteklenmesi açısından önemli değerlendirilmektedir.

Tabloda tamamlanan ve devam eden projelerin birlikte yer alması, MIGA'nın Sırbistan'daki faaliyetlerinin uzun vadeli ve sürdürülebilir bir yatırım politikası çerçevesinde devam ettiğini

göstermektedir. Özellikle son yıllarda devam eden projelerin toplam garanti tutarlarının artış göstermesi, ülkenin yatırım potansiyeline yönelik uluslararası güvenin sürdüğünü ortaya koymaktadır. Bununla birlikte garanti desteklerinin büyük ölçüde finans ve altyapı alanlarında yoğunlaşması, sektör çeşitliliğinin sınırlı kaldığını da göstermektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, MIGA'nın Sırbistan'a yönelik garanti destekleri, ülkenin finansal sisteminin geliştirilmesi, altyapı yatırımlarının artırılması ve uluslararası sermaye girişlerinin teşvik edilmesi açısından önemli katkılar sağlamaktadır. Bunun yanında yüksek tutarlı garanti desteklerinin belirli sektörler ve büyük ölçekli uluslararası finans kuruluşları üzerinde yoğunlaşması, MIGA kaynaklarının dağılımında stratejik ve seçici bir yaklaşım izlendiğini göstermektedir.

3.4.2. Türkiye

Türkiye, sahip olduğu stratejik konum, gelişen finansal yapısı ve yüksek yatırım potansiyeli nedeniyle MIGA garantilerinden en fazla yararlanan ülkeler arasında ikinci sırada yer almaktadır. Özellikle enerji, altyapı, finans ve ulaştırma sektörlerinde gerçekleştirilen büyük ölçekli yatırımlar, MIGA garantilerine olan ihtiyacı artırmıştır. Bu kapsamda Tablo 8'de, 1990-2025 döneminde Türkiye'ye sağlanan MIGA garantilerinin yıllara göre dağılımı gösterilmektedir.

Tablo 8. Türkiye'ye verilen MIGA garantileri, 1990-2025.

Sayı	Garanti Konusu	Garanti Veren Firma	Garanti Tutarı (\$)	Garanti Durumu	Yıl
1	Servis	SAS	10.000.000,00	Tamamlanmış	1991
2	Finansal	Citibank	20.000.000,00	Tamamlanmış	1992
3	Üretim	Philip Morris Sigara ve Sanayi Tütüncülük Sanayi ve Anonim Şirketi	50.000.000,00	Tamamlanmış	1992
4	Finansal	Saudi American Bank	4.500.000,00	Tamamlanmış	1993
5	Finansal	Citibank	22.500.000,00	Tamamlanmış	1995
6	Finansal	Citibank	15.300.000,00	Tamamlanmış	1998
7	Finansal	Citibank	11.700.000,00	Tamamlanmış	1998
8	Finansal	ING Bank	20.000.000,00	Tamamlanmış	1998
9	Finansal	Banque Nationale de Paris	61.000.000,00	Tamamlanmış	1999
10	Finansal	ING Bank	20.000.000,00	Tamamlanmış	1999
11	Finansal	Rabobank Nederland	22.900.000,00	Tamamlanmış	1999
12	Finansal	Siemeng AG	40.000.000,00	Tamamlanmış	1999
13	Altyapı	Westdeutsche Landesbank	45.000.000,00	Tamamlanmış	1999
14	Finansal	Westdeutsche Landesbank	72.000.000,00	Tamamlanmış	2000
15	Finansal	EAC	9.500.000,00	Tamamlanmış	2000
16	Finansal	Tractebel SA	115.000.000,00	Tamamlanmış	2002
17	Altyapı	UniCredit Bankası	55.100.000,00	Tamamlanmış	2010
18	Altyapı	Truva AB	522.000.000,00	Tamamlanmış	2011
19	Altyapı	BatıIB	19.558.125,00	Tamamlanmış	2011
20	Finansal	ProCredit	4.371.045,00	Tamamlanmış	2011

21	Altyapı	WestleB	409.232.564,00	Tamamlanmış	2011
22	Altyapı	ING Bankası	65.460.057,00	Devam ediyor	2013
23	Altyapı	ING Bankası	91.094.139,00	Devam ediyor	2014
24	Finansal	Citibank	333.215.510,00	Devam ediyor	2015
25	Servis	Meridiam	157.454.975,00	Devam ediyor	2015
26	Finansal	RCI	57.738.625,00	Devam ediyor	2015
27	Altyapı	BNP	192.904.774,00	Devam ediyor	2015
28	Altyapı	ING Bankası	32.660.128,00	Devam ediyor	2015
29	Servis	Meridiam	51.731.276,00	Devam ediyor	2015
30	Finansal	Citibank	615.677.704,00	Devam ediyor	2016
31	Servis	Meridiam	57.613.969,00	Tamamlanmış	2017
32	Servis	Meridiam	325.918.657,00	Devam ediyor	2017
33	Finansal	Citibank	382.056.073,00	Devam ediyor	2017
34	Servis	Meridiam	104.184.465,00	Devam ediyor	2017
35	Servis	Sojitz Hastanesi	118.676.076,00	Devam ediyor	2018
36	Servis	Meridiam	1.982.271,00	Devam ediyor	2019
37	Altyapı	Uludağ Elektrik	320.280.000,00	Devam ediyor	2022
38	Altyapı	Uludağ Elektrik	20.700.000,00	Devam ediyor	2022
39	Servis	Samsung	134.196.750,00	Devam ediyor	2023
40	Finansal	ING Bank, Standart Chartered Bankası, HSBC	326.093.726,00	Devam ediyor	2023
41	Finansal	Raiffeisen Bankası	605.038.500,00	Tamamlanmış	2024
42	Altyapı	JP Morgan Bankası	1.099.014.824,00	Devam ediyor	2024
43	Finansal	Standart Chartered Bankası	381.917.511,00	Devam ediyor	2024
44	Finansal	ING Bank, Standart Chartered Bankası, HSBC	326.093.726,00	Devam ediyor	2025
Toplam			6.014.714.082,06		

Kaynak: MIGA Issued Projects - WBG Finances One sitesinden yararlanılarak, yazar tarafından oluşturulmuştur (24.12.2025).

Tablo 8 incelendiğinde, Türkiye'nin 1990-2025 döneminde MIGA garanti desteklerinden en fazla yararlanan ülkeler arasında yer aldığı görülmektedir. Toplam garanti tutarı yaklaşık 6 milyar Dolar seviyesine ulaşmış olup, garanti desteklerinin özellikle finans, altyapı ve hizmet sektörlerinde yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Bu durum, Türkiye'nin gelişmekte olan ekonomiler arasında yüksek yatırım potansiyeline sahip olması, stratejik coğrafi konumu ve uluslararası sermaye hareketleri açısından önemli bir merkez konumunda bulunmasıyla ilişkilendirilebilir.

Tabloya göre MIGA'nın Türkiye'deki ilk garanti faaliyetleri 1990'lı yıllarda finans ve üretim sektörlerinde başlamıştır. Özellikle Citibank, ING Bank, BNP ve Standard Chartered Bankası gibi uluslararası finans kuruluşlarının Türkiye'deki projelerde yoğun şekilde yer aldığı görülmektedir. Bu durum, MIGA garanti mekanizmasının Türkiye'de yabancı sermaye yatırımlarının desteklenmesi ve finansal sistemin güçlendirilmesi amacıyla aktif biçimde kullanıldığını göstermektedir. Finans sektörüne yönelik garanti destekleri, kredi mekanizmasının geliştirilmesi, dış finansman olanaklarının artırılması ve yatırımcı güveninin desteklenmesi açısından önemli katkılar sağlamaktadır.

Altyapı sektörüne yönelik garanti desteklerinin ise özellikle 2010 sonrası dönemde belirgin biçimde arttığı görülmektedir. Enerji, ulaşım ve kamu hizmetleri alanlarında gerçekleştirilen projelerin yüksek tutarlı garanti destekleri aldığı dikkat çekmektedir. Özellikle 2024 yılında JP Morgan Bankası aracılığıyla sağlanan yaklaşık 1,1 milyar Dolarlık altyapı garantisi, Türkiye'nin büyük ölçekli altyapı yatırımları açısından MIGA için stratejik bir ülke konumunda olduğunu göstermektedir. Benzer şekilde enerji sektörüne yönelik Uludağ Elektrik projeleri ve sağlık hizmetleri alanındaki yatırımlar, MIGA'nın Türkiye'de sektör çeşitliliğine önem verdiğini ortaya koymaktadır.

Garanti desteklerinin yıllar itibarıyla incelenmesi, 2000 sonrası dönemde belirgin bir artış eğilimi olduğunu göstermektedir. Özellikle 2015 sonrası dönemde devam eden proje sayısının artması, Türkiye'nin uzun vadeli yatırım projeleri açısından uluslararası finans kuruluşları tarafından önemli bir pazar olarak değerlendirildiğini ortaya koymaktadır. Bunun yanında finans ve altyapı sektörlerinin garanti desteklerinde ağırlıklı paya sahip olması, Türkiye ekonomisinde yatırım ve büyüme açısından stratejik sektörlerin önceliklendirildiğini göstermektedir.

Tabloda tamamlanan ve devam eden projelerin birlikte bulunması, MIGA'nın Türkiye'de sürdürülebilir yatırım politikası çerçevesinde uzun dönemli faaliyet yürüttüğünü göstermektedir. Ancak garanti desteklerinin belirli sektörlerde ve büyük ölçekli uluslararası finans kuruluşlarında yoğunlaşması, desteklerin daha çok yüksek sermaye gerektiren stratejik projelere yöneldiğini ortaya koymaktadır. Bu durum, MIGA'nın yatırım seçimlerinde finansal kapasite, proje büyüklüğü ve uluslararası yatırım güvenliği kriterlerini ön planda tuttuğunu göstermektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, MIGA garanti desteklerinin Türkiye'de özellikle yabancı sermaye girişlerinin artırılması, altyapı yatırımlarının desteklenmesi, finansal sistemin güçlendirilmesi ve yatırım risklerinin azaltılması açısından önemli katkılar sağladığı görülmektedir. Bununla birlikte garanti desteklerinin sektörel ve kurumsal yoğunlaşma göstermesi, MIGA kaynaklarının daha çok büyük ölçekli projeler üzerinde yoğunlaştığını ortaya koymaktadır.

3.4.3. Meksika

Meksika, Latin Amerika'nın en büyük ekonomilerinden biri olması, güçlü sanayi altyapısı ve yüksek yabancı yatırım kapasitesi nedeniyle MIGA garantilerinden en fazla yararlanan üçüncü ülke konumundadır. Özellikle enerji, ulaştırma ve finans sektörlerinde gerçekleştirilen büyük ölçekli yatırımlar, ülkenin MIGA garanti hacmini artırmıştır. Bu kapsamda Tablo 9'da, 1990-2025 döneminde Meksika'ya sağlanan MIGA garantilerinin yıllara göre dağılımı gösterilmektedir.

Tablo 9. Meksika'ya verilen MIGA garantileri, 1990-2025.

Sayı	Garanti Konusu	Garanti Veren Firma	Garanti Tutarı (\$)	Garanti Durumu	Yıl
1	Altyapı	Fisterra	962.913.167,00	Tamamlanmış	2017
2	Finansal	Bancomext	675.109.108,40	Devam ediyor	2021
3	Altyapı	JP Morgan Bankası	536.055.972,00	Devam ediyor	2023
4	Finansal	HSBC	1.855.230.321,00	Devam ediyor	2024
TOPLAM			4.029.308.568,40		

Kaynak: MIGA Issued Projects-WBG Finances One sitesinden yararlanılarak, yazar tarafından oluşturulmuştur (24.12.2025).

Tablo 9 incelendiğinde, Meksika'nın 1990-2025 döneminde MIGA garanti desteklerinden en fazla yararlanan ülkeler arasında yer aldığı görülmektedir. Toplam garanti tutarı yaklaşık 4,03 milyar Dolar seviyesine ulaşmasına rağmen, bu desteğin yalnızca dört büyük ölçekli proje üzerinden sağlandığı dikkat çekmektedir. Bu durum, MIGA'nın Meksika'daki faaliyetlerinin yüksek bütçeli ve stratejik öneme sahip projeler üzerinde yoğunlaştığını göstermektedir.

Tabloya göre garanti desteklerinin özellikle finans ve altyapı sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Altyapı sektöründe Fisterra ve JP Morgan Bankası aracılığıyla sağlanan yüksek tutarlı garanti destekleri, enerji ve ulaştırma gibi stratejik alanlardaki yatırımların öncelikli olduğunu göstermektedir. Özellikle 2017 yılında Fisterra projesine sağlanan yaklaşık 963 milyon Dolarlık garanti desteği, Meksika'nın altyapı yatırımları açısından MIGA için önemli bir yatırım alanı olduğunu ortaya koymaktadır. Bunun yanında 2023 yılında JP Morgan Bankası aracılığıyla sağlanan altyapı garantisi, ülkenin uzun vadeli yatırım projelerine yönelik uluslararası finansman ihtiyacının devam ettiğini göstermektedir.

Finans sektöründe ise Bancomext ve HSBC tarafından yürütülen projeler ön plana çıkmaktadır. Özellikle 2024 yılında HSBC aracılığıyla sağlanan yaklaşık 1,86 milyar Dolarlık garanti desteği, tablodaki en yüksek tutarlı proje olarak dikkat çekmektedir. Bu durum, Meksika'nın finansal sisteminin uluslararası yatırım ve kredi mekanizmaları açısından önemli bir pazar olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Ayrıca finans sektörüne yönelik yüksek tutarlı garanti destekleri, dış ticaret finansmanı, yatırım kredileri ve uluslararası sermaye akımlarının desteklenmesi açısından önemli rol üstlenmektedir.

Tablodaki projelerin büyük bölümünün "devam ediyor" statüsünde olması, MIGA'nın Meksika'daki yatırım faaliyetlerini uzun vadeli bir strateji çerçevesinde sürdürdüğünü göstermektedir. Aynı zamanda düşük proje sayısına rağmen yüksek garanti tutarına ulaşılması, MIGA'nın Meksika'da daha seçici ve büyük ölçekli projelere odaklandığını ortaya koymaktadır. Bu durum, ülkenin ekonomik büyüklüğü, yatırım kapasitesi ve Kuzey Amerika finans sistemi içerisindeki stratejik konumu ile ilişkilendirilebilir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, MIGA garanti desteklerinin Meksika’da özellikle finans ve altyapı yatırımlarının geliştirilmesi, yabancı sermaye girişlerinin artırılması ve yatırım risklerinin azaltılması açısından önemli katkılar sağladığı görülmektedir. Bununla birlikte garanti desteklerinin sınırlı sayıda büyük ölçekli projede yoğunlaşması, MIGA’nın yatırım tercihlerinde stratejik sektörler ve yüksek finansman gerektiren projeleri önceliklendirdiğini göstermektedir.

3.4.4. Arjantin

Arjantin, sahip olduğu büyük ekonomik potansiyel, doğal kaynak kapasitesi ve dönemsel ekonomik kırılganlıkları nedeniyle MIGA garantilerinden en fazla yararlanan dördüncü ülke konumunda bulunmaktadır. Özellikle ekonomik dalgalanmaların ve yatırım risklerinin yüksek olduğu dönemlerde, MIGA garantileri yabancı yatırımcı güveninin korunmasında önemli rol oynamıştır. Bu kapsamda Tablo 10’da, 1990-2025 döneminde Arjantin’e sağlanan MIGA garantilerinin yıllara göre dağılımı gösterilmektedir.

Tablo 10. Arjantin’e verilen MIGA garantileri, 1990-2025.

Sayı	Garanti Konusu	Garanti Veren Firma	Garanti Tutarı (\$)	Garanti Durumu	Yıl
1	Finansal	Bank of Boston	50000000,00	Tamamlanmış	1992
2	Altyapı	Cointel	70000000,00	Tamamlanmış	1993
3	Altyapı	NGC, CITILEC	15000000,00	Tamamlanmış	1994
4	Finansal	Midland Bank	9000000,00	Tamamlanmış	1994
5	Üretim	Greenwood Mills	16200000,00	Tamamlanmış	1995
6	Altyapı	New World Power Corporation	2300000,00	Tamamlanmış	1996
7	Madencilik	Rio Algom Limited	14000000,00	Tamamlanmış	1997
8	Altyapı	ABN-AMRO Bank	20000000,00	Tamamlanmış	1997
9	Altyapı	ING Bank	15000000,00	Tamamlanmış	1997
10	Altyapı	Rio Algom Limited	14000000,00	Tamamlanmış	1997
11	Finansal	ING Bank	15000000,00	Tamamlanmış	1997
12	Petrol ve Gaz	El Paso Energy International Company	68700000,00	Tamamlanmış	1998
13	Altyapı	Mitsubithi International Corporation	6000000,00	Tamamlanmış	1998
14	Altyapı	Companhia Brasikeira de Projetos	17900000,00	Tamamlanmış	1998
15	Finansal	Lloyds Bank	13900000,00	Tamamlanmış	1998
16	Madencilik	Minorca	5000000,00	Tamamlanmış	1998
17	Finansal	Banco Santander	109300000,00	Tamamlanmış	1999
18	Finansal	Lloyds Bank	45000000,00	Tamamlanmış	1999
19	Finansal	Rabobank Curacao	33000000,00	Tamamlanmış	1999
20	Finansal	Citibank	90000000,00	Tamamlanmış	2000
21	Finansal	Banco Santander	59000000,00	Tamamlanmış	2001
22	Servis	Dresdner Bank	4200000,00	Tamamlanmış	2001

23	Finansal	Hamburger Hafen	26900000,00	Tamamlanmış	2001
24	Finansal	Banco Santander	30000000,00	Tamamlanmış	2001
25	Finansal	Banco Santander	200000000,00	Tamamlanmış	2001
26	Finansal	Banco Santander	1350000000,00	Devam ediyor	2018
27	Finansal	Fisterra	247000000,00	Tamamlanmış	2019
28	Altyapı	Mitsui	23938332,00	Tamamlanmış	2019
29	Finansal	Banco Santander	500000000,00	Devam ediyor	2020
30	Finansal	Banco Santander	500000000,00	Devam ediyor	2021
21	Finansal	Banco Santander	200000000,00	Tamamlanmış	2022
32	Finansal	Banco Santander	100000000,00	Devam ediyor	2023
Toplam			3882338332,00		

Kaynak: MIGA Issued Projects-WBG Finances One sitesinden yararlanılarak, yazar tarafından oluşturulmuştur (24.12.2025).

Tablo 10 incelendiğinde, Arjantin'in 1990-2025 döneminde MIGA garanti desteklerinden önemli ölçüde yararlanan ülkeler arasında yer aldığı görülmektedir. Toplam garanti tutarı yaklaşık 3,88 milyar Dolar seviyesine ulaşırken, garanti desteklerinin özellikle finans, altyapı, enerji ve madencilik sektörlerinde yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Bu durum, Arjantin'in sahip olduğu doğal kaynak kapasitesi, enerji yatırımları ve finansal piyasa ihtiyaçlarının MIGA açısından stratejik önem taşıdığını göstermektedir.

Tabloda 1990'lı yıllarda garanti desteklerinin daha çok altyapı, enerji ve üretim sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Özellikle petrol ve gaz, enerji altyapısı ve madencilik alanlarında sağlanan garanti destekleri, Arjantin'in üretim ve enerji kapasitesinin geliştirilmesine yönelik yatırımların desteklendiğini ortaya koymaktadır. Rio Algom Limited, Mitsui ve El Paso Energy International Company gibi uluslararası şirketlere sağlanan garanti destekleri, MIGA'nın doğal kaynak ve enerji yatırımlarına önem verdiğini göstermektedir.

Finans sektörüne yönelik garanti desteklerinin ise özellikle Banco Santander öncülüğünde yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. 2018 sonrası dönemde Banco Santander aracılığıyla sağlanan yüksek tutarlı garanti destekleri, Arjantin ekonomisindeki finansal kırılganlıkların azaltılması ve yatırım ortamının desteklenmesi amacıyla MIGA'nın daha aktif rol üstlendiğini göstermektedir. Özellikle 2018 yılında sağlanan 1,35 milyar Dolarlık garanti desteği, tablodaki en yüksek tutarlı proje olarak öne çıkmaktadır. Bunun yanında 2020 ve 2021 yıllarında devam eden yüksek tutarlı finansal garantiler, ülkenin dış finansman ihtiyacının sürdüğünü ortaya koymaktadır.

Garanti desteklerinin sektörel dağılımı değerlendirildiğinde, finans sektörünün toplam garanti hacmi içerisinde belirgin ağırlığa sahip olduğu görülmektedir. Bu durum, Arjantin ekonomisinde finansal istikrarın sağlanması, kredi mekanizmasının desteklenmesi ve yabancı yatırımcı güveninin artırılmasının öncelikli hedefler arasında yer aldığını göstermektedir. Bunun yanında altyapı, enerji ve

madencilik alanlarında verilen destekler, ekonomik büyüme açısından stratejik sektörlerin ön plana çıktığını ortaya koymaktadır.

Tabloda tamamlanan ve devam eden projelerin birlikte bulunması, MIGA'nın Arjantin'de uzun dönemli yatırım politikası izlediğini göstermektedir. Özellikle son yıllarda devam eden finansal projelerin yüksek tutarlı olması, ülkenin ekonomik risklerine rağmen uluslararası yatırımcılar açısından önemini koruduğunu göstermektedir. Ancak garanti desteklerinin büyük ölçüde finans sektöründe ve belirli uluslararası finans kuruluşlarında yoğunlaşması, MIGA kaynaklarının seçici ve stratejik projeler üzerinden kullandırıldığını ortaya koymaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, MIGA'nın Arjantin'e yönelik garanti destekleri; finansal sistemin güçlendirilmesi, altyapı yatırımlarının desteklenmesi, enerji ve doğal kaynak projelerinin geliştirilmesi açısından önemli katkılar sağlamaktadır. Bununla birlikte garanti desteklerinin özellikle finans sektöründe yoğunlaşması, Arjantin ekonomisindeki finansal istikrar ihtiyacının MIGA yatırımlarında belirleyici unsur olduğunu göstermektedir.

3.4.5. Kolombiya

Kolombiya, sahip olduğu doğal kaynak potansiyeli, enerji ve altyapı yatırımlarındaki büyüme ile Latin Amerika'nın önemli gelişmekte olan ekonomileri arasında yer almaktadır. Özellikle yatırım risklerinin azaltılmasına yönelik ihtiyaçlar ve yabancı sermaye girişlerini teşvik etme politikaları nedeniyle Kolombiya, MIGA garantilerinden en fazla yararlanan beşinci ülke konumuna gelmiştir. Bu kapsamda Tablo 11'de, 1990-2025 döneminde Kolombiya'ya sağlanan MIGA garantilerinin yıllara göre dağılımı gösterilmektedir.

Tablo 11. Kolombiya'ya verilen MIGA garantileri, 1990-2025.

	Garanti Konusu	Garanti Veren Firma	Garanti Tutarı (\$)	Garanti Durumu	Yıl
1	Madencilik	Drummond	35000000,00	Tamamlanmış	1997
2	Altyapı	Motorola, ABN Bank	5000000,00	Tamamlanmış	1997
3	Finansal	Citibank	23000000,00	Tamamlanmış	1997
4	Madencilik	Drummond	35000000,00	Tamamlanmış	1997
5	Altyapı	Motorola, ABN Bank	35000000,00	Tamamlanmış	1997
6	Finansal	Citibank	23000000,00	Tamamlanmış	1997
7	Finansal	Banco Santander	100000000,00	Tamamlanmış	2001
8	Finansal	ProCredit	2622627,00	Tamamlanmış	2011
9	Finansal	KFW Bankası	95000000,00	Devam ediyor	2015
10	Finansal	OPEC	47500,00	Devam ediyor	2020
11	Finansal	Standart Chartered Bankası	405123161,00	Devam ediyor	2020
12	Altyapı	Mota	128487407,00	Devam ediyor	2022
13	Servis	Banco Bankası	350640767,00	Devam ediyor	2022

14	Finansal	Banco Bankası	414633835,00	Devam ediyor	2022
15	Finansal	JP Morgan Bankası	199533031,00	Devam ediyor	2023
16	Finansal	JP Morgan Bankası	546799311,00	Devam ediyor	2023
17	Altyapı	Triple	228880618,90	Devam ediyor	2025
TOPLAM			3363834576,76		

Kaynak: MIGA Issued Projects - WBG Finances One sitesinden yararlanılarak, yazar tarafından oluşturulmuştur (24.12.2025).

Tablo 11 incelendiğinde, Kolombiya'nın 1990-2025 döneminde MIGA garanti desteklerinden önemli ölçüde yararlanan ülkeler arasında yer aldığı görülmektedir. Toplam garanti tutarı yaklaşık 3,36 milyar Dolar seviyesine ulaşırken, garanti desteklerinin ağırlıklı olarak finans, altyapı ve madencilik sektörlerinde yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Bu durum, Kolombiya'nın doğal kaynak potansiyeli, altyapı yatırımları ve finansal sisteminin geliştirilmesine yönelik ihtiyaçlarının MIGA açısından stratejik önem taşıdığını göstermektedir.

Tablodaki ilk dönem projeleri incelendiğinde, 1997 yılında madencilik ve altyapı sektörlerine yönelik garanti desteklerinin ön plana çıktığı görülmektedir. Özellikle Drummond şirketine sağlanan madencilik garantileri ile Motorola ve ABN Bank iş birliğinde gerçekleştirilen altyapı projeleri, ülkenin doğal kaynaklar ve iletişim altyapısı alanındaki yatırım ihtiyaçlarının desteklendiğini ortaya koymaktadır. Aynı dönemde Citibank aracılığıyla finans sektörüne verilen garanti destekleri ise Kolombiya finansal sisteminin uluslararası sermaye ile entegrasyonunun güçlendirilmesine yönelik bir yaklaşımı göstermektedir.

2000 sonrası dönemde garanti desteklerinin daha çok finans sektöründe yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Özellikle Banco Santander, Standard Chartered Bankası ve JP Morgan Bankası gibi uluslararası finans kuruluşlarının yüksek tutarlı garanti destekleri aldığı görülmektedir. Bu durum, Kolombiya'da yatırım ortamının güçlendirilmesi, finansal istikrarın korunması ve yabancı sermaye girişlerinin artırılması açısından finans sektörünün öncelikli alanlardan biri olduğunu göstermektedir. Özellikle 2020 sonrası dönemde garanti hacmindeki belirgin artış, ülkenin küresel yatırım piyasalarındaki öneminin arttığını ortaya koymaktadır.

Altyapı sektörüne yönelik garanti destekleri de dikkat çekici düzeydedir. Özellikle ulaşım, iletişim ve hizmet sektörlerine yönelik projelerin son yıllarda yoğunlaşması, Kolombiya'nın ekonomik büyüme sürecinde altyapı yatırımlarına öncelik verdiğini göstermektedir. 2025 yılında Triple şirketine yönelik altyapı garantisi, ülkenin uzun vadeli kalkınma stratejisinde altyapı yatırımlarının önemini ortaya koymaktadır.

Tabloda yer alan projelerin büyük bölümünün "devam ediyor" statüsünde olması, MIGA'nın Kolombiya'daki faaliyetlerinin uzun vadeli yatırım politikası çerçevesinde sürdüğünü göstermektedir. Bunun yanında garanti desteklerinin belirli sektörler ve büyük ölçekli uluslararası finans kuruluşları

üzerinde yoğunlaşması, MIGA'nın yatırım seçimlerinde stratejik sektörler ile yüksek sermaye kapasitesine sahip projelere öncelik verdiğini göstermektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, MIGA'nın Kolombiya'ya yönelik garanti destekleri; finansal sistemin güçlendirilmesi, altyapı yatırımlarının geliştirilmesi, doğal kaynak projelerinin desteklenmesi ve yabancı sermaye girişlerinin artırılması açısından önemli katkılar sağlamaktadır. Bununla birlikte garanti desteklerinin özellikle finans sektöründe yoğunlaşması, Kolombiya ekonomisinde finansal istikrar ve yatırım güvenliğinin MIGA açısından temel önceliklerden biri olduğunu ortaya koymaktadır.

3.4.6. Şili

Şili, Latin Amerika'nın ekonomik ve finansal açıdan en istikrarlı ülkelerinden biri olması nedeniyle yabancı yatırımcılar açısından önemli bir yatırım merkezi konumundadır. Özellikle enerji, madencilik ve altyapı sektörlerinde gerçekleştirilen yatırımlar, ülkenin MIGA garantilerinden yoğun şekilde yararlanmasına neden olmuş ve Şili'yi en fazla MIGA garantisi alan altıncı ülke konumuna taşımıştır. Bu kapsamda Tablo 12'de, 1990-2025 döneminde Şili'ye sağlanan MIGA garantilerinin yıllara göre dağılımı gösterilmektedir.

Tablo 12. Şili'ye verilen MIGA garantileri, 1990-2025.

Sayı	Garanti Konusu	Garanti Veren Firma	Garanti Tutarı (\$)	Garanti Durumu	Yıl
1	Madencilik	Export Development Corporation of Canada	49.800.000,00	Tamamlanmış	1990
2	Altyapı	International Mariculture Partners	2.500.000,00	Tamamlanmış	1990
3	Finansal	McDonald's Corporation	5,000,000,00	Tamamlanmış	1991
4	Finansal	Rio Algom Limited	5,000,000,00	Tamamlanmış	1991
5	Finansal	Rio Algom Limited	22,500,000,00	Tamamlanmış	1993
6	Finansal	JEXIM	557,400,000,00	Tamamlanmış	1994
7	Madencilik	Marubeni	31,300,000,00	Tamamlanmış	1998
8	Finansal	Banco Santander	1,500,000,000	Tamamlanmış	2019
9	Finansal	Banco Santander	400,000,000	Devam ediyor	2021
10	Altyapı	Credit Agricole	764,489,830	Devam ediyor	2025
Toplam			3.337.989.830,00		

Kaynak: MIGA Issued Projects-WBG Finances One sitesinden yararlanılarak, yazar tarafından oluşturulmuştur (24.12.2025).

Tablo 12 incelendiğinde, Şili'nin 1990-2025 döneminde MIGA garanti desteklerinden önemli ölçüde yararlanan ülkeler arasında yer aldığı görülmektedir. Toplam garanti tutarı yaklaşık 3,34 milyar Dolar seviyesine ulaşırken, garanti desteklerinin ağırlıklı olarak finans, altyapı ve madencilik sektörlerinde yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Bu durum, Şili ekonomisinin özellikle doğal kaynaklar,

finansal istikrar ve altyapı yatırımları açısından uluslararası yatırımcılar için önemli bir merkez konumunda olduğunu göstermektedir.

Tabloda erken dönem projelerinin daha çok madencilik ve altyapı alanlarında yoğunlaştığı görülmektedir. Özellikle Export Development Corporation of Canada ve Marubeni gibi uluslararası kuruluşlara yönelik madencilik garantileri, Şili'nin zengin doğal kaynak kapasitesinin MIGA yatırımları açısından stratejik önem taşıdığını ortaya koymaktadır. Aynı dönemde altyapı sektörüne yönelik verilen destekler ise ülkenin üretim ve lojistik altyapısının geliştirilmesine yönelik yatırımların teşvik edildiğini göstermektedir.

Finans sektörüne yönelik garanti desteklerinin ise toplam garanti hacmi içerisinde belirgin ağırlığa sahip olduğu görülmektedir. Özellikle Banco Santander aracılığıyla 2019 yılında sağlanan 1,5 milyar Dolarlık garanti desteği, tablodaki en yüksek tutarlı proje olarak dikkat çekmektedir. Bu durum, Şili'nin finansal sisteminin uluslararası sermaye açısından güvenilir ve yatırım yapılabilir bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca 2021 yılında Banco Santander aracılığıyla devam eden 400 milyon Dolarlık garanti desteği, finans sektörüne yönelik yatırım ilgisinin sürdüğünü ortaya koymaktadır.

2025 yılında Credit Agricole aracılığıyla altyapı sektörüne sağlanan yaklaşık 764 milyon Dolarlık garanti desteği ise Şili'nin uzun vadeli altyapı yatırımlarına önem verdiğini göstermektedir. Bu durum, enerji, ulaşım ve kamu hizmetleri gibi stratejik alanlarda yabancı sermaye kullanımının desteklendiğini ve MIGA'nın yatırım risklerini azaltıcı rol üstlendiğini ortaya koymaktadır.

Tabloda proje sayısının sınırlı olmasına rağmen toplam garanti tutarının yüksek olması, MIGA'nın Şili'de daha çok büyük ölçekli ve stratejik projelere yöneldiğini göstermektedir. Ayrıca garanti desteklerinin belirli sektörler ve büyük uluslararası finans kuruluşları üzerinde yoğunlaşması, Şili ekonomisinin küresel yatırım sistemine yüksek düzeyde entegre olduğunu ortaya koymaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, MIGA'nın Şili'ye yönelik garanti destekleri; finansal sistemin güçlendirilmesi, madencilik ve altyapı yatırımlarının desteklenmesi ve yabancı sermaye girişlerinin artırılması açısından önemli katkılar sağlamaktadır. Bunun yanında garanti desteklerinin özellikle finans ve madencilik sektörlerinde yoğunlaşması, Şili ekonomisinin doğal kaynaklar ve finansal istikrar ekseninde şekillenen yatırım yapısını yansıtmaktadır.

3.4.7. Güney Afrika

Güney Afrika, Afrika kıtasının en gelişmiş finansal sistemlerinden birine sahip olması ve bölgesel yatırım merkezi konumunda bulunması nedeniyle MIGA garantilerinden yoğun şekilde yararlanan ülkeler arasında yer almaktadır. Özellikle enerji, altyapı ve finans sektörlerinde gerçekleştirilen yatırımlar, ülkenin MIGA garanti hacmini artırmış ve Güney Afrika'yı en fazla MIGA garantisi alan yedinci ülke konumuna taşımıştır. Bu kapsamda Tablo 13'de, 1990-2025 döneminde Güney Afrika'ya sağlanan MIGA garantilerinin yıllara göre dağılımı gösterilmektedir.

Tablo 13. Güney Afrika'ya verilen MIGA garantileri, 1990-2025.

Sayı	Garanti Konusu	Garanti Veren Firma	Garanti Tutarı (\$)	Garanti Durumu	Yıl
1	Finansal	ING Bank	22,500,000,00	Tamamlanmış	2000
2	Tarım	MKV	10000000,00	Tamamlanmış	2011
3	Tarım	Mitsui	5000160,00	Tamamlanmış	2011
4	Parakende Satış	Habib Bank	12451577,00	Devam ediyor	2012
5	Tarım	EcoPlanet	8640000,00	Tamamlanmış	2015
6	Altyapı	Deutsche Bank, Mizuho Bankası	783178796,00	Devam ediyor	2016
7	Finansal	Standard Chartered Bankası	229171825,00	Devam ediyor	2017
8	Finansal	Standard Chartered Bank	448106333,00	Devam ediyor	2017
9	Altyapı	Lekela	14087110,00	Devam ediyor	2018
10	Altyapı	Credit Agricole Kurumsal Yatırım Bankacılığı, Standard Chartered Bankası	29364598,00	Devam ediyor	2018
11	Altyapı	Lekela	29480506,00	Devam ediyor	2018
12	Altyapı	Lekela	34021853,00	Devam ediyor	2018
13	Altyapı	Scatec	9090000,00	Tamamlanmış	2019
14	Altyapı	Scatec	9090000,00	Tamamlanmış	2019
15	Altyapı	Scatec	9090000,00	Tamamlanmış	2019
16	Altyapı	Atlantica	98547876,00	Devam ediyor	2019
17	Altyapı	Okavango	5994012,00	Devam ediyor	2020
18	Altyapı	Okavango	11106173,00	Devam ediyor	2020
19	Altyapı	Okavango	10695753,00	Devam ediyor	2020
20	Altyapı	KLP	34911142,00	Devam ediyor	2020
21	Altyapı	Okavango	9667075,00	Devam ediyor	2023
22	Finansal	Standart Chartered Bank	170357057,00	Devam ediyor	2025
TOPLAM			3241190562,11		

Kaynak: MIGA Issued Projects - WBG Finances One sitesinden yararlanılarak, yazar tarafından oluşturulmuştur (24.12.2025).

Tablo 13 incelendiğinde, Güney Afrika'nın 1990-2025 döneminde MIGA garanti desteklerinden önemli düzeyde yararlanan ülkeler arasında yer aldığı görülmektedir. Toplam garanti tutarı yaklaşık 3,24 milyar Dolar seviyesine ulaşırken, garanti desteklerinin büyük ölçüde altyapı ve finans sektörlerinde yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Bu durum, Güney Afrika'nın Afrika kıtasında ekonomik ve finansal açıdan stratejik bir merkez olarak değerlendirilmesiyle ilişkilendirilebilir.

Tabloda özellikle 2016 sonrası dönemde garanti desteklerinde belirgin bir artış olduğu görülmektedir. Deutsche Bank, Mizuho Bankası ve Standard Chartered Bankası gibi uluslararası finans kuruluşlarının yüksek tutarlı garanti projelerinde yer alması, Güney Afrika'nın uluslararası yatırımcılar açısından önemli bir yatırım merkezi olduğunu göstermektedir. Özellikle 2016 yılında altyapı sektörüne

yönelik sağlanan yaklaşık 783 milyon Dolarlık garanti desteği, ülkenin enerji ve altyapı yatırımlarına yönelik finansman ihtiyacının yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

Garanti desteklerinin sektörel dağılımı incelendiğinde, altyapı sektörünün açık şekilde ön plana çıktığı görülmektedir. Özellikle enerji, yenilenebilir enerji ve kamu hizmetleri alanındaki projelerin yoğunluğu dikkat çekmektedir. Lekela, Scatec, Atlantica ve Okavango gibi şirketlere yönelik garanti destekleri, MIGA'nın Güney Afrika'da sürdürülebilir enerji ve altyapı yatırımlarını desteklemeye önem verdiğini göstermektedir. Bu durum, ülkenin enerji arz güvenliği ve altyapı kapasitesinin geliştirilmesine yönelik uluslararası yatırım politikalarının desteklendiğini ortaya koymaktadır.

Finans sektörüne yönelik garanti destekleri de toplam garanti hacmi içerisinde önemli bir paya sahiptir. Standard Chartered Bankası aracılığıyla sağlanan garanti destekleri, Güney Afrika finansal sisteminin uluslararası sermaye ile entegrasyonunun güçlendirilmesi ve yatırım ortamının desteklenmesi açısından önemli değerlendirilmektedir. Özellikle 2025 yılında finans sektörüne yönelik sağlanan yüksek tutarlı garanti desteği, ülkenin yatırım çekme kapasitesinin sürdüğünü göstermektedir.

Tarım ve perakende satış sektörlerine yönelik garanti desteklerinin ise daha sınırlı düzeyde kaldığı görülmektedir. Bununla birlikte tarım sektörüne yönelik projeler, kırsal kalkınma ve üretim kapasitesinin artırılması açısından önem taşımaktadır. Ancak toplam garanti hacmi içerisinde altyapı ve finans sektörlerinin belirgin ağırlığı, MIGA'nın Güney Afrika'da daha çok stratejik ve yüksek sermaye gerektiren alanlara yöneldiğini göstermektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, MIGA'nın Güney Afrika'ya yönelik garanti destekleri; altyapı yatırımlarının geliştirilmesi, enerji projelerinin finansmanı, finansal sistemin güçlendirilmesi ve yabancı sermaye girişlerinin artırılması açısından önemli katkılar sağlamaktadır. Ayrıca garanti desteklerinin özellikle yenilenebilir enerji ve altyapı alanlarında yoğunlaşması, Güney Afrika'nın sürdürülebilir kalkınma hedefleri doğrultusunda uluslararası yatırım politikalarında öncelikli ülkelerden biri olduğunu göstermektedir.

3.4.8. Brezilya

Brezilya, Latin Amerika'nın en büyük ekonomilerinden biri olması, geniş iç pazarı ve yüksek yatırım potansiyeli nedeniyle MIGA garantilerinden yoğun şekilde yararlanan ülkeler arasında yer almaktadır. Özellikle enerji, altyapı ve sanayi yatırımlarına yönelik sağlanan garantiler, ülkenin MIGA garanti hacmini artırmış ve Brezilya'yı en fazla MIGA garantisi alan sekizinci ülke konumuna taşımıştır. Bu kapsamda Tablo 14'te, 1990-2025 döneminde Brezilya'ya sağlanan MIGA garantilerinin yıllara göre dağılımı gösterilmektedir.

Tablo 14. Brezilya'ya verilen MIGA garantileri, 1990-2025.

Sayı	Garanti Konusu	Garanti Veren Firma	Garanti Tutarı (\$)	Garanti Durumu	Yıl
1	Finansal	Bank of Boston	22500000,00	Tamamlanmış	1994
2	Finansal	Bank of Boston	45000000,00	Tamamlanmış	1994
3	Finansal	Middenbank Curocao N.V, Dutch Bank	50000000,00	Tamamlanmış	1994
4	Finansal	Lloyds Bank	12000000,00	Tamamlanmış	1995
5	Üretim	Gribal, Lloyds	4100000,00	Tamamlanmış	1996
6	Altyapı	Parmalat	21600000,00	Tamamlanmış	1996
7	Üretim	Lloyds Bank	12000000,00	Tamamlanmış	1996
8	Altyapı	AES Corporation	7500000,00	Tamamlanmış	1997
9	Üretim	Philips Electronics	27000000,00	Tamamlanmış	1997
10	Üretim	AES Corporation	7500000,00	Tamamlanmış	1997
11	Finansal	MSF Cayman Island	33000000,00	Tamamlanmış	1999
12	Finansal	Baque Europeenne pour l'Amerique	75000000,00	Tamamlanmış	1999
13	Finansal	MSF Cayman Island	29700000,00	Tamamlanmış	1999
14	Finansal	Lloyds Bank	100000000,00	Tamamlanmış	1999
15	Finansal	Santander Brazil Risk Insured Trust	13000000,00	Tamamlanmış	1999
16	Finansal	Schmalbach Lubeca	230000000,00	Tamamlanmış	1999
17	Finansal	ABN-AMRO Bank	28000000,00	Tamamlanmış	2000
18	Finansal	Banco Santander	13700000,00	Tamamlanmış	2000
19	Finansal	The Fuji Bank	100000000,00	Tamamlanmış	2000
20	Finansal	VBC	90000000,00	Tamamlanmış	2000
21	Finansal	MSF Funding	72000000,00	Tamamlanmış	2001
22	Finansal	Deutsche Bank	200000000,00	Tamamlanmış	2001
23	Finansal	ECI Telecom	23000000,00	Tamamlanmış	2001
24	Finansal	Citibank	5000000,00	Tamamlanmış	2001
25	Finansal	Mitsui CO	200000000,00	Tamamlanmış	2001
26	Finansal	Banco Santander	5000000,00	Tamamlanmış	2001
27	Finansal	Banco Santander	61068000,00	Tamamlanmış	2002
28	Finansal	Banco Santander	95000000,00	Tamamlanmış	2003
29	Finansal	Banco Santander	32600000,00	Tamamlanmış	2003
30	Finansal	Banco Santander	25700000,00	Tamamlanmış	2005
31	Finansal	Banco Santander	66500000,00	Tamamlanmış	2005
32	Finansal	Banco Santander	21000000,00	Tamamlanmış	2006
33	Finansal	Banco Santander	9800000,00	Tamamlanmış	2006
34	Finansal	Banco Santander	10600000,00	Tamamlanmış	2006
35	Finansal	Banco Santander	5700000,00	Tamamlanmış	2006
36	Finansal	Banco Santander	23100000,00	Tamamlanmış	2006
37	Finansal	Banco Santander	35400000,00	Tamamlanmış	2007
38	Finansal	Banco Santander	20600000,00	Tamamlanmış	2007
39	Finansal	Banco Santander	5400000,00	Tamamlanmış	2007
40	Finansal	Banco Santander	102600000,00	Tamamlanmış	2007

41	Finansal	Banco Santander	37400000,00	Tamamlanmış	2007
42	Altyapı	Kobra Concesiones S.L.	32985202,00	Tamamlanmış	2009
43	Altyapı	Banco Santander	360753873,00	Devam ediyor	2015
44	Finansal	Jp Morgan Bankası, Standart Chartered, HSBC	1163541195,00	Devam ediyor	2025
45	Finansal	Banco de Brasil	149335200,00	Devam ediyor	2025
Toplam			3567683470,00		

Kaynak: MIGA Issued Projects-WBG Finances One sitesinden yararlanılarak, yazar tarafından oluşturulmuştur (24.12.2025).

Tablo 14 incelendiğinde, Brezilya'nın 1990-2025 döneminde MIGA garanti desteklerinden önemli ölçüde yararlanan ülkeler arasında yer aldığı görülmektedir. Toplam garanti tutarı yaklaşık 3,57 milyar Dolar seviyesine ulaşırken, garanti desteklerinin büyük bölümünün finans sektöründe yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Bu durum, Brezilya'nın Latin Amerika bölgesindeki güçlü ekonomik yapısı, geniş finansal piyasaları ve uluslararası yatırım kapasitesi ile ilişkilendirilebilir.

Tabloda özellikle 1990'lı yılların ortalarından itibaren garanti desteklerinin yoğunlaştığı görülmektedir. İlk dönem projelerinde Bank of Boston, Lloyds Bank, Deutsche Bank ve ABN-AMRO Bank gibi uluslararası finans kuruluşlarının ön plana çıktığı dikkat çekmektedir. Bu durum, MIGA'nın Brezilya'da özellikle finansal sistemin güçlendirilmesi ve uluslararası sermaye girişlerinin artırılması amacıyla aktif rol üstlendiğini göstermektedir. Ayrıca üretim ve altyapı sektörlerine yönelik garanti destekleri, ülkenin sanayi ve yatırım kapasitesinin geliştirilmesine katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Finans sektörüne yönelik garanti desteklerinin özellikle Banco Santander aracılığıyla yoğunlaştığı görülmektedir. 2000 sonrası dönemde Banco Santander'in çok sayıda projede yer alması, Brezilya finans piyasalarının uluslararası yatırımcılar açısından önemli bir merkez haline geldiğini göstermektedir. Bunun yanında 2025 yılında JP Morgan Bankası, Standard Chartered ve HSBC iş birliğiyle sağlanan yaklaşık 1,16 milyar Dolarlık garanti desteği, tablodaki en yüksek tutarlı proje olarak dikkat çekmektedir. Bu durum, Brezilya'nın büyük ölçekli finansal yatırımlar açısından MIGA için stratejik öneme sahip ülkelere biri olduğunu ortaya koymaktadır.

Altyapı sektörüne yönelik garanti destekleri ise özellikle enerji, ulaşım ve yatırım projelerinde yoğunlaşmaktadır. AES Corporation ve Kobra Concesiones gibi şirketlere sağlanan destekler, ülkenin altyapı kapasitesinin geliştirilmesine yönelik yatırımların teşvik edildiğini göstermektedir. Bununla birlikte altyapı sektörünün toplam garanti hacmi içerisindeki payının finans sektörüne kıyasla daha sınırlı kaldığı görülmektedir.

Garanti desteklerinin büyük bölümünün "tamamlanmış" statüsünde olması, MIGA'nın Brezilya'daki projelerinde uzun dönemli yatırım süreçlerini başarıyla yürüttüğünü göstermektedir. Ancak son yıllarda devam eden yüksek tutarlı finansal projeler, ülkenin uluslararası yatırım sistemindeki önemini koruduğunu ve MIGA'nın yatırım risklerini azaltıcı rolünü sürdürdüğünü ortaya koymaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, MIGA'nın Brezilya'ya yönelik garanti destekleri; finansal sistemin geliştirilmesi, yabancı sermaye girişlerinin artırılması ve altyapı yatırımlarının desteklenmesi açısından önemli katkılar sağlamaktadır. Bunun yanında garanti desteklerinin büyük ölçüde finans sektöründe yoğunlaşması, Brezilya ekonomisinde finansal piyasaların ve uluslararası sermaye hareketlerinin belirleyici rol oynadığını göstermektedir.

3.4.9. Rusya

Rusya, sahip olduğu geniş enerji kaynakları, büyük ekonomik kapasitesi ve yüksek yabancı yatırım potansiyeli nedeniyle MIGA garantilerinden önemli ölçüde yararlanan ülkeler arasında yer almaktadır. Özellikle enerji, sanayi ve altyapı sektörlerinde gerçekleştirilen yatırımların yüksek politik ve ekonomik risk içermesi, MIGA garantilerine olan ihtiyacı artırmış ve Rusya'yı en fazla MIGA garantisi alan dokuzuncu ülke konumuna taşımıştır. Bu kapsamda Tablo 15'te, 1990-2025 döneminde Rusya'ya sağlanan MIGA garantilerinin yıllara göre dağılımı gösterilmektedir.

Tablo 15. Rusya'ya verilen MIGA garantileri, 1990-2025.

Sayı	Garanti Konusu	Garanti Tutarı (\$)	Garanti Durumu	Yıl
1	Madencilik	9900000,00	Tamamlanmış	1993
2	Üretim	4100000,00	Tamamlanmış	1996
3	Üretim	69300000,00	Tamamlanmış	1996
4	Finansal	25000000,00	Tamamlanmış	1996
5	Finansal	23000000,00	Tamamlanmış	1997
6	Üretim	25,000,000,00	Tamamlanmış	1997
7	Altyapı	1200000,00	Tamamlanmış	1997
8	Finansal	8100000,00	Tamamlanmış	1997
9	Altyapı	297.700.000.00	Tamamlanmış	1998
10	Finansal	20000000,00	Tamamlanmış	1998
11	Üretim	30000000,00	Tamamlanmış	1999
12	Madencilik	27,400,000,00	Tamamlanmış	2000
13	Tarım	15000000,00	Tamamlanmış	2000
14	Madencilik	2200000,00	Tamamlanmış	2000
15	Tarım	5000000,00	Tamamlanmış	2000
16	Finansal	34200000,00	Tamamlanmış	2000
17	Finansal	100000000,00	Tamamlanmış	2001
18	Finansal	57.000.000.00	Tamamlanmış	2002
19	Finansal	90250000,00	Tamamlanmış	2009
20	Finansal	120000000,00	Tamamlanmış	2009
21	Üretim	30150000,00	Tamamlanmış	2010
22	Üretim	76000000,00	Tamamlanmış	2010
23	Servis	10142630,00	Tamamlanmış	2011
24	Tarım	49500000,00	Tamamlanmış	2012

25	Finansal	392345250,00	Devam ediyor	2014
26	Üretim	61750000,00	Devam ediyor	2015
Toplam		2278973880,00		

Kaynak: MIGA Issued Projects-WBG Finances One sitesinden yararlanılarak, yazar tarafından oluşturulmuştur (24.12.2025).

Tablo 15 incelendiğinde, Rusya'nın 1990-2025 döneminde MIGA garanti desteklerinden önemli düzeyde yararlanan ülkeler arasında yer aldığı görülmektedir. Toplam garanti tutarı yaklaşık 2,28 milyar Dolar seviyesine ulaşırken, garanti desteklerinin finans, üretim, altyapı, madencilik ve tarım sektörlerinde yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Bu durum, Rusya'nın geniş ekonomik yapısı, doğal kaynak kapasitesi ve sanayi altyapısının MIGA açısından stratejik önem taşıdığını göstermektedir.

Tabloda özellikle 1990'lı yılların ikinci yarısından itibaren garanti desteklerinde belirgin bir artış yaşandığı görülmektedir. Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından Rusya ekonomisinin küresel piyasalara entegrasyon sürecine girmesi, yabancı yatırım ihtiyacını artırmış ve MIGA desteklerinin çeşitlenmesine neden olmuştur. İlk dönem projelerinde madencilik, üretim ve finans sektörlerinin ön plana çıkması, ülkenin sanayi ve doğal kaynak temelli ekonomik yapısını yansıtmaktadır.

Finans sektörüne yönelik garanti desteklerinin toplam garanti hacmi içerisinde önemli bir paya sahip olduğu görülmektedir. Özellikle 2000 sonrası dönemde finans sektörüne sağlanan yüksek tutarlı garanti destekleri, Rusya finansal sisteminin güçlendirilmesi ve uluslararası sermaye girişlerinin teşvik edilmesi amacıyla MIGA'nın aktif rol üstlendiğini göstermektedir. 2014 yılında finans sektörüne yönelik sağlanan yaklaşık 392 milyon Dolarlık garanti desteği, tablodaki en yüksek tutarlı projelerden biri olarak dikkat çekmektedir. Bu durum, ekonomik ve politik risklerin arttığı dönemlerde MIGA'nın yatırım güvenliğini destekleyici işlev üstlendiğini ortaya koymaktadır.

Üretim ve altyapı sektörlerine yönelik garanti destekleri de dikkat çekici düzeydedir. Özellikle üretim sektöründe gerçekleştirilen projeler, Rusya'nın sanayi kapasitesinin geliştirilmesine yönelik yatırımların desteklendiğini göstermektedir. Altyapı sektöründe ise ulaştırma ve temel hizmet alanlarına yönelik projelerin ön plana çıktığı anlaşılmaktadır. Bunun yanında tarım sektörüne yönelik garanti destekleri, kırsal üretimin ve tarımsal faaliyetlerin geliştirilmesine katkı sağlama amacı taşımaktadır.

Tabloda garanti desteklerinin büyük bölümünün "tamamlanmış" statüsünde olması, MIGA'nın Rusya'daki projelerinde uzun vadeli yatırım süreçlerini büyük ölçüde tamamladığını göstermektedir. Ancak 2014 ve 2015 yıllarında devam eden projeler, ülkenin yatırım kapasitesinin sürmesine rağmen artan ekonomik ve jeopolitik risklerin yatırım süreçleri üzerinde etkili olduğunu düşündürmektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, MIGA'nın Rusya'ya yönelik garanti destekleri; finansal sistemin geliştirilmesi, sanayi ve üretim kapasitesinin artırılması, altyapı yatırımlarının desteklenmesi ve yabancı sermaye girişlerinin teşvik edilmesi açısından önemli katkılar sağlamaktadır. Bununla birlikte

garanti desteklerinin sektörler arasında görece çeşitlilik göstermesi, Rusya ekonomisinin çok sektörlü yapısının MIGA yatırımlarına da yansımalarını ortaya koymaktadır.

3.4.10. Panama

Panama, stratejik coğrafi konumu, uluslararası ticaret ve lojistik merkezi olması nedeniyle yabancı yatırımlar açısından önemli bir ülke konumundadır. Özellikle ulaştırma, liman, enerji ve finans sektörlerinde gerçekleştirilen büyük ölçekli yatırımlar, MIGA garantilerine olan talebi artırmış ve Panama'yı en fazla MIGA garantisi alan onuncu ülke konumuna taşımıştır. Bu kapsamda Tablo 16'da, 1990-2025 döneminde Panama'ya sağlanan MIGA garantilerinin yıllara göre dağılımı gösterilmektedir.

Tablo 16. Panama'ya verilen MIGA garantileri, 1990-2025.

	Garanti Konusu	Garanti Veren Firma	Garanti Tutarı (\$)	Garanti Durumu	Yıl
1	Madencilik	Drummond	35000000,00	Tamamlanmış	1997
2	Altyapı	Motorola, ABN Bank	5000000,00	Tamamlanmış	1997
3	Finansal	Citibank	23000000,00	Tamamlanmış	1997
4	Madencilik	Drummond	35000000,00	Tamamlanmış	1997
5	Altyapı	Motorola, ABN Bank	35000000,00	Tamamlanmış	1997
6	Finansal	Citibank	23000000,00	Tamamlanmış	1997
7	Finansal	Banco Santander	100000000,00	Tamamlanmış	2001
8	Finansal	ProCredit	2622627,00	Tamamlanmış	2011
9	Finansal	KFW Bankası	95000000,00	Devam ediyor	2015
10	Finansal	OPEC	47500,00	Devam ediyor	2020
11	Finansal	Standart Chartered Bankası	405123161,00	Devam ediyor	2020
12	Altyapı	Mota	128487407,00	Devam ediyor	2022
13	Servis	Banco Bankası	350640767,00	Devam ediyor	2022
14	Finansal	Banco Bankası	414633835,00	Devam ediyor	2022
15	Finansal	JP Morgan Bankası	199533031,00	Devam ediyor	2023
16	Finansal	JP Morgan Bankası	546799311,00	Devam ediyor	2023
17	Altyapı	Triple	228880618,90	Devam ediyor	2025
	Toplam		3363834576,76		

Kaynak: MIGA Issued Projects-WBG Finances One sitesinden yararlanılarak, yazar tarafından oluşturulmuştur (24.12.2025).

Tablo 16 incelendiğinde, Panama'nın 1990-2025 döneminde MIGA garanti desteklerinden önemli ölçüde yararlanan ülkeler arasında yer aldığı görülmektedir. Toplam garanti tutarı yaklaşık 3,36 milyar Dolar seviyesine ulaşırken, garanti desteklerinin ağırlıklı olarak finans, altyapı ve madencilik sektörlerinde yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Bu durum, Panama'nın uluslararası ticaret, lojistik ve finans merkezi niteliği taşıyan ekonomik yapısının MIGA yatırımları açısından stratejik önem taşıdığını göstermektedir.

Tablodaki ilk dönem projeleri incelendiğinde, 1997 yılında madencilik, altyapı ve finans sektörlerine yönelik garanti desteklerinin ön plana çıktığı görülmektedir. Özellikle Drummond şirketine sağlanan madencilik garantileri ile Motorola ve ABN Bank aracılığıyla gerçekleştirilen altyapı projeleri, Panama'nın yatırım ve lojistik altyapısının geliştirilmesine yönelik uluslararası desteklerin erken dönemde başladığını göstermektedir. Aynı dönemde Citibank aracılığıyla finans sektörüne verilen destekler ise ülkenin uluslararası finans sistemiyle entegrasyonunu güçlendirmeye yönelik yatırımların önemini ortaya koymaktadır.

2000 sonrası dönemde garanti desteklerinin daha çok finans sektöründe yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Özellikle Banco Santander, Standard Chartered Bankası ve JP Morgan Bankası gibi uluslararası finans kuruluşlarının yüksek tutarlı projelerde yer alması, Panama'nın küresel finansal sistem içerisindeki stratejik konumunu göstermektedir. 2020 sonrası dönemde garanti hacminde yaşanan artış, ülkenin uluslararası yatırımcılar açısından finansal ve ticari açıdan önemli bir merkez olmaya devam ettiğini ortaya koymaktadır.

Altyapı sektörüne yönelik garanti destekleri de dikkat çekici düzeydedir. Özellikle ulaştırma, lojistik ve hizmet sektörlerine yönelik yatırımların desteklenmesi, Panama'nın bölgesel ticaret ve transit taşımacılık merkezi olma özelliğiyle ilişkilendirilebilir. 2025 yılında Triple şirketine yönelik sağlanan altyapı garantisi, ülkenin uzun vadeli altyapı yatırımlarına yönelik uluslararası finansman ihtiyacının sürdüğünü göstermektedir.

Tabloda projelerin önemli bölümünün “devam ediyor” statüsünde olması, MIGA'nın Panama'daki faaliyetlerinin uzun vadeli yatırım politikaları doğrultusunda devam ettiğini göstermektedir. Bunun yanında garanti desteklerinin belirli sektörler ve büyük ölçekli uluslararası finans kuruluşları üzerinde yoğunlaşması, MIGA'nın yatırım seçimlerinde yüksek sermaye gerektiren stratejik projelere öncelik verdiğini ortaya koymaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, MIGA'nın Panama'ya yönelik garanti destekleri; finansal sistemin güçlendirilmesi, altyapı yatırımlarının geliştirilmesi, lojistik kapasitenin artırılması ve yabancı sermaye girişlerinin teşvik edilmesi açısından önemli katkılar sağlamaktadır. Özellikle finans ve altyapı sektörlerinde yoğunlaşan garanti destekleri, Panama'nın uluslararası ticaret ve finans merkezi olma özelliğinin MIGA yatırımlarına da yansıdığını göstermektedir.

3.4.11. Mısır

Mısır, Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgesindeki stratejik konumu, geniş nüfusu ve yüksek altyapı yatırım ihtiyacı nedeniyle MIGA garantilerinden yoğun şekilde yararlanan ülkeler arasında yer almaktadır. Özellikle enerji, ulaştırma ve altyapı projelerinde yatırım risklerinin azaltılmasına yönelik ihtiyaçlar, MIGA garanti hacmini artırmış ve Mısır'ı en fazla MIGA garantisi alan on birinci ülke

konumuna taşımıştır. Bu kapsamda Tablo 17’de, 1990-2025 döneminde Mısır’a sağlanan MIGA garantilerinin yıllara göre dağılımı gösterilmektedir.

Tablo 17. Mısır’a verilen MIGA garantileri, 1990-2025.

Sayı	Garanti Konusu	Garanti Veren Firma	Garanti Tutarı (\$)	Garanti Durumu	Yıl
1	Petrol ve Gaz	Yurtdışı Özel Yatırım Kurumu	150000000,00	Devam ediyor	2013
2	Üretim	Elif Global	26425000,00	Devam ediyor	2014
3	Petrol ve Gaz	Deutsche Investitions	23400000,00	Tamamlanmış	2015
4	Üretim	EcoPlanet	8640000,00	Tamamlanmış	2015
5	Üretim	Elif Global	10234581,00	Tamamlanmış	2015
6	Altyapı	Çin Sanayi ve Ticaret Bankası	39755492,00	Devam ediyor	2018
7	Altyapı	İb Vogt Gmbh	15771170,00	Tamamlanmış	2018
8	Altyapı	İb Vogt Gmbh	1343581,00	Tamamlanmış	2018
9	Altyapı	İb Vogt Gmbh	928998000,00	Devam ediyor	2018
10	Altyapı	İb Vogt Gmbh	2247243,00	Tamamlanmış	2018
11	Altyapı	Çin Sanayi ve Ticaret Bankası	42046559,00	Tamamlanmış	2018
12	Altyapı	Acciona, Enara	14489999,00	Devam ediyor	2018
13	Altyapı	Acciona, Enara	14490000,00	Devam ediyor	2018
14	Altyapı	Acciona, Enara	14490000,00	Devam ediyor	2018
15	Üretim	Paşabahçe	16193715,00	Tamamlanmış	2019
16	Altyapı	Lekela	122000000,00	Devam ediyor	2019
17	Altyapı	KLP	12487496,00	Devam ediyor	2020
18	Altyapı	KLP	13653425,00	Devam ediyor	2020
19	Altyapı	KLP	12599995,00	Devam ediyor	2020
20	Altyapı	KLP	12599998,00	Devam ediyor	2020
21	Altyapı	KLP	12487494,00	Devam ediyor	2020
22	Altyapı	KLP	12599995,00	Devam ediyor	2020
23	Altyapı	Virtüo	98308756,00	Devam ediyor	2022
Toplam			1617216214,30		

Kaynak: MIGA Issued Projects-WBG Finances One sitesinden yararlanılarak, yazar tarafından oluşturulmuştur (24.12.2025).

Tablo 17 incelendiğinde, Mısır’ın 1990-2025 döneminde MIGA garanti desteklerinden önemli düzeyde yararlanan ülkeler arasında yer aldığı görülmektedir. Toplam garanti tutarı yaklaşık 1,62 milyar Dolar seviyesine ulaşırken, garanti desteklerinin büyük ölçüde altyapı, enerji, üretim ve petrol-gaz sektörlerinde yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Bu durum, Mısır’ın özellikle enerji arzı, altyapı yatırımları ve sanayi üretimi açısından uluslararası yatırımcılar için stratejik öneme sahip olduğunu göstermektedir.

Tabloda garanti desteklerinin özellikle 2013 sonrası dönemde yoğunlaştığı görülmektedir. İlk projelerde petrol ve gaz sektörüne yönelik yatırımlar ön plana çıkarken, ilerleyen yıllarda altyapı yatırımlarının belirgin şekilde arttığı dikkat çekmektedir. Özellikle yurtdışı özel yatırım kurumları ve

uluslararası finans kuruluşları aracılığıyla sağlanan enerji yatırımları, Mısır'ın enerji sektörünün geliştirilmesine yönelik yabancı sermaye ihtiyacının yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

Altyapı sektörüne yönelik garanti desteklerinin toplam garanti hacmi içerisinde en yüksek paya sahip olduğu görülmektedir. Özellikle 2018 yılında İb Vogt GmbH aracılığıyla sağlanan yaklaşık 929 milyon Dolarlık garanti desteği, tablodaki en yüksek tutarlı proje olarak dikkat çekmektedir. Bu durum, Mısır'ın enerji ve altyapı projelerinde büyük ölçekli uluslararası yatırımları çekme kapasitesine sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca Çin Sanayi ve Ticaret Bankası, Acciona ve Enara gibi uluslararası kuruluşların projelerde yer alması, ülkenin altyapı yatırımlarında çok uluslu finansman yapısının etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Üretim sektörüne yönelik garanti destekleri ise sanayi üretim kapasitesinin geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. Elif Global ve Paşabahçe gibi şirketlere sağlanan destekler, üretim sektöründe yabancı yatırımcı faaliyetlerinin teşvik edildiğini göstermektedir. Bunun yanında petrol ve gaz sektörüne yönelik yatırımlar, Mısır'ın enerji kaynakları açısından sahip olduğu ekonomik potansiyelin MIGA yatırımlarına da yansıdığını ortaya koymaktadır.

Tablodaki projelerin önemli bir bölümünün “devam ediyor” statüsünde olması, MIGA'nın Mısır'daki faaliyetlerinin uzun vadeli yatırım politikaları doğrultusunda sürdüğünü göstermektedir. Özellikle altyapı ve enerji sektörlerinde devam eden projelerin yoğunluğu, ülkenin kalkınma sürecinde temel altyapı yatırımlarına öncelik verdiğini ortaya koymaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, MIGA'nın Mısır'a yönelik garanti destekleri; enerji arz güvenliğinin artırılması, altyapı yatırımlarının geliştirilmesi, üretim kapasitesinin desteklenmesi ve yabancı sermaye girişlerinin teşvik edilmesi açısından önemli katkılar sağlamaktadır. Bununla birlikte garanti desteklerinin büyük ölçüde altyapı ve enerji sektörlerinde yoğunlaşması, Mısır ekonomisinin yatırım ve kalkınma politikalarında bu alanların stratejik önceliğe sahip olduğunu göstermektedir.

3.4.12. Peru

Peru, sahip olduğu doğal kaynak potansiyeli, madencilik sektörü ve artan altyapı yatırımları nedeniyle yabancı yatırımcılar açısından önemli gelişmekte olan ülkeler arasında yer almaktadır. Özellikle enerji, madencilik ve ulaştırma sektörlerinde yatırım risklerinin azaltılmasına yönelik ihtiyaçlar, MIGA garantilerine olan talebi artırmış ve Peru'yu en fazla MIGA garantisi alan on ikinci ülke konumuna taşımıştır. Bu kapsamda Tablo 18'de 1990-2025 döneminde Peru'ya sağlanan MIGA garantilerinin yıllara göre dağılımı gösterilmektedir.

Tablo 18. Peru'ya verilen MIGA garantileri, 1990-2025.

Sayı	Garanti Konusu	Garanti Veren Firma	Garanti Tutarı (\$)	Garanti Durumu	Yıl
1	Finansal	Compagnie Miniere Internationale Or, S.A of France	14200000,00	Tamamlanmış	1994
2	Finansal	Citibank	4800000,00	Tamamlanmış	1994
3	Finansal	Internationle Nederlanded Bank	15000000,00	Tamamlanmış	1995
4	Madencilik	Magma Copper Company	24000000,00	Tamamlanmış	1995
5	Üretim	Volvo Truck Corperation	30000000,00	Tamamlanmış	1996
6	Üretim	Marubeni	10400000,00	Tamamlanmış	1996
7	Finansal	Banco Santander	19000000,00	Tamamlanmış	1997
8	Finansal	Bank Boston	15000000,00	Tamamlanmış	1997
9	Finansal	Banco Santander	19000000,00	Tamamlanmış	1997
10	Finansal	Bank Boston	15000000,00	Tamamlanmış	1997
11	Altyapı	Banco Santander	10700000,00	Tamamlanmış	1998
12	Altyapı	Marriott International	7200000,00	Tamamlanmış	1998
13	Finansal	Banco Santander	15400000,00	Tamamlanmış	1998
14	Madencilik	Rio Algom Limited	67500000,00	Tamamlanmış	1999
15	Finansal	Banco Santander	50900000,00	Tamamlanmış	2000
16	Altyapı	Hydro Quebec	81000000,00	Tamamlanmış	2000
17	Üretim	Mutsubishi Corporation	39900000,00	Tamamlanmış	2000
18	Servis	Mitsui CO	1000000,00	Tamamlanmış	2001
19	Finansal	Evrensel Bankası, Orca Kredi	18,000,000	Tamamlanmış	2010
20	Finansal	Banco Santander	246645324,00	Devam ediyor	2018
21	Finansal	Banco Santander	95022175,00	Devam ediyor	2021
22	Finansal	Banco Santander S.A., JP Morgan Bank	350948414,00	Devam ediyor	2022
23	Finansal	JPMorgan Bankası	426415431,00	Devam ediyor	2023
24	Finansal	Banco Santander	403477000,00	Devam ediyor	2025
Toplam			1980508344,00		

Kaynak: MIGA Issued Projects-WBG Finances One sitesinden yararlanılarak, yazar tarafından oluşturulmuştur (24.12.2025).

Tablo 18 incelendiğinde, Peru'nun 1990-2025 döneminde MIGA garanti desteklerinden önemli ölçüde yararlanan ülkeler arasında yer aldığı görülmektedir. Toplam garanti tutarı yaklaşık 1,98 milyar Dolar seviyesine ulaşırken, garanti desteklerinin ağırlıklı olarak finans, madencilik, üretim ve altyapı sektörlerinde yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Bu durum, Peru ekonomisinin özellikle doğal kaynaklar, finansal yatırımlar ve altyapı gelişimi açısından uluslararası yatırımcılar için önemli bir potansiyele sahip olduğunu göstermektedir.

Tabloda erken dönem projelerinin daha çok finans ve madencilik sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Özellikle Magma Copper Company ve Rio Algom Limited gibi şirketlere sağlanan madencilik garantileri, Peru'nun doğal kaynaklar ve maden rezervleri açısından MIGA yatırımları için stratejik önem taşıdığını ortaya koymaktadır. Bunun yanında Citibank, Banco Santander ve Bank Boston

gibi uluslararası finans kuruluşlarının projelerde yer alması, ülkenin finansal sisteminin uluslararası sermaye ile entegrasyonunun desteklendiğini göstermektedir.

Üretim sektörüne yönelik garanti destekleri incelendiğinde, Volvo Truck Corporation, Marubeni ve Mitsubishi Corporation gibi çok uluslu şirketlerin Peru'daki yatırımlarına destek verildiği görülmektedir. Bu durum, sanayi üretimi ve yatırım kapasitesinin artırılmasına yönelik politikaların MIGA tarafından desteklendiğini göstermektedir. Aynı zamanda üretim sektörüne sağlanan destekler, ülkenin ekonomik çeşitliliğinin artırılmasına katkı sunmaktadır.

Altyapı sektörüne yönelik garanti destekleri ise enerji, turizm ve kamu hizmetleri alanlarında yoğunlaşmaktadır. Hydro Quebec ve Marriott International gibi kuruluşlara sağlanan destekler, Peru'nun altyapı kapasitesinin geliştirilmesine ve hizmet sektörünün güçlendirilmesine yönelik yatırımların teşvik edildiğini göstermektedir. Ancak toplam garanti hacmi içerisinde finans sektörünün daha baskın olduğu dikkat çekmektedir.

Özellikle 2018 sonrası dönemde finans sektörüne yönelik garanti desteklerinde önemli artış yaşandığı görülmektedir. Banco Santander ve JP Morgan Bankası aracılığıyla sağlanan yüksek tutarlı projeler, Peru'nun son yıllarda uluslararası yatırımcılar açısından daha güçlü bir finansal pazar haline geldiğini göstermektedir. 2023 ve 2025 yıllarında devam eden yüksek tutarlı finansal projeler, ülkenin dış finansman ihtiyacının ve yatırım kapasitesinin sürdüğünü ortaya koymaktadır.

Tabloda projelerin önemli bölümünün "tamamlanmış" statüsünde olması, MIGA'nın Peru'daki yatırımlarında uzun vadeli projeleri büyük ölçüde başarıyla tamamladığını göstermektedir. Bununla birlikte son yıllarda devam eden finansal projelerin toplam garanti hacmi içerisindeki payının artması, finansal sistemin güçlendirilmesinin ülke ekonomisi açısından öncelikli hale geldiğini göstermektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, MIGA'nın Peru'ya yönelik garanti destekleri; finansal sistemin geliştirilmesi, madencilik ve üretim yatırımlarının desteklenmesi, altyapı kapasitesinin artırılması ve yabancı sermaye girişlerinin teşvik edilmesi açısından önemli katkılar sağlamaktadır. Ayrıca garanti desteklerinin özellikle finans ve doğal kaynak sektörlerinde yoğunlaşması, Peru ekonomisinin yatırım yapısının doğal kaynaklar ve uluslararası finansman ekseninde şekillendiğini ortaya koymaktadır.

3.4.13. Moğolistan

Moğolistan, sahip olduğu zengin maden kaynakları ve doğal kaynak temelli yatırım potansiyeli nedeniyle yabancı yatırımcılar açısından önemli gelişmekte olan ülkeler arasında yer almaktadır. Özellikle madencilik, enerji ve altyapı sektörlerinde yüksek yatırım risklerinin azaltılmasına yönelik ihtiyaçlar, MIGA garantilerine olan talebi artırmış ve Moğolistan'ı en fazla MIGA garantisi alan on üçüncü ülke konumuna taşımıştır. Bu kapsamda Tablo 19'da, 1990-2025 döneminde Moğolistan'a sağlanan MIGA garantilerinin yıllara göre dağılımı gösterilmektedir.

Tablo 19. Moğolistan’a verilen MIGA garantileri, 1990-2025.

Sayı	Garanti Konusu	Garanti Veren Firma	Garanti Tutarı (\$)	Garanti Durumu	Yıl
1	Finansal	Globull Investment and Development	200000,00	Tamamlandı	2006
2	Madencilik	Oyu Tolgoi	1000000000,00	Tamamlandı	2016
3	Madencilik	Oyu Tolgoi	900000000,00	Tamamlandı	2023
Toplam			1900020000,00		

Kaynak: MIGA Issued Projects-WBG Finances One sitesinden yararlanılarak, yazar tarafından oluşturulmuştur (24.12.2025).

Tablo 19 incelendiğinde, Moğolistan’ın 1990-2025 döneminde MIGA garanti desteklerinden yüksek tutarlı yararlanan ülkeler arasında yer aldığı görülmektedir. Toplam garanti tutarı yaklaşık 1,9 milyar Dolar seviyesine ulaşmasına rağmen proje sayısının yalnızca üç adet olması dikkat çekmektedir. Bu durum, MIGA’nın Moğolistan’da daha çok büyük ölçekli ve stratejik öneme sahip projelere garanti desteği sağladığını göstermektedir.

Tablodaki garanti desteklerinin büyük bölümünün madencilik sektöründe yoğunlaştığı görülmektedir. Özellikle Oyu Tolgoi projesine yönelik 2016 ve 2023 yıllarında sağlanan toplam 1,9 milyar Dolarlık garanti desteği, Moğolistan’ın doğal kaynaklar ve madencilik sektörü açısından uluslararası yatırımcılar için stratejik bir ülke konumunda olduğunu ortaya koymaktadır. Oyu Tolgoi projesi, yalnızca Moğolistan ekonomisi açısından değil, aynı zamanda küresel madencilik sektörü açısından da önemli yatırımlardan biri olarak değerlendirilmektedir. Bu durum, MIGA’nın yüksek sermaye gerektiren doğal kaynak projelerine öncelik verdiğini göstermektedir.

Finans sektörüne yönelik garanti desteğinin ise oldukça sınırlı kaldığı görülmektedir. 2006 yılında Globull Investment and Development aracılığıyla sağlanan 200 bin Dolarlık garanti desteği, toplam garanti hacmi içerisinde oldukça düşük bir paya sahiptir. Bu durum, Moğolistan’daki MIGA faaliyetlerinin büyük ölçüde madencilik sektörüne odaklandığını göstermektedir.

Garanti desteklerinin sektörel yoğunlaşması, Moğolistan ekonomisinin doğal kaynak temelli yapısını yansıtmaktadır. Özellikle bakır ve altın madenciliği gibi yüksek katma değerli yatırımların ülke ekonomisindeki belirleyici rolü, MIGA yatırımlarına da doğrudan yansımıştır. Bunun yanında proje sayısının az olmasına rağmen toplam garanti hacminin oldukça yüksek olması, MIGA’nın Moğolistan’da daha çok büyük ölçekli ve uzun vadeli projelere yöneldiğini ortaya koymaktadır.

Tablodaki tüm projelerin “tamamlandı” statüsünde olması, MIGA’nın Moğolistan’daki yatırımlarının büyük ölçüde başarıyla sonuçlandığını göstermektedir. Bu durum, yatırım güvenliği ve proje sürdürülebilirliği açısından ülkenin belirli sektörlerde uluslararası yatırımcılar için güvenilir yatırım ortamı sunduğunu düşündürmektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, MIGA'nın Moğolistan'a yönelik garanti destekleri; madencilik sektörünün geliştirilmesi, doğal kaynak yatırımlarının desteklenmesi ve yabancı sermaye girişlerinin artırılması açısından önemli katkılar sağlamaktadır. Bununla birlikte garanti desteklerinin neredeyse tamamen madencilik sektöründe yoğunlaşması, Moğolistan ekonomisinin dış yatırımlar açısından doğal kaynak bağımlı bir yapı sergilediğini ortaya koymaktadır.

3.4.14. Senegal

Senegal, Batı Afrika'nın yükselen ekonomilerinden biri olması, artan altyapı yatırımları ve enerji projeleri nedeniyle yabancı yatırımcılar açısından önemli bir gelişmekte olan ülke konumundadır. Özellikle enerji, ulaştırma ve finans sektörlerinde yatırım risklerinin azaltılmasına yönelik ihtiyaçlar, MIGA garantilerine olan talebi artırmış ve Senegal'i en fazla MIGA garantisi alan on dördüncü ülke konumuna taşımıştır. Bu kapsamda Tablo 20'de, 1990-2025 döneminde Senegal'e sağlanan MIGA garantilerinin yıllara göre dağılımı gösterilmektedir.

Tablo 20. Senegal'a verilen MIGA garantileri, 1990-2025.

Sayı	Garanti Konusu	Garanti Veren Firma	Garanti Tutarı (\$)	Garanti Durumu	Yıl
1	Madencilik	Strand Minerals	207000000,00	Tamamlanmış	2011
2	Altyapı	Lüksemburg, Suudi Arabistan	98994195,00	Tamamlanmış	2010
3	Altyapı	Standart Bank	99000000,00	Tamamlanmış	2012
4	Finansal	Citibank, Standart Chartered Bankası	100185100,00	Tamamlanmış	2016
5	Altyapı	Lekela	149147092,00	Devam ediyor	2018
6	Altyapı	Azura	59371109,00	Devam ediyor	2019
7	Altyapı	ENGEI, Meridiam	3488514,00	Devam ediyor	2020
8	Altyapı	ENGEI, Meridiam	4219518,00	Devam ediyor	2025
9	Turizm	Mauritius Merkezli Özel Kurumlar	9760511,00	Devam ediyor	2021
10	Turizm	Kanada Ulusal Bankası	300000000,00	Devam ediyor	2022
11	Altyapı	Standart Chartered Bank, JP Morgan	548329923,00	Devam ediyor	2023
12	Altyapı	Maridiam	21276202,00	Devam ediyor	2024
13	Turizm	Osprey	4,838,380	Devam ediyor	2024
14	Turizm	Büyüme ve Yeşil Fonu	15,576,285	Devam ediyor	2024
15	Finansal	Standart Chartered Bank	325940636,00	Devam ediyor	2024
16	Altyapı	Acciona, Enara	14490000,00	Devam ediyor	2018
17	Üretim	Paşabahçe	16193715,00	Tamamlanmış	2019
18	Altyapı	Lekela	122000000,00	Devam ediyor	2019
19	Altyapı	KLP	12487496,00	Devam ediyor	2020

20	Altyapı	KLP	13653425,00	Devam ediyor	2020
21	Altyapı	KLP	12599995,00	Devam ediyor	2020
22	Altyapı	KLP	12599998,00	Devam ediyor	2020
23	Altyapı	KLP	12487494,00	Devam ediyor	2020
24	Altyapı	KLP	12599995,00	Devam ediyor	2020
25	Altyapı	Virtüo	98308756,00	Devam ediyor	2022
Toplam			1820605435,09		

Kaynak: MIGA Issued Projects-WBG Finances One sitesinden yararlanılarak, yazar tarafından oluşturulmuştur (24.12.2025).

Tablo 20 incelendiğinde, Senegal'in 1990-2025 döneminde MIGA garanti desteklerinden önemli ölçüde yararlanan Afrika ülkeleri arasında yer aldığı görülmektedir. Toplam garanti tutarı yaklaşık 1,82 milyar Dolar seviyesine ulaşırken, garanti desteklerinin büyük bölümünün altyapı, finans, turizm ve madencilik sektörlerinde yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Bu durum, Senegal'in özellikle altyapı yatırımları ve sürdürülebilir kalkınma projeleri açısından uluslararası yatırımcılar için önem taşıyan ülkelerden biri olduğunu göstermektedir.

Tabloda garanti desteklerinin özellikle 2010 sonrası dönemde yoğunlaştığı görülmektedir. İlk projelerde madencilik ve altyapı sektörleri ön plana çıkarken, ilerleyen yıllarda enerji, turizm ve finans sektörlerine yönelik yatırımların arttığı dikkat çekmektedir. Özellikle Strand Minerals şirketine sağlanan madencilik garantisi, Senegal'in doğal kaynak potansiyelinin MIGA yatırımları açısından stratejik önem taşıdığını ortaya koymaktadır.

Altyapı sektörüne yönelik garanti desteklerinin toplam garanti hacmi içerisinde belirgin ağırlığa sahip olduğu görülmektedir. Lekela, Azura, Meridiam, KLP ve Virtüo gibi şirketlere sağlanan garanti destekleri, enerji, ulaşım ve temel kamu hizmetleri alanlarında yatırımların desteklendiğini göstermektedir. Özellikle 2023 yılında Standard Chartered Bank ve JP Morgan iş birliğiyle sağlanan yaklaşık 548 milyon Dolarlık garanti desteği, Senegal'in büyük ölçekli altyapı yatırımları açısından uluslararası finans kuruluşlarının dikkatini çeken ülkelerden biri olduğunu ortaya koymaktadır.

Finans sektörüne yönelik garanti destekleri de dikkat çekici düzeydedir. Citibank, Standard Chartered Bankası ve diğer uluslararası finans kuruluşları aracılığıyla sağlanan destekler, Senegal'de finansal sistemin güçlendirilmesi ve yatırım ortamının geliştirilmesi amacıyla MIGA'nın aktif rol üstlendiğini göstermektedir. Özellikle 2024 yılında sağlanan yaklaşık 326 milyon Dolarlık finansal garanti desteği, ülkenin uluslararası sermaye piyasalarıyla entegrasyonunun artırılmaya çalışıldığını göstermektedir.

Turizm sektörüne yönelik garanti destekleri ise Senegal'in ekonomik çeşitlilik oluşturma çabalarının MIGA yatırımlarına da yansıdığını ortaya koymaktadır. Kanada Ulusal Bankası ve diğer yatırım kuruluşları aracılığıyla sağlanan destekler, turizm sektörünün ülke ekonomisi açısından stratejik gelir kaynaklarından biri olarak değerlendirildiğini göstermektedir.

Tabloda projelerin büyük bölümünün “devam ediyor” statüsünde olması, MIGA’nın Senegal’de uzun vadeli yatırım politikaları doğrultusunda faaliyetlerini sürdürdüğünü göstermektedir. Bunun yanında garanti desteklerinin özellikle altyapı ve enerji projelerinde yoğunlaşması, ülkenin kalkınma sürecinde temel altyapı yatırımlarına öncelik verdiğini ortaya koymaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, MIGA’nın Senegal’e yönelik garanti destekleri; altyapı yatırımlarının geliştirilmesi, enerji kapasitesinin artırılması, finansal sistemin güçlendirilmesi ve ekonomik çeşitliliğin desteklenmesi açısından önemli katkılar sağlamaktadır. Ayrıca garanti desteklerinin sektörler arasında çeşitlilik göstermesi, Senegal ekonomisinin sürdürülebilir kalkınma ve yatırım çekme kapasitesini artırmaya yönelik çok yönlü bir dönüşüm süreci içerisinde olduğunu göstermektedir.

3.4.15. Macaristan

Macaristan, Orta Avrupa’daki stratejik konumu, sanayi altyapısı ve Avrupa pazarına entegrasyonu sayesinde yabancı yatırımlar açısından önemli bir ülke konumundadır. Özellikle finans, üretim ve altyapı sektörlerinde yatırım risklerinin azaltılmasına yönelik ihtiyaçlar, MIGA garantilerinin ülke içerisindeki önemini artırmış ve Macaristan’ı en fazla MIGA garantisi alan on beşinci ülke konumuna taşımıştır. Bu kapsamda Tablo 21’de, 1990-2025 döneminde Macaristan’a sağlanan MIGA garantilerinin yıllara göre dağılımı gösterilmektedir.

Tablo 21. Macaristan’a verilen MIGA garantileri, 1990-2025.

Sayı	Garanti Konusu	Garanti Veren Firma	Garanti Tutarı (\$)	Garanti Durumu	Yıl
1	Altyapı	General Electric Company	30000000,00	Tamamlanmış	1990
2	Finansal	ABN AMRO Bankası	24800000,00	Tamamlanmış	1994
3	Finansal	ING Bank	17200000,00	Tamamlanmış	1996
4	Üretim	UBP	3200000,00	Tamamlanmış	1996
5	Finansal	UniCredit Bankası	133,793,250	Tamamlanmış	2009
6	Finansal	UniCredit Bankası	259,359,500	Tamamlanmış	2011
7	Finansal	Magyar Eximbank	574,866,731	Tamamlanmış	2014
8	Finansal	ING Bankası	312,172,178	Tamamlanmış	2017
9	Finansal	ING Bankası	418,938,640	Devam ediyor	2023
Toplam			1774330299,00		

Kaynak: MIGA Issued Projects-WBG Finances One sitesinden yararlanılarak, yazar tarafından oluşturulmuştur (24.12.2025).

Tablo 21 incelendiğinde, Macaristan’ın 1990-2025 döneminde MIGA garanti desteklerinden yararlanan Orta Avrupa ülkeleri arasında önemli bir konuma sahip olduğu görülmektedir. Toplam garanti tutarı yaklaşık 1,77 milyar Dolar seviyesine ulaşırken, garanti desteklerinin büyük ölçüde finans

sektöründe yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Bu durum, Macaristan'ın Avrupa finans sistemi ile entegrasyonu güçlü olan bir ekonomi yapısına sahip olduğunu ve MIGA'nın özellikle finansal istikrarı destekleyici projelere öncelik verdiğini göstermektedir.

Tabloda erken dönem projelerinin daha çok altyapı, üretim ve finans sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Özellikle 1990 yılında General Electric Company aracılığıyla altyapı sektörüne sağlanan garanti desteği, Macaristan'ın piyasa ekonomisine geçiş sürecinde altyapı yatırımlarına duyduğu ihtiyacın MIGA tarafından desteklendiğini göstermektedir. Benzer şekilde üretim sektörüne yönelik sınırlı sayıdaki projeler, sanayi kapasitesinin geliştirilmesine katkı sağlama amacı taşımaktadır.

Finans sektörüne yönelik garanti desteklerinin toplam garanti hacmi içerisindeki belirleyici ağırlığı dikkat çekmektedir. Özellikle UniCredit Bankası, ING Bankası ve Magyar Eximbank aracılığıyla sağlanan yüksek tutarlı garanti destekleri, ülkenin finansal sisteminin uluslararası sermaye ile entegrasyonunu güçlendirmeye yönelik yatırımların ön plana çıktığını göstermektedir. 2014 yılında Magyar Eximbank'a sağlanan yaklaşık 575 milyon Dolarlık garanti desteği, tablodaki en yüksek tutarlı projelerden biri olarak dikkat çekmektedir. Bu durum, ihracat finansmanı ve dış ticaret destek mekanizmalarının MIGA açısından stratejik önem taşıdığını ortaya koymaktadır.

2017 ve 2023 yıllarında ING Bankası aracılığıyla sağlanan yüksek tutarlı garanti destekleri ise Macaristan'ın uluslararası finans piyasaları açısından yatırım yapılabilirliğini sürdürdüğünü göstermektedir. Özellikle 2023 yılında devam eden yaklaşık 419 milyon Dolarlık garanti desteği, ülkenin finansal sistemine yönelik uluslararası yatırımcı güveninin devam ettiğini ortaya koymaktadır.

Tablodaki projelerin büyük bölümünün "tamamlanmış" statüsünde olması, MIGA'nın Macaristan'daki yatırımlarının uzun vadeli finansman süreçlerini büyük ölçüde başarıyla tamamladığını göstermektedir. Bununla birlikte son yıllarda devam eden finansal projeler, ülkenin finansal piyasalardaki aktif konumunu sürdürdüğünü göstermektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, MIGA'nın Macaristan'a yönelik garanti destekleri; finansal sistemin güçlendirilmesi, dış ticaret kapasitesinin artırılması ve uluslararası sermaye girişlerinin desteklenmesi açısından önemli katkılar sağlamaktadır. Ayrıca garanti desteklerinin büyük ölçüde finans sektöründe yoğunlaşması, Macaristan ekonomisinin yatırım ve büyüme yapısında finansal piyasaların belirleyici rol oynadığını ortaya koymaktadır.

3.4.16. Umman

Umman, enerji kaynaklarına dayalı ekonomik yapısı, stratejik coğrafi konumu ve altyapı yatırımlarına verdiği önem nedeniyle yabancı yatırımcılar açısından dikkat çeken Körfez ülkeleri arasında yer almaktadır. Özellikle enerji, liman ve ulaştırma sektörlerinde gerçekleştirilen büyük ölçekli yatırımlar, MIGA garantilerine olan ihtiyacı artırmış ve Umman'ı en fazla MIGA garantisi alan on altıncı

ülke konumuna taşımıştır. Bu kapsamda Tablo 22’de, 1990-2025 döneminde Umman’a sağlanan MIGA garantilerinin yıllara göre dağılımı gösterilmektedir.

Tablo 22. Umman’a verilen MIGA garantileri, 1990-2025.

Sayı	Garanti Konusu	Garanti Veren Firma	Garanti Tutarı (\$)	Garanti Durumu	Yıl
1	Altyapı	Standart Chartered Bankası	1701092273,00	Devam ediyor	2019
Toplam			1701092273,00		

Kaynak: MIGA Issued Projects-WBG Finances One sitesinden yararlanılarak, yazar tarafından oluşturulmuştur (24.12.2025).

Tablo 22 incelendiğinde, Umman’ın 1990-2025 döneminde MIGA garanti desteklerinden sınırlı sayıda proje ile yararlanmasına rağmen yüksek tutarlı garanti alan ülkeler arasında yer aldığı görülmektedir. Toplam garanti tutarı yaklaşık 1,70 milyar Dolar seviyesine ulaşmış olup, bu tutarın tamamının altyapı sektörüne yönelik tek bir projeden oluşması dikkat çekmektedir. Bu durum, MIGA’nın Umman’da daha çok büyük ölçekli ve stratejik altyapı projelerine odaklandığını göstermektedir.

Tabloda yer alan garanti desteğinin Standard Chartered Bankası aracılığıyla sağlanması, projenin uluslararası finans kuruluşları tarafından desteklenen yüksek sermayeli bir yatırım niteliği taşıdığını ortaya koymaktadır. Özellikle Körfez ülkelerinde enerji, ulaştırma, liman ve lojistik altyapısına yönelik yatırımların ekonomik çeşitlendirme politikaları açısından önemli olması, MIGA’nın Umman’daki yatırım yaklaşımını da şekillendirmiş görünmektedir.

Garanti desteğinin 2019 yılında başlamış ve “devam ediyor” statüsünde olması, projenin uzun vadeli yatırım niteliği taşıdığını göstermektedir. Bu durum, altyapı yatırımlarının yüksek finansman gereksinimi ve uzun geri dönüş süresi nedeniyle MIGA gibi uluslararası garanti mekanizmalarına ihtiyaç duyduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca yatırımın yüksek tutarlı olması, Umman’ın bölgesel ticaret, enerji ve lojistik ağları açısından stratejik önem taşıyan bir ülke olduğunu göstermektedir.

Tabloda yalnızca altyapı sektörüne yönelik garanti desteğinin bulunması, MIGA yatırımlarının Umman’da sektör bazında yoğunlaştığını göstermektedir. Finans, üretim veya hizmet sektörlerine yönelik garanti desteğinin bulunmaması, ülkenin yatırım önceliklerinin daha çok altyapı ve büyük ölçekli kamu yatırımları etrafında şekillendiğini düşündürmektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, MIGA’nın Umman’a yönelik garanti desteği; altyapı yatırımlarının finansmanı, yabancı sermaye girişlerinin teşvik edilmesi ve uzun vadeli kalkınma projelerinin desteklenmesi açısından önemli katkılar sağlamaktadır. Bunun yanında tek bir projeye dayalı yüksek garanti hacmi, MIGA’nın Umman’da seçici ve stratejik yatırım yaklaşımı benimsediğini ortaya koymaktadır.

3.4.17. Bosna Hersek

Bosna Hersek, savaş sonrası yeniden yapılanma süreci, altyapı yatırımlarına duyduğu ihtiyaç ve ekonomik geçiş süreci nedeniyle yabancı yatırımlar açısından önemli gelişmekte olan ülkeler arasında yer almaktadır. Özellikle enerji, finans ve altyapı sektörlerinde yatırım risklerinin azaltılmasına yönelik ihtiyaçlar, MIGA garantilerinin ülke içerisindeki önemini artırmış ve Bosna Hersek'i en fazla MIGA garantisi alan on yedinci ülke konumuna taşımıştır. Bu kapsamda Tablo 23'de, 1990-2025 döneminde Bosna Hersek'e sağlanan MIGA garantilerinin yıllara göre dağılımı gösterilmektedir.

Tablo 23. Bosna Hersek'e verilen MIGA garantileri, 1990-2025.

Sayı	Garanti Konusu	Garanti Veren Firma	Garanti Tutarı (\$)	Garanti Durumu	Yıl
1	Servis	International Dialysis Centers	1300000,00	Tamamlanmış	2001
2	Finansal	Hypo Alpe-adria Bank	21900000,00	Tamamlanmış	2001
3	Finansal	Österreichische Volksbanken	2700000,00	Tamamlanmış	2001
4	Finansal	Raiffeisen Zentralbank	3800000,00	Tamamlanmış	2001
5	Finansal	Hypo Alpe-adria Bank	67119600,00	Tamamlanmış	2002
6	Finansal	Zentralbank	47724912,00	Tamamlanmış	2009
7	Finansal	ProCredit	12488700,00	Tamamlanmış	2011
8	Finansal	ADC	12068100,00	Tamamlanmış	2012
9	Parakende Satış	SID Bank, Lyubljana Bank	37703551,00	Devam ediyor	2012
10	Parakende Satış	SID Bank, Lyubljana Bank	43105608,00	Tamamlanmış	2012
11	Parakende Satış	SID Bank, Lyubljana Bank	5611711,00	Tamamlanmış	2012
12	Finansal	Raiffeisen Bankası	129876257,00	Devam ediyor	2015
13	Finansal	Çin Bankası, ING Bankası, Societe Generale	318847000,00	Devam ediyor	2017
14	Finansal	Mauritius Merkezli Özel Kurumlar	49656500,00	Devam ediyor	2017
15	Finansal	Raiffeisen Bankası	141693117,00	Devam ediyor	2018
16	Finansal	ProCredit	9952627,00	Tamamlanmış	2019
17	Finansal	Nova Bankası	71819855,00	Tamamlanmış	2020
18	Finansal	Nova Bankası	56838308,00	Devam ediyor	2020
19	Finansal	Raiffeisen Bankası	134876582,00	Tamamlanmış	2021
20	Finansal	ProCredit	22100420,00	Devam ediyor	2021
21	Finansal	Raiffeisen Bankası	192168000,00	Devam ediyor	2023
22	Finansal	Raiffeisen Bankası	122949000,00	Tamamlanmış	2024
Toplam			1689950444,00		

Kaynak: MIGA Issued Projects-WBG Finances One sitesinden yararlanılarak, yazar tarafından oluşturulmuştur (24.12.2025).

Tablo 23 incelendiğinde, Bosna Hersek'in 1990-2025 döneminde MIGA garanti desteklerinden önemli ölçüde yararlanan Balkan ülkeleri arasında yer aldığı görülmektedir. Toplam garanti tutarı yaklaşık 1,69 milyar Dolar seviyesine ulaşırken, garanti desteklerinin büyük ölçüde finans sektöründe yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Bu durum, Bosna Hersek ekonomisinin savaş sonrası yeniden yapılanma sürecinde finansal sistemin güçlendirilmesine ve yabancı sermaye girişlerinin artırılmasına duyduğu ihtiyacın MIGA tarafından desteklendiğini göstermektedir.

Tablodaki ilk dönem projeleri incelendiğinde, 2001 ve 2002 yıllarında finans sektörüne yönelik garanti desteklerinin ön plana çıktığı görülmektedir. Özellikle Hypo Alpe-Adria Bank, Raiffeisen Zentralbank ve Österreichische Volksbanken gibi Avrupa merkezli finans kuruluşlarının Bosna Hersek'teki yatırımlarda aktif rol üstlenmesi, ülkenin Avrupa finans sistemi ile entegrasyon sürecinin desteklendiğini ortaya koymaktadır. Bu dönemde sağlanan garanti destekleri, bankacılık sektörünün yeniden yapılandırılması ve finansal istikrarın sağlanması açısından önemli değerlendirilmektedir.

Finans sektörüne yönelik garanti desteklerinin sonraki yıllarda da yoğun şekilde devam ettiği görülmektedir. Özellikle Raiffeisen Bankası, ProCredit ve Nova Bankası gibi kuruluşlara sağlanan yüksek tutarlı destekler, Bosna Hersek finansal sisteminin uluslararası yatırımcılar açısından önemini sürdürdüğünü göstermektedir. 2017 yılında Çin Bankası, ING Bankası ve Societe Generale iş birliğiyle sağlanan yaklaşık 319 milyon Dolarlık garanti desteği, tablodaki en yüksek tutarlı projelerden biri olarak dikkat çekmektedir. Bu durum, ülkenin uluslararası finans kuruluşları tarafından yatırım yapılabilir bir piyasa olarak değerlendirildiğini ortaya koymaktadır.

Perakende satış sektörüne yönelik garanti destekleri ise ekonomik çeşitlilik oluşturma çabalarının MIGA yatırımlarına da yansıdığını göstermektedir. SID Bank ve Ljubljana Bank aracılığıyla gerçekleştirilen projeler, ticari faaliyetlerin ve iç piyasa yapısının güçlendirilmesine yönelik yatırımların desteklendiğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte toplam garanti hacmi içerisinde finans sektörünün açık şekilde baskın olduğu görülmektedir.

Tabloda projelerin hem "tamamlanmış" hem de "devam ediyor" statüsünde bulunması, MIGA'nın Bosna Hersek'te uzun vadeli yatırım politikaları çerçevesinde faaliyetlerini sürdürdüğünü göstermektedir. Özellikle 2015 sonrası dönemde devam eden finansal projelerin artış göstermesi, ülkenin yatırım ortamının uluslararası finans kuruluşları açısından önemini koruduğunu ortaya koymaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, MIGA'nın Bosna Hersek'e yönelik garanti destekleri; finansal sistemin yeniden yapılandırılması, yabancı sermaye girişlerinin artırılması, bankacılık sektörünün güçlendirilmesi ve ekonomik istikrarın desteklenmesi açısından önemli katkılar sağlamaktadır. Bunun yanında garanti desteklerinin büyük ölçüde finans sektöründe yoğunlaşması, Bosna Hersek ekonomisinin yatırım ve büyüme sürecinde finansal sistemin merkezi bir role sahip olduğunu göstermektedir.

3.4.18. Endonezya

Endonezya, Güneydoğu Asya'nın en büyük ekonomilerinden biri olması, geniş nüfusu ve yüksek yatırım potansiyeli nedeniyle yabancı yatırımcılar açısından önemli bir ülke konumundadır. Özellikle enerji, altyapı, ulaştırma ve sanayi sektörlerinde gerçekleştirilen büyük ölçekli yatırımlar, MIGA garantilerine olan talebi artırmış ve Endonezya'yı en fazla MIGA garantisi alan on sekizinci ülke konumuna taşımıştır. Bu kapsamda Tablo 24'te, 1990-2025 döneminde Endonezya'ya sağlanan MIGA garantilerinin yıllara göre dağılımı gösterilmektedir.

Tablo 24. Endonezya'ya verilen MIGA garantileri, 1990-2025.

Sayı	Garanti Konusu	Garanti Veren Firma	Garanti Tutarı (\$)	Garanti Durumu	Yıl
1	Madencilik	Freeport McMoran Copper Co.	50000000,00	Tamamlanmış	1990
2	Madencilik	Strand Minerals	207000000,00	Tamamlanmış	2011
3	Altyapı	Deutsche Bank, Suudi İngiliz Bankası	450000000,00	Devam ediyor	2011
4	Altyapı	Mizuho Kurumsal Bankası, Japonya Uluslararası İş birliği Bankası	200000000,00	Devam ediyor	2015
5	Altyapı	Citibank, JP Morgan, Stardart Chartered Bankası	516952068,00	Devam ediyor	2021
Toplam			1679052068,00		

Kaynak: MIGA Issued Projects - WBG Finances One sitesinden yararlanılarak, yazar tarafından oluşturulmuştur (24.12.2025).

Tablo 24 incelendiğinde, Endonezya'nın 1990-2025 döneminde MIGA garanti desteklerinden önemli ölçüde yararlanan Asya ülkeleri arasında yer aldığı görülmektedir. Toplam garanti tutarı yaklaşık 1,68 milyar Dolar seviyesine ulaşırken, garanti desteklerinin ağırlıklı olarak altyapı ve madencilik sektörlerinde yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Bu durum, Endonezya'nın doğal kaynak kapasitesi, enerji ihtiyacı ve altyapı yatırımları açısından uluslararası yatırımcılar için stratejik öneme sahip olduğunu göstermektedir.

Tablodaki ilk proje incelendiğinde, 1990 yılında Freeport McMoran Copper Company'ye sağlanan madencilik garantisinin ön plana çıktığı görülmektedir. Bu durum, Endonezya'nın zengin doğal kaynak rezervlerinin MIGA yatırımları açısından erken dönemden itibaren önemli bir yatırım alanı olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Benzer şekilde 2011 yılında Strand Minerals aracılığıyla sağlanan yüksek tutarlı madencilik garantisi, ülkenin doğal kaynak temelli ekonomik yapısının MIGA desteklerine de yansıdığını ortaya koymaktadır.

Altyapı sektörüne yönelik garanti desteklerinin toplam garanti hacmi içerisinde belirleyici ağırlığa sahip olduğu görülmektedir. Özellikle Deutsche Bank, Suudi İngiliz Bankası, Mizuho Kurumsal Bankası ve Japonya Uluslararası İş birliği Bankası gibi büyük uluslararası finans kuruluşlarının projelerde yer alması, Endonezya'nın altyapı yatırımlarında küresel finansman ağlarıyla güçlü ilişkilere sahip

olduğunu göstermektedir. 2021 yılında Citibank, JP Morgan ve Standard Chartered Bankası aracılığıyla sağlanan yaklaşık 517 milyon Dolarlık garanti desteği, ülkenin büyük ölçekli altyapı projeleri açısından uluslararası yatırımcılar için önemli bir pazar olduğunu ortaya koymaktadır.

Garanti desteklerinin büyük bölümünün “devam ediyor” statüsünde olması, MIGA’nın Endonezya’daki faaliyetlerinin uzun vadeli yatırım politikaları doğrultusunda sürdüğünü göstermektedir. Özellikle enerji, ulaşım ve kamu hizmetleri gibi altyapı alanlarında gerçekleştirilen projeler, ülkenin ekonomik büyüme ve kalkınma hedefleri açısından stratejik öneme sahiptir. Bu durum, MIGA’nın yatırım risklerini azaltarak uzun vadeli yabancı sermaye girişlerini teşvik ettiğini göstermektedir.

Tabloda proje sayısının sınırlı olmasına rağmen toplam garanti hacminin yüksek olması, MIGA’nın Endonezya’da daha çok büyük ölçekli ve yüksek sermaye gerektiren stratejik projelere yöneldiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca garanti desteklerinin altyapı ve madencilik sektörlerinde yoğunlaşması, ülkenin yatırım yapısının doğal kaynaklar ve altyapı ekseninde şekillendiğini göstermektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, MIGA’nın Endonezya’ya yönelik garanti destekleri; altyapı yatırımlarının geliştirilmesi, doğal kaynak projelerinin desteklenmesi, enerji kapasitesinin artırılması ve yabancı sermaye girişlerinin teşvik edilmesi açısından önemli katkılar sağlamaktadır. Bununla birlikte garanti desteklerinin özellikle altyapı sektöründe yoğunlaşması, Endonezya’nın sürdürülebilir ekonomik büyüme hedeflerinde altyapı yatırımlarına öncelik verdiğini ortaya koymaktadır.

3.4.19. Ukrayna

Ukrayna, sahip olduğu tarım, enerji ve sanayi potansiyeline rağmen politik ve ekonomik kırılganlıkların yüksek olduğu ülkeler arasında yer almaktadır. Özellikle yatırım risklerinin azaltılması ve yabancı sermaye girişlerinin teşvik edilmesi amacıyla sağlanan MIGA garantileri, ülkenin yatırım ortamının desteklenmesinde önemli rol oynamıştır. Bu durum, Ukrayna’yı en fazla MIGA garantisi alan on dokuzuncu ülke konumuna taşımıştır. Bu kapsamda Tablo 25’te, 1990-2025 döneminde Ukrayna’ya sağlanan MIGA garantilerinin yıllara göre dağılımı gösterilmektedir.

Tablo 25. Ukrayna’ya verilen MIGA garantileri, 1990-2025.

Sayı	Garanti Konusu	Garanti Veren Firma	Garanti Tutarı (\$)	Garanti Durumu	Yıl
1	Finansal	Raiffeisen Bank	30000000,00	Tamamlanmış	1993
2	Finansal	Raiffeisen Bank	19000000,00	Tamamlanmış	2002
3	Finansal	Raiffeisen Bank	18100000,00	Tamamlanmış	2005
4	Üretim	Can-Pack	33700000,00	Tamamlanmış	2006
5	Üretim	Can-Pack	38000000,00	Tamamlanmış	2008
6	Finansal	Bank Austria	47500000,00	Tamamlanmış	2008
7	Finansal	Raiffeisen Bank	14250000,00	Tamamlanmış	2008

8	Finansal	Raiffeisen Bank	21000000,00	Tamamlanmış	2008
9	Finansal	Raiffeisen Bank	247000000,00	Tamamlanmış	2009
10	Finansal	Raiffeisen Bank	5619915,00	Tamamlanmış	2011
11	Finansal	Raiffeisen Bank	3969784,00	Tamamlanmış	2012
12	Finansal	Central Bank	6566956,00	Tamamlanmış	2012
13	Finansal	Raiffeisen Bank	142500000,00	Tamamlanmış	2013
14	Finansal	CEE	23940000,00	Tamamlanmış	2014
15	Finansal	Central Bank	6350472,00	Tamamlanmış	2017
16	Finansal	Whirlpool Ukrania	20700000,00	Tamamlanmış	2019
17	Finansal	Central Bank	20937240,00	Tamamlanmış	2021
18	Finansal	ProCredit	25932625,00	Tamamlanmış	2023
19	Finansal	ProCredit	106760000,00	Tamamlanmış	2023
20	Finansal	EBRD Trade	25700000,00	Devam ediyor	2024
21	Finansal	Raiffeisen Bank	110770000,00	Devam ediyor	2024
22	Finansal	Raiffeisen Bank	9110521,50	Devam ediyor	2024
23	Finansal	Raiffeisen Bank	7000000,00	Devam ediyor	2025
24	Üretim	Aluminum Beverage	104100000,00	Devam ediyor	2025
25	Finansal	ING Bank	99658250,00	Devam ediyor	2025
Toplam			1658415763,50		

Kaynak: MIGA Issued Projects - WBG Finances One sitesinden yararlanılarak, yazar tarafından oluşturulmuştur (24.12.2025).

Tablo 25 incelendiğinde, Ukrayna'nın 1990-2025 döneminde MIGA garanti desteklerinden önemli ölçüde yararlanan Doğu Avrupa ülkeleri arasında yer aldığı görülmektedir. Toplam garanti tutarı yaklaşık 1,66 milyar Dolar seviyesine ulaşırken, garanti desteklerinin büyük ölçüde finans sektöründe yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Bu durum, Ukrayna ekonomisinin özellikle finansal istikrar, yabancı sermaye ihtiyacı ve yatırım güvenliği açısından MIGA desteklerine önemli ölçüde ihtiyaç duyduğunu göstermektedir.

Tabloda erken dönem projelerinin ağırlıklı olarak Raiffeisen Bank aracılığıyla gerçekleştirildiği görülmektedir. 1993 yılından itibaren başlayan finansal garanti destekleri, Ukrayna'nın piyasa ekonomisine geçiş sürecinde bankacılık sektörünün güçlendirilmesine yönelik uluslararası desteklerin önemli rol oynadığını ortaya koymaktadır. Özellikle 2008 ve 2009 yıllarında finans sektörüne yönelik yüksek tutarlı garanti desteklerinin sağlanması, küresel finans krizinin etkilerinin hissedildiği dönemde yatırım güvenliğinin korunmasına yönelik MIGA'nın aktif rol üstlendiğini göstermektedir.

Üretim sektörüne yönelik garanti destekleri de dikkat çekici düzeydedir. Özellikle Can-Pack şirketine 2006 ve 2008 yıllarında sağlanan yüksek tutarlı destekler, sanayi üretim kapasitesinin artırılması ve yabancı sermayeli üretim yatırımlarının teşvik edilmesi açısından önem taşımaktadır. Ayrıca 2025 yılında Aluminum Beverage projesine yönelik sağlanan garanti desteği, üretim sektöründeki yatırımların devam ettiğini göstermektedir.

Finans sektörüne yönelik garanti desteklerinin toplam garanti hacmi içerisindeki belirgin ağırlığı, Ukrayna ekonomisinde finansal sistemin korunmasının ve dış finansman erişiminin öncelikli

alanlardan biri olduğunu ortaya koymaktadır. Raiffeisen Bank, ING Bank, ProCredit ve EBRD Trade gibi uluslararası finans kuruluşlarının projelerde yoğun şekilde yer alması, ülkenin uluslararası finans sistemi ile entegrasyonunun sürdürülmeye çalışıldığını göstermektedir. Özellikle 2023 sonrası dönemde devam eden projelerin artış göstermesi, Ukrayna'daki ekonomik ve politik risklere rağmen uluslararası yatırım desteklerinin devam ettiğini ortaya koymaktadır.

Tabloda tamamlanan ve devam eden projelerin birlikte bulunması, MIGA'nın Ukrayna'da uzun vadeli yatırım politikası çerçevesinde faaliyetlerini sürdürdüğünü göstermektedir. Ancak son yıllarda devam eden projelerin büyük bölümünün finans sektöründe yoğunlaşması, ülkenin ekonomik kırılganlıkları karşısında finansal sistemin desteklenmesinin öncelikli hale geldiğini düşündürmektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, MIGA'nın Ukrayna'ya yönelik garanti destekleri; finansal sistemin güçlendirilmesi, yatırım güvenliğinin artırılması, üretim kapasitesinin desteklenmesi ve yabancı sermaye girişlerinin sürdürülmesi açısından önemli katkılar sağlamaktadır. Bununla birlikte garanti desteklerinin büyük ölçüde finans sektöründe yoğunlaşması, Ukrayna ekonomisinde finansal istikrarın ve dış finansmana erişimin temel belirleyici unsurlar arasında yer aldığını göstermektedir.

3.4.20. Bangladeş

Bangladeş, yüksek nüfusu, gelişen üretim kapasitesi ve artan altyapı yatırımları nedeniyle yabancı yatırımcılar açısından önemli gelişmekte olan ülkeler arasında yer almaktadır. Özellikle enerji, tekstil, finans ve altyapı sektörlerinde yatırım risklerinin azaltılmasına yönelik ihtiyaçlar, MIGA garantilerine olan talebi artırmış ve Bangladeş'i en fazla MIGA garantisi alan yirminci ülke konumuna taşımıştır. Bu kapsamda Tablo 26'da 1990-2025 döneminde Bangladeş'e sağlanan MIGA garantilerinin yıllara göre dağılımı gösterilmektedir.

Tablo 26. Bangladeş'e verilen MIGA garantileri, 1990-2025.

Sayı	Garanti Konusu	Garanti Veren Firma	Garanti Tutarı (\$)	Garanti Durumu	Yıl
1	Altyapı	Karnaphuli Fertilizer Company	9.900.000,00	Tamamlanmış	1991
2	Finansal	Societe Generale	9.000.000,00	Tamamlanmış	1997
3	Üretim	Societe Generale	9.000.000,00	Tamamlanmış	1997
4	Üretim	Coastal Power Khulna	29.300.000,00	Tamamlanmış	1999
5	Altyapı	HSBC Bankası	251.371.686,00	Tamamlanmış	2013
6	Altyapı	Standart Chartered Bankası, Siemens Bankası	68.941.550,00	Tamamlanmış	2016
7	Altyapı	HSBC Bankası	97.327.446,00	Devam ediyor	2017
8	Altyapı	SembCorp	72.450.000,00	Devam ediyor	2017
9	Altyapı	Siemens Bankası, Standart Chartered Bankası	69.537.900,00	Devam ediyor	2017

10	Altyapı	SembCorp	59.473.623,00	Devam ediyor	2018
11	Üretim	Şanghay Bankacılık, MUFG	356.756.753,00	Devam ediyor	2020
12	Altyapı	Çin Bankası, ING Bankası, Societe Generale	406.746.997,00	Devam ediyor	2022
TOPLAM			1.380.332.332,00		

Kaynak: MIGA Issued Projects-WBG Finances One sitesinden yararlanılarak, yazar tarafından oluşturulmuştur (24.12.2025).

Tablo 26 incelendiğinde, Bangladeş'in 1990-2025 döneminde MIGA garanti desteklerinden yararlanan gelişmekte olan Asya ülkeleri arasında önemli bir konuma sahip olduğu görülmektedir. Toplam garanti tutarı yaklaşık 1,38 milyar Dolar seviyesine ulaşırken, garanti desteklerinin ağırlıklı olarak altyapı ve üretim sektörlerinde yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Bu durum, Bangladeş'in ekonomik büyüme sürecinde enerji, sanayi ve altyapı yatırımlarına duyduğu ihtiyacın MIGA tarafından desteklendiğini göstermektedir.

Tabloda ilk dönem projelerinin daha çok altyapı, finans ve üretim sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. 1991 yılında Karnaphuli Fertilizer Company aracılığıyla gerçekleştirilen altyapı yatırımı, ülkenin sanayi ve üretim altyapısının geliştirilmesine yönelik erken dönem yatırımlar arasında yer almaktadır. 1997 yılında Societe Generale aracılığıyla finans ve üretim sektörlerine sağlanan garanti destekleri ise Bangladeş ekonomisinin uluslararası sermaye ile entegrasyon sürecinin desteklendiğini göstermektedir.

Altyapı sektörüne yönelik garanti desteklerinin toplam garanti hacmi içerisinde belirgin ağırlığa sahip olduğu dikkat çekmektedir. Özellikle HSBC Bankası, Siemens Bankası ve Standard Chartered Bankası gibi uluslararası finans kuruluşlarının projelerde yoğun şekilde yer alması, Bangladeş'in enerji ve altyapı yatırımları açısından uluslararası yatırımcılar için önemli bir pazar haline geldiğini göstermektedir. 2022 yılında Çin Bankası, ING Bankası ve Societe Generale iş birliğiyle sağlanan yaklaşık 407 milyon Dolarlık garanti desteği, tablodaki en yüksek tutarlı projelerden biri olarak dikkat çekmektedir. Bu durum, ülkenin büyük ölçekli altyapı projeleri açısından uluslararası finansman desteğine ihtiyaç duyduğunu ortaya koymaktadır.

Üretim sektörüne yönelik garanti destekleri de dikkat çekici düzeydedir. Özellikle 2020 yılında Şanghay Bankacılık ve MUFG aracılığıyla sağlanan yaklaşık 357 milyon Dolarlık garanti desteği, Bangladeş'in üretim ve sanayi kapasitesinin geliştirilmesine yönelik yatırımların önemini göstermektedir. Bu durum, ülkenin ihracat odaklı ekonomik yapısının güçlendirilmesine yönelik uluslararası yatırım politikalarının desteklendiğini ortaya koymaktadır.

Tablodaki projelerin önemli bölümünün "devam ediyor" statüsünde olması, MIGA'nın Bangladeş'te uzun vadeli yatırım politikaları doğrultusunda faaliyetlerini sürdürdüğünü

göstermektedir. Özellikle altyapı ve enerji sektörlerine yönelik projelerin yoğunluğu, ülkenin ekonomik kalkınma sürecinde temel altyapı yatırımlarına öncelik verdiğini ortaya koymaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, MIGA'nın Bangladeş'e yönelik garanti destekleri; altyapı yatırımlarının geliştirilmesi, üretim kapasitesinin artırılması, enerji projelerinin desteklenmesi ve yabancı sermaye girişlerinin teşvik edilmesi açısından önemli katkılar sağlamaktadır. Ayrıca garanti desteklerinin büyük ölçüde altyapı ve üretim sektörlerinde yoğunlaşması, Bangladeş ekonomisinin sanayi üretimi ve altyapı temelli büyüme modeli doğrultusunda şekillendiğini göstermektedir.

3.5. En az MIGA Garantisi Verilen 20 Ülke

MIGA garantilerinden en az yararlanan ülkeler incelendiğinde, bu ülkelerde yabancı yatırım hacminin sınırlı olması, ekonomik ölçek yetersizliği, politik riskler veya yatırım ortamının yeterince gelişmemiş olması gibi faktörlerin etkili olduğu görülmektedir. Ayrıca bazı ülkelerde düşük yatırım talebi ve sınırlı proje kapasitesi, MIGA garanti hacminin düşük kalmasına neden olmuştur. Bu kapsamda Tablo 27'de, 1990-2025 döneminde MIGA garantilerinden en az yararlanan 20 ülke gösterilmektedir.

Tablo 27. MIGA garantilerinden en az yararlanan 20 ülke, 1990-2025.

Sıra	Garanti Verilen Ülke	Garanti Tutarı (\$)	Sayı	Oran (%)
1	Yeşil Burun	500.000,00	1	0,0005
2	Çad	720.000,00	1	0,0008
3	Namibiya	2.217.173,00	1	0,0023
4	Yeşil Burun Adaları	2.400.000,00	1	0,0025
5	Fiji	4.023.001,00	2	0,0042
6	Somali	5.670.000,00	1	0,0059
7	Nijer	6.223.709,00	1	0,0065
8	Srbistan	7.955.418,00	1	0,0083
9	Burkina Faso	8.931.913,00	2	0,0094
10	Sri Lanka	8.980.000,00	4	0,0094
11	Uganda	10.000.000,00	1	0,0105
12	Litvanya	10.100.000,00	1	0,0106
13	Bahreyn	11.600.000,00	2	0,0121
14	St. Lucia	11.602.808,00	2	0,0122
15	Solomon Adaları	14.094.000,00	1	0,0148
16	Türkmenistan	16.650.607,00	2	0,0174
17	Honduras	18.000.000,00	1	0,0189
18	Togo	19.511.894,00	3	0,0204
19	Esvatini	20.456.625,00	1	0,0214
20	Benin	21.079.782,00	4	0,0221
	Diğer	95.272.645.485,41	1158	99,79
	Toplam	95.473.362.415,41	1191	100,0000

Kaynak: MIGA Issued Projects-WBG Finances One sitesinden yararlanılarak, yazar tarafından oluşturulmuştur (24.12.2025).

Tablo 27 incelendiğinde, 1990-2025 döneminde MIGA garanti desteklerinden en az yararlanan ülkelerin toplam garanti hacmi içerisindeki paylarının oldukça düşük olduğu görülmektedir. En düşük garanti desteği alan ülke yaklaşık 500 bin Dolar ile Yeşil Burun olurken, onu Çad, Namibya ve Yeşil Burun Adaları takip etmektedir. Tabloda yer alan ülkelerin tamamının toplam garanti hacmi içerisindeki paylarının %0,03 seviyesinin altında kalması, MIGA garanti desteklerinin ülkeler arasında homojen şekilde dağılmadığını göstermektedir.

Tabloda dikkat çeken en önemli unsur, düşük gelirli ve kırılgan ekonomilere sahip ülkelerin garanti desteklerinden sınırlı düzeyde yararlanmış olmasıdır. Özellikle Somali, Nijer, Burkina Faso, Togo ve Benin gibi Afrika ülkelerinde garanti tutarlarının oldukça düşük seviyede kaldığı görülmektedir. Bu durum, yüksek politik risk, yatırım ortamındaki yetersizlikler, kurumsal altyapı eksiklikleri ve düşük yabancı sermaye çekme kapasitesi gibi faktörlerin MIGA garanti dağılımı üzerinde etkili olduğunu düşündürmektedir.

Bazı ülkelerde proje sayısının sınırlı olmasına rağmen garanti tutarlarının görece daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Örneğin Benin dört proje ile yaklaşık 21 milyon Dolar garanti desteği alırken, Esvatini yalnızca tek proje ile yaklaşık 20 milyon Dolar seviyesinde destek sağlamıştır. Bu durum, garanti desteklerinin yalnızca proje sayısına değil, projelerin niteliği ve yatırım büyüklüğüne göre de farklılaştığını göstermektedir.

Tabloda yer alan ülkelerin büyük bölümünün küçük ölçekli ekonomilerden veya gelişmekte olan ülkelere oluşması, MIGA garanti mekanizmasının daha çok yatırım potansiyeli yüksek, stratejik sektörlerde sahip ve uluslararası sermaye açısından daha cazip ülkelere yoğunlaştığını ortaya koymaktadır. Bunun yanında düşük garanti alan ülkelere yatırım projelerinin daha sınırlı sayıda ve düşük sermaye hacmine sahip olduğu anlaşılmaktadır.

“Diğer” kategorisinin toplam garanti hacmi içerisindeki payının yaklaşık %99,79 seviyesinde olması, MIGA garanti desteklerinin büyük bölümünün tablo dışında kalan daha yüksek yatırım hacmine sahip ülkelere yöneldiğini göstermektedir. Bu durum, MIGA kaynaklarının belirli ülkelere yoğunlaştığını ve yatırım kararlarında ekonomik potansiyel, finansal istikrar, sektör yapısı ve uluslararası yatırım güvenliği gibi kriterlerin belirleyici olduğunu ortaya koymaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, MIGA garanti desteklerinden en az yararlanan ülkeler; düşük yatırım kapasitesi, sınırlı finansal piyasa gelişmişliği ve yüksek ekonomik riskler nedeniyle uluslararası yatırımcılar açısından daha düşük öncelikli ülkeler olarak değerlendirilmektedir. Bu durum, MIGA garanti mekanizmasının küresel ölçekte yatırım risklerini azaltma amacı taşımasına rağmen, garanti dağılımında ekonomik ve finansal koşulların belirleyici rol oynadığını göstermektedir.

3.6. En fazla MIGA Proje Garantisi Alan 20 Şirket

MIGA garantilerinden en fazla yararlanan şirketler incelendiğinde, özellikle enerji, altyapı, finans ve madencilik sektörlerinde faaliyet gösteren büyük ölçekli uluslararası firmaların ön plana çıktığı görülmektedir. Yüksek yatırım maliyetleri ve politik riskler nedeniyle bu şirketler, MIGA garantilerini yatırım güvenliğini artıran önemli bir risk yönetim aracı olarak kullanmaktadır. Bu kapsamda Tablo 28’de, 1990-2025 döneminde en fazla proje garantisi alan 20 şirket gösterilmektedir.

Tablo 28. En fazla proje garantisi alan 20 şirket, 1990-2025.

SIRA	GARANTİ SAHİBİ	GARANTİ TUTARI (\$)	SAYI	ORAN (%)
1	Standart Chartered Bankası	5.051.247.163,00	7	5,74
2	Banco Santander	4.737.147.439,00	15	5,38
3	Raiffeisen Bankası	4.073.010.763,00	29	4,63
4	JP Morgan Bankası	3.656.567.572,00	7	4,16
5	UniCredit Bankası	2.849.392.163,00	15	3,24
6	Banco Santander	2.565.960.650,00	13	2,92
7	Citibank	2.034.723.160,00	26	2,31
8	HSBC	1.855.230.321,00	1	2,11
9	Banco do Brazil	1.312.876.395,00	2	1,49
10	ADC	1.174.943.788,00	6	1,34
11	Sustainable Power Solutions and Investments	1.134.000.000,00	0	1,29
12	Credit Agricole Kurumsal Yatırım Bankacılığı, Societe Generale, Citibank	1.112.866.358,00	1	1,27
13	ING Bank	1.101.495.890,00	19	1,25
14	Vodafone, Safaricom	1.000.000.000,00	1	1,14
15	Fisterra	962.913.167,00	1	1,09
16	İb Vogt Gmbh	948.359.994,00	4	1,08
17	Meridiam	939.580.147,00	9	1,07
18	ProCredit	901.346.086,00	45	1,02
19	Kjaer	900.000.000,00	1	1,02
20	HSBC Bankası	862.140.193,00	4	0,98
	Diğer	56.299.561.166,00	772	55,47
Toplam		95.473.362.415,00		100,00

Kaynak: MIGA Issued Projects-WBG Finances One sitesinden yararlanılarak, yazar tarafından oluşturulmuştur (24.12.2025).

Tablo 28 incelendiğinde, 1990-2025 döneminde MIGA garanti desteklerinin büyük ölçüde uluslararası finans kuruluşları ve çok uluslu şirketler üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. En yüksek garanti tutarına sahip kuruluş yaklaşık 5,05 milyar Dolar ve %5,74 pay ile Standard Chartered Bankası olurken, onu Banco Santander, Raiffeisen Bankası ve JP Morgan Bankası takip etmektedir. Bu durum,

MIGA garanti mekanizmasının özellikle küresel finans sisteminde etkin rol oynayan büyük ölçekli finans kuruluşları aracılığıyla yürütüldüğünü göstermektedir.

Tabloda finans sektörünün belirgin şekilde ön plana çıktığı dikkat çekmektedir. Özellikle Banco Santander, Raiffeisen Bankası, UniCredit Bankası, Citibank, HSBC ve ING Bank gibi uluslararası bankaların yüksek tutarlı garanti destekleri aldığı görülmektedir. Bu durum, MIGA'nın yatırım risklerini azaltma işlevini büyük ölçüde finansal aracılık mekanizması üzerinden gerçekleştirdiğini göstermektedir. Aynı zamanda uluslararası bankaların gelişmekte olan ülkelere yönelik kredi ve yatırım faaliyetlerinde MIGA garantilerinin önemli bir güven unsuru oluşturduğu anlaşılmaktadır.

Raiffeisen Bankası ve ProCredit gibi kuruluşların proje sayısı bakımından öne çıktığı görülmektedir. Özellikle ProCredit'in 45 proje ile en fazla proje sayısına sahip kuruluş olması dikkat çekmektedir. Buna karşın toplam garanti tutarının diğer büyük uluslararası bankalara göre daha düşük kalması, ProCredit'in daha çok küçük ve orta ölçekli projelerde aktif rol aldığını düşündürmektedir. Benzer şekilde Raiffeisen Bankası'nın 29 projede yer alması, bankanın özellikle Doğu Avrupa ve Balkan ülkelerinde MIGA destekli yatırımlarda etkin rol oynadığını göstermektedir.

Tabloda bazı kuruluşların düşük proje sayısına rağmen oldukça yüksek garanti hacmine sahip olduğu görülmektedir. Örneğin HSBC yaklaşık 1,86 milyar Dolar tutarında garanti desteğini yalnızca tek proje ile elde etmiştir. Benzer şekilde Vodafone-Safaricom, Kjaer ve Fistera gibi kuruluşlar da sınırlı sayıdaki projelerle yüksek garanti hacmine ulaşmıştır. Bu durum, MIGA'nın bazı durumlarda büyük ölçekli stratejik projelere yoğunlaşarak yüksek tutarlı garanti desteği sağladığını göstermektedir.

Sektörel açıdan değerlendirildiğinde, finans sektörünün yanında enerji, telekomünikasyon, altyapı ve sürdürülebilir enerji yatırımlarının da önemli yer tuttuğu görülmektedir. Vodafone-Safaricom, Sustainable Power Solutions and Investments ve İb Vogt GmbH gibi kuruluşların tabloda yer alması, MIGA'nın yalnızca finans sektörüne değil, aynı zamanda enerji dönüşümü, iletişim altyapısı ve sürdürülebilir kalkınma projelerine de önem verdiğini göstermektedir.

"Diğer" kategorisinin toplam garanti hacmi içerisindeki payının yaklaşık %55,47 seviyesinde olması, MIGA garanti desteklerinin geniş bir şirket grubuna yayıldığını göstermektedir. Bununla birlikte toplam garanti hacminin önemli bölümünün belirli büyük uluslararası kuruluşlarda yoğunlaşması, MIGA'nın yatırım seçimlerinde finansal kapasite, proje büyüklüğü, uluslararası yatırım güvenliği ve stratejik sektör önceliklerini dikkate aldığını ortaya koymaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, MIGA garanti destekleri büyük ölçüde uluslararası finans kuruluşları ve çok uluslu şirketler aracılığıyla yürütülmekte olup, özellikle finans, altyapı, enerji ve telekomünikasyon sektörlerinde yoğunlaşmaktadır. Bu durum, MIGA'nın küresel yatırım ortamında risk azaltıcı ve yatırım teşvik edici rol üstlendiğini göstermektedir.

4. DATA VE METODOLOJİ

MIGA garantileri, gelişmekte olan ülkelerde yatırım risklerinin azaltılması, yabancı sermaye girişlerinin teşvik edilmesi ve finansal sistemin desteklenmesi açısından önemli uluslararası finansman araçlarından biri olarak değerlendirilmektedir. Özellikle politik ve ekonomik risklerin yüksek olduğu ülkelerde sağlanan garanti destekleri, yatırımcı güveninin artırılmasına katkı sağlayarak finansal piyasaların gelişimini desteklemektedir. Bu kapsamda MIGA garantilerinin yalnızca yatırım projeleri üzerindeki etkileri değil, aynı zamanda ülkelerin finansal gelişim süreçleri üzerindeki etkileri de önem kazanmaktadır.

Tez çalışması altı temel bölüme ayrılmıştır. Birinci bölümde; çalışma hakkında genel bilgi verilen giriş bölümüdür. İkinci bölümde; finansal kurum olarak kalkınma bankaları hakkında temel bilgilerden bahsedilmiştir. Ayrıca Dünya Bankası ve Dünya Bankası Grubunun beş kuruluşu olan, IBRD, IFC, IDA, MIGA ve ICSID hakkında genel bilgiler, kuruluş amaçları, ülkelerin oy güçleri ve finansman kaynakları hakkında bilgilere yer verilmiştir. Üçüncü bölümde; MIGA garantilerinin ülkeler açısından değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu bölümde MIGA garantisinden en fazla ve en az yararlanan 20 ülke ve MIGA garantisinden en fazla yararlanan 20 şirket incelenmiştir. Dördüncü bölümde; çalışmanın data ve metodolojisinden bahsedilmiştir. Bu bölümde çalışmanın amacı, önemi, literatür taraması ve çalışmanın yönteminden bahsedilmiştir. Beşinci bölümde; çalışma hakkında yapılan MIGA garantilerinden en fazla yararlanan 10 ülkenin finansal gelişimi hakkında yapılan analizlerle elde edilen bulgulardan bahsedilmiştir. Burada, MIGA garanti destekleri (LnMIGA), döviz kuru ve reel faiz oranlarının bu 10 ülkenin finansal gelişim düzeyi üzerindeki etkilerini açıklamaya yönelik çok değişkenli bir yapı ortaya konmuştur. Altıncı bölümde ise; sonuç ve önerilerden bahsedilmiştir.

4.1. Çalışmanın Konusu ve Amacı

Bu çalışmanın temel konusu, Dünya Bankası Grubu bünyesinde faaliyet gösteren Çok Taraflı Yatırım Garanti Ajansı'nın (MIGA) garanti mekanizmasının ülkeler açısından değerlendirilmesi ve söz konusu garantilerin finansal gelişim üzerindeki etkilerinin incelenmesidir. Çalışmada öncelikle MIGA'nın yapısı, işleyişi, garanti süreçleri ve üye ülkelerin garanti desteklerinden yararlanma düzeyleri ele alınmıştır. Bu kapsamda MIGA garanti desteklerinin üye ülkeler arasında adil ve dengeli dağılıp dağılmadığı analiz edilmiş; en fazla ve en az garanti desteği alan ülkeler ile en fazla proje garantisi alan şirketler değerlendirilmiştir. Ayrıca çalışma kapsamında MIGA garantilerinden en fazla yararlanan 10 ülke analize dahil edilerek, garanti desteklerinin finansal gelişim, reel faiz oranları ve döviz kuru üzerindeki etkileri panel veri analizi yöntemi kullanılarak istatistiksel açıdan test edilmiştir. Modelde finansal gelişim bağımlı değişken olarak belirlenirken, MIGA garanti destekleri, reel faiz oranı ve döviz

kuru bağımsız değişkenler olarak kullanılmıştır. Çalışmanın temel amacı, MIGA garanti mekanizmasının ülkelerin finansal yapıları üzerindeki etkilerini ortaya koymak ve uluslararası yatırım garantilerinin finansal gelişim açısından önemini ampirik bulgular çerçevesinde değerlendirmektir.

4.2. Çalışmanın Önemi

MIGA garantileri üzerine yapılan akademik çalışmaların sınırlı sayıda olması, bu alanda literatürde önemli bir boşluk bulunduğunu göstermektedir. Mevcut çalışmaların büyük bölümü Dünya Bankası ve IMF politikaları üzerine yoğunlaşırken, MIGA garanti desteklerinin ülkelerin finansal gelişimi üzerindeki etkilerini doğrudan inceleyen çalışmaların oldukça yetersiz olduğu görülmektedir. Bu durum, MIGA garantilerinin finansal sistem, yatırım ortamı ve ekonomik göstergeler üzerindeki etkilerinin daha kapsamlı biçimde araştırılmasını gerekli hale getirmektedir. MIGA garanti mekanizmalarının ülkelerin finansal gelişimi üzerindeki etkilerinin incelenmesi, yalnızca araştırmanın özgün katkısından değil, aynı zamanda uluslararası finans literatüründe vurgulanan yatırım ve kalkınma ilişkilerinden de kaynaklanan önemli bir araştırma alanı olarak değerlendirilmektedir.

Dünya Bankası, gelişmekte olan ülkelerde sürdürülebilir ekonomik büyümenin sağlanabilmesi için özel sektör yatırımlarının artırılması ve yatırım ortamında ortaya çıkan politik risklerin azaltılmasının kritik öneme sahip olduğunu belirtmektedir. Bu kapsamda MIGA'nın temel misyonunun, politik risk sigortaları ve garanti mekanizmaları aracılığıyla gelişmekte olan ülkelere yönelik yabancı sermaye akımlarını desteklemek olduğu ifade edilmektedir. Ayrıca finansal gelişim literatüründe, yatırım ortamındaki iyileşmelerin finansal sistemlerin derinleşmesine ve ekonomik performansın artmasına katkı sağladığı vurgulanmaktadır. Dolayısıyla bu çalışma, MIGA garanti desteklerinin finansal gelişim üzerindeki etkilerini ampirik olarak inceleyerek yalnızca literatürdeki önemli bir boşluğu doldurmayı değil, aynı zamanda uluslararası finans kuruluşlarının kalkınma politikalarının etkinliğinin değerlendirilmesine de katkı sunmayı amaçlamaktadır (Dünya Bankası, 2026).

Çalışmanın özgün yönü, MIGA garanti desteklerini yalnızca yatırım hacmi açısından değerlendirmekle sınırlı kalmayıp, finansal gelişim, reel faiz oranı ve döviz kuru gibi makroekonomik göstergeler üzerindeki etkilerini panel veri analizi yöntemiyle ampirik olarak incelemesidir. Ayrıca çalışmada, MIGA garantilerinden en fazla yararlanan ülkelerin karşılaştırmalı olarak analiz edilmesi ve garanti dağılımlarının ülke bazında değerlendirilmesi, çalışmanın literatüre özgün katkılarından birini oluşturmaktadır.

Bu çalışma hem akademik hem de uygulamalı açıdan önemli katkılar sunmaktadır. Akademik açıdan MIGA garantileri üzerine sınırlı sayıdaki çalışmalara yeni bir analiz modeli ve farklı bir metodolojik yaklaşım kazandırması hedeflenmektedir. Uygulamalı açıdan ise çalışma bulgularının, uluslararası yatırım garantileri, finansal gelişim politikaları ve yabancı sermaye teşvik mekanizmaları konusunda politika yapıcılara ve araştırmacılara katkı sağlaması amaçlanmaktadır.

4.3. Literatür Taraması

Konuyla ilgili literatür incelendiğinde, MIGA garantileri üzerine yapılan akademik çalışmaların sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Mevcut çalışmaların büyük bölümü Dünya Bankası ve IMF politikaları, uluslararası kalkınma finansmanı ve MIGA'nın belirli ülke grupları üzerindeki etkileri üzerine yoğunlaşmaktadır. Literatürde özellikle Afrika ülkeleri üzerine yapılan araştırmalarda, Dünya Bankası ve IMF desteklerinin finansal gelişim ve ekonomik büyüme üzerindeki etkilerinin çoğu zaman sınırlı kaldığı yönünde bulgular elde edilmiştir. Bunun yanında bazı çalışmalarda, üretim kapasitesi yüksek olan gelişmekte olan ülkelere yönelik MIGA garanti desteklerinin artırılmasının yabancı yatırım girişlerini teşvik edebileceği belirtilmiştir. Ayrıca finansmana erişim mekanizmalarının etkinliği, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki temel farklılıklardan biri olarak değerlendirilmektedir. Bu kapsamda aşağıda, konu ile ilgili literatürde öne çıkan bazı ulusal ve uluslararası çalışmalar özetlenmiştir.

Obeng, Akota ve Acquah (2017), "Gana'da Demokrasi, Küreselleşme ve Özel Yatırım" adlı çalışmalarında, ekonomik büyüme ile özel sektör yatırımları arasındaki ilişkiyi Gana örneği üzerinden incelemiştir. Çalışmada, Dünya Bankası politikaları çerçevesinde özel sektör yatırımlarının ekonomik kalkınma üzerindeki etkileri analiz edilmiş ve demokrasi ile küreselleşme süreçlerinin yatırım ortamına katkısı değerlendirilmiştir. Araştırmada ekonomik ve finansal göstergeler kullanılarak ampirik analiz yöntemi uygulanmıştır. Elde edilen bulgulara göre, özel sektörün kamu sektörüne kıyasla kaynak dağılımında daha etkin ve verimli olduğu, rekabet ortamını artırarak ekonomik büyüme ve ülke refahına olumlu katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Taşkıran ve Kiraz (2016), "Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin Esnek Çalışma Kavramına İlişkin Metaforik Algıları" adlı çalışmalarında, Dünya Bankası destekli politikaların eğitim sistemi ve çalışma modelleri üzerindeki etkilerini Türkiye örneği kapsamında değerlendirmiştir. Çalışmada özellikle Dünya Bankası'nın eğitim, sağlık ve sosyal politika alanlarında sağladığı finansal desteklerin toplumsal ve ekonomik dönüşüm süreçlerine etkileri incelenmiştir. Araştırmada nitel analiz yöntemi kullanılarak eğitim yöneticileri ve öğretmenlerin esnek çalışma kavramına ilişkin algıları değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, Dünya Bankası destekli reformların eğitim ve sağlık sistemlerinde yapısal dönüşümlere katkı sağladığı, esnek çalışma modellerinin yaygınlaşmasını desteklediği ve sözleşmeli istihdam uygulamalarının gelişiminde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Wade (2010), "Yeni Dünya Düzeni mi? Çok Kutupluluktan Çok Taraflılığa: G20, Dünya Bankası ve IMF" adlı çalışmada, küresel finansal sistem içerisinde Dünya Bankası ve IMF'nin ekonomik kalkınma üzerindeki rolünü incelemiştir. Çalışmada özellikle küresel finansal kriz dönemlerinde uluslararası finans kuruluşlarının orta gelirli ülkelere yönelik kredi politikaları değerlendirilmiş ve Washington Konsensüsü yaklaşımının ekonomik kalkınma üzerindeki etkileri analiz edilmiştir.

Araştırmada küresel finansal yapı ve uluslararası kuruluş politikaları karşılaştırmalı analiz yöntemiyle ele alınmıştır. Elde edilen bulgulara göre, ekonomik kalkınmanın sürdürülebilirliğinde uluslararası kredi mekanizmalarının önemli rol oynadığı, özellikle 2008 küresel finansal kriz sürecinde IBRD'nin orta gelirli ülkelere yönelik finansal desteklerini önemli ölçüde artırdığı ve bu durumun Dünya Bankası'nın küresel ekonomik sistem içerisindeki etkinliğini güçlendirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Armada, Muntaner ve Navarro (2001), "Latin Amerika'da Sağlık ve Sosyal Güvenlik Reformları: Dünya Sağlık Örgütü, Dünya Bankası ve Çokuluslu Şirketlerin Yakınsaması" adlı çalışmalarında, Dünya Bankası'nın Latin Amerika ülkelerindeki sağlık ve sosyal güvenlik reformları üzerindeki etkilerini incelemişlerdir. Çalışmada özellikle Latin Amerika ülkelerinde uygulanan neoliberal reform politikaları ile Dünya Bankası destekli sağlık ve emeklilik programları analiz edilmiştir. Araştırmada karşılaştırmalı politika analizi yöntemi kullanılarak uluslararası finans kuruluşlarının sosyal politika uygulamaları üzerindeki etkileri değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, Dünya Bankası'nın sağlık ve sosyal güvenlik alanlarında reform süreçlerinde belirleyici bir rol üstlendiği, sağlanan finansal desteklerin sağlık hizmetlerinin yaygınlaştırılması, düşük gelirli grupların sağlık hizmetlerine erişiminin artırılması ve sağlık politikalarının yeniden yapılandırılması üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bhaumik (2005), "Dünya Bankası En Yoksul Ülkelerin İnsan Gelişimi Üzerinde Herhangi Bir Etkisi Var mı? Afrika'dan Bazı Ön Kanıtlar" adlı çalışmada, Dünya Bankası'nın 1990-2002 döneminde Afrika ülkelerine yönelik insani kalkınma desteklerinin etkilerini incelemiştir. Çalışmada özellikle sağlık ve eğitim alanlarında sağlanan kredi ve yardım programlarının insan gelişimi üzerindeki etkileri analiz edilmiştir. Araştırmada Afrika ülkelerine ait ekonomik ve sosyal göstergeler kullanılarak ampirik analiz yöntemi uygulanmıştır. Elde edilen bulgulara göre, Dünya Bankası desteklerinin sağlık ve eğitim alanlarında kısa vadede olumlu etkiler oluşturduğu, ancak uzun vadede bu etkilerin sürdürülebilir olmadığı ve insan gelişimi üzerinde kalıcı bir iyileşme sağlayamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Easterly (2005), "IMF ve Dünya Bankası Yapısal Uyum Programları ve Yoksulluk" adlı çalışmada, IMF ve Dünya Bankası tarafından uygulanan yapısal uyum programlarının ekonomik büyüme ve yoksulluk üzerindeki etkilerini incelemiştir. Çalışmada IMF'den yoğun şekilde borçlanan ülkeler analiz edilmiş ve özellikle Afrika ülkeleri temel alınmıştır. Araştırmada makroekonomik göstergeler ve borçlanma verileri kullanılarak karşılaştırmalı ekonomik analiz yöntemi uygulanmıştır. Elde edilen bulgulara göre, yapısal uyum programlarının incelenen Afrika ülkelerinde beklenen ekonomik büyümeyi sağlayamadığı, aksine ekonomik göstergelerde bozulmalara ve yoksulluk düzeyinde artışa neden olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Noorbakhsh ve Paloni (2001), "Sahra Altı Afrika'da Makroekonomik Uyum ve Büyüme: Koşulluğun Uyulmasının Önemi, Ekonomik Kalkınma ve Kültürel Değişim" adlı çalışmalarında, IMF tarafından Sahra Altı Afrika ülkelerine uygulanan yapısal uyum politikalarının ekonomik büyüme üzerindeki etkilerini incelemişlerdir. Çalışmada Afrika ülkeleri temel alınarak IMF kredi koşulları ile

makroekonomik performans arasındaki ilişki analiz edilmiştir. Araştırmada ekonomik büyüme göstergeleri ve makroekonomik veriler kullanılarak ampirik analiz yöntemi uygulanmıştır. Elde edilen bulgulara göre, IMF tarafından uygulanan koşullu kredi politikalarının birçok Afrika ülkesinde ekonomik büyümeyi desteklemek yerine ekonomik kırılganlıkları artırdığı ve borçlanan ülkelerin ekonomik göstergelerinde olumsuz sonuçlar ortaya çıkardığı sonucuna ulaşılmıştır.

Panos (2002), “Yoksulluğun Azaltılması: Dünya Bankası’nın Stratejisi İşe Yarıyor mu?” adlı çalışmada, Dünya Bankası ve IMF tarafından uygulanan yoksulluk azaltma politikalarının gelişmekte olan ülkeler üzerindeki etkilerini incelemiştir. Çalışmada özellikle düşük gelirli ve borçlu ülkeler temel alınarak uluslararası finans kuruluşlarının uyguladığı ekonomik programlar değerlendirilmiştir. Araştırmada küresel yoksulluk göstergeleri ve uluslararası kalkınma politikaları karşılaştırmalı analiz yöntemiyle ele alınmıştır. Elde edilen bulgulara göre, Dünya Bankası ve IMF tarafından uygulanan politikaların küresel yoksulluğu azaltmada yeterli başarı sağlayamadığı, bazı ülkelerde ise ekonomik eşitsizlikleri ve yoksulluk düzeyini artırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ravallion (2016), “Dünya Bankası: Neden Hâlâ Gerekli ve Neden Hâlâ Hayal Kırıklığı Yaratıyor” adlı çalışmada, Dünya Bankası’nın küresel kalkınma politikaları ve yoksulluğun azaltılmasındaki rolünü incelemiştir. Çalışmada gelişmekte olan ülkeler temel alınarak Dünya Bankası’nın finansal destekleri, bilgi üretme kapasitesi ve küresel kalkınma politikaları değerlendirilmiştir. Araştırmada kurumsal ve karşılaştırmalı analiz yöntemi kullanılarak Dünya Bankası’nın tarihsel gelişimi ile güncel politika uygulamaları analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, Dünya Bankası’nın küresel ölçekte önemli bir bilgi ve finansman kurumu olduğu, ancak bazı politika uygulamalarının ülkelerin ihtiyaçlarıyla tam olarak örtüşmediği belirtilmiştir. Ayrıca yoksulluğun azaltılabilmesi için uluslararası koordinasyonun güçlendirilmesi ve ülke ihtiyaçlarına uygun yatırım politikalarının artırılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Darrow (2003), “Işık ve Gölge Arasında: Dünya Bankası, Uluslararası Para Fonu ve Uluslararası İnsan Hakları Hukuku” adlı çalışmada, Dünya Bankası ve IMF’nin uluslararası ekonomik sistem içerisindeki rolünü insan hakları perspektifinden incelemiştir. Çalışmada belirli bir ülke grubu yerine uluslararası finans kuruluşlarının tarihsel gelişimi ve küresel politika uygulamaları temel alınmıştır. Araştırmada kurumsal ve hukuksal analiz yöntemi kullanılarak Dünya Bankası ve IMF’nin yetki alanları, politika uygulamaları ve insan hakları üzerindeki etkileri değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, Dünya Bankası ve IMF’nin farklı görev ve sorumluluklara sahip iki ayrı kuruluş olduğu, ancak özellikle IMF politikalarının insan haklarının ekonomik boyutunu yeterince dikkate almadığı ve bu durumun sosyal ve ekonomik sorunları derinleştirebildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Gartner (2013), “Bretton Woods’u Ortaya Çıkarmak: Koşullu Şeffaflık, Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu” adlı çalışmada, Dünya Bankası ve IMF’nin kurumsal şeffaflık ve hesap verebilirlik düzeylerini karşılaştırmalı olarak incelemiştir. Çalışmada uluslararası finans kuruluşlarının

yönetişim yapıları ve karar alma süreçleri temel alınmıştır. Araştırmada kurumsal karşılaştırmalı analiz yöntemi kullanılarak şeffaflık, hukuki yapı ve hesap verebilirlik kriterleri değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, Dünya Bankası'nın kurumsal şeffaflık ve hesap verebilirlik açısından IMF'ye kıyasla daha gelişmiş bir yapıya sahip olduğu, IMF'nin ise bu alanlarda daha sınırlı bir performans gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Manger-Nestler (2011), "Uluslararası Hukukun Küresel Finansal Sistemin Yeniden Yapılandırılması Üzerindeki Etkiler" adlı çalışmasında, küresel finansal sistemin yapısını ve uluslararası finansal krizlerin yönetiminde uluslararası hukuk mekanizmalarının rolünü incelemiştir. Çalışmada belirli bir ülke grubu yerine küresel finansal sistemin genel yapısı temel alınmıştır. Araştırmada kurumsal ve hukuksal analiz yöntemi kullanılarak uluslararası finans kuruluşları, düzenleyici aktörler ve finansal kontrol mekanizmaları değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, küresel finansal sistemin çok aktörlü ve çok katmanlı bir yapıya sahip olduğu, mevcut finansal düzenin tam anlamıyla koordineli bir iş birliğinden ziyade farklı uluslararası aktörlerin birlikte varlığına dayandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tuysuz ve Balaban (2023), "Finansmana Erişim Kanalları Ülkelerin Gelişmişlik Düzeyine Göre Farklılaşıyor Mu?" adlı çalışmalarında, ülkelerin gelişmişlik düzeyleri ile finansmana erişim mekanizmaları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmada farklı gelir düzeyine sahip ülkeler temel alınarak finansmana erişim göstergeleri coğrafi ve ekonomik koşullar çerçevesinde analiz edilmiştir. Araştırmada karşılaştırmalı ekonomik analiz yöntemi kullanılarak finansal erişim göstergeleri değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, finansmana erişimde güven unsurunun temel belirleyicilerden biri olduğu, düşük gelirli ülkelerin finansal erişim mekanizmalarının yeterince gelişmemesi nedeniyle yüksek gelirli ülkelerin gerisinde kaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Lethbridge (2015), "Dünya Bankası Tarafından Yatırım İttifaklarının Teşvik Edilmesi" adlı çalışmasında, Dünya Bankası Grubu bünyesinde faaliyet gösteren MIGA ve IFC'nin özellikle sağlık sektöründeki yatırımlar üzerindeki etkilerini incelemiştir. Çalışmada ağırlıklı olarak gelişmekte olan ülkelerdeki sağlık sistemleri temel alınmış ve Dünya Bankası desteklerinin özel sektör yatırımları üzerindeki rolü analiz edilmiştir. Araştırmada nitel analiz yöntemi kullanılarak Dünya Bankası politikaları ile çok uluslu şirket yatırımları arasındaki ilişki değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, sağlık hizmetlerinin sürdürülebilirliği için güçlü bir finansal altyapının gerekli olduğu ve özellikle piyasaya yeni giren özel sektör şirketlerinin MIGA ve IFC gibi kuruluşların finansal desteklerine ihtiyaç duyduğu sonucuna ulaşılmıştır.

MIGA garanti desteklerini yalnızca yatırım hacmi veya politik risk azaltma mekanizması çerçevesinde değerlendirmekle sınırlı kalmayıp, söz konusu desteklerin ülkelerin finansal gelişim düzeyi üzerindeki etkilerini reel faiz oranı ve döviz kuru gibi makroekonomik değişkenlerle birlikte panel veri analizi yöntemi kullanarak ampirik olarak incelemesinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca çalışmada MIGA garanti desteklerinden en fazla yararlanan ülkelerin karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi, garanti

dağılımlarının ülke bazında analiz edilmesi ve güncel veri setinin kullanılması, araştırmanın literatürde sınırlı sayıda bulunan MIGA çalışmalarına yöntemsel ve uygulamalı açıdan özgün katkı sağlamasını amaçlamaktadır.

4.4. Araştırmanın Hipotezleri

Çalışmanın ampirik analiz bölümünde, MIGA garanti destekleri ile ülkelerin finansal gelişim düzeyi arasındaki ilişkinin ortaya konulabilmesi amacıyla üç temel hipotez oluşturulmuştur. Hipotezler belirlenirken finansal gelişim literatürü, uluslararası sermaye hareketleri, döviz kuru dinamikleri, reel faiz oranları ve MIGA garanti mekanizmasının yatırım ortamı üzerindeki etkileri dikkate alınmıştır. Bu kapsamda döviz kurundaki değişimlerin finansal gelişim üzerindeki etkisi, reel faiz oranlarının finansal piyasalar üzerindeki belirleyici rolü ve MIGA garanti desteklerinin ülkelerin finansal gelişim düzeyine katkısı panel veri analizi yöntemi çerçevesinde test edilmiştir. Oluşturulan hipotezler aracılığıyla değişkenler arasındaki ilişkilerin yönü ve istatistiksel anlamlılığı ampirik olarak değerlendirilmiştir.

H.0. MIGA garanti desteklerinin, ülkelerin finansal gelişim düzeyi üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi bulunmaktadır.

H.1. MIGA garanti desteklerinin, ülkelerin finansal gelişim düzeyi üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır.

H.0. Reel faiz oranlarındaki artış, ülkelerin finansal gelişim düzeyini negatif yönde etkilemektedir.

H.2. Reel faiz oranlarındaki artış, ülkelerin finansal gelişim düzeyini negatif yönde etkilememektedir.

H.0. Döviz kurundaki artış, ülkelerin finansal gelişim düzeyini pozitif yönde etkilemektedir.

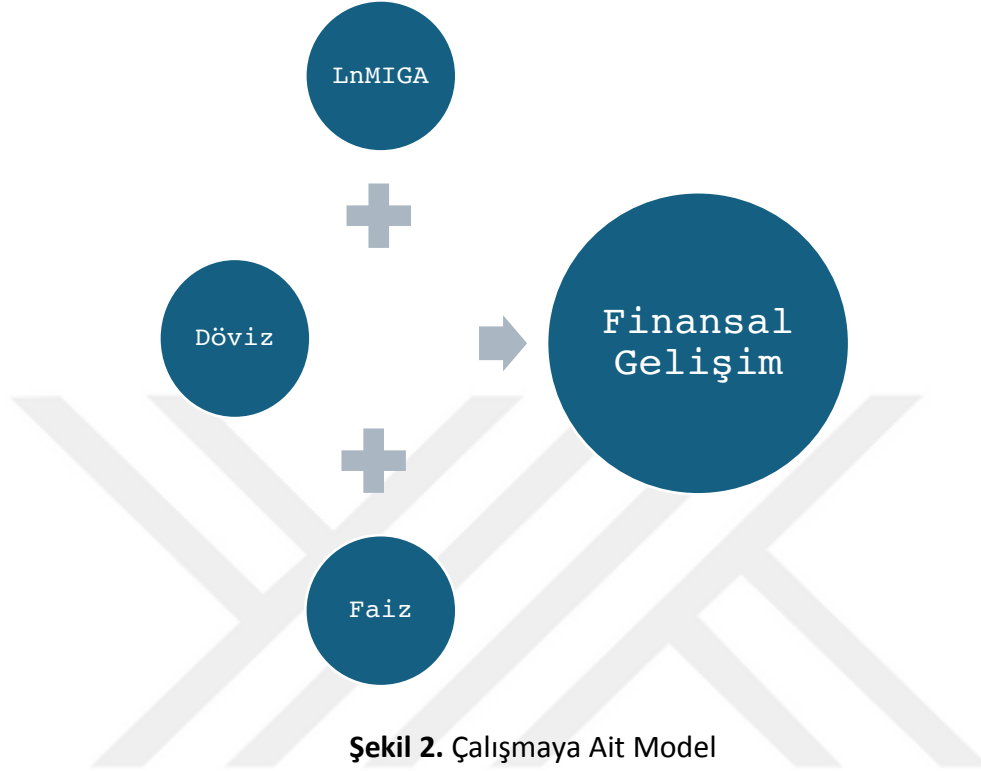
H.3. Döviz kurundaki artış, ülkelerin finansal gelişim düzeyini pozitif yönde etkilememektedir.

4.5. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada, MIGA garanti desteklerinin ülkelerin finansal gelişimi üzerindeki etkilerinin analiz edilebilmesi amacıyla 1997-2025 dönemini kapsayan panel veri seti kullanılmıştır. Araştırma kapsamında, MIGA garanti desteklerinden tutar bazında en fazla yararlanan 10 ülkeye ait yıllık veriler incelenmiş ve toplam 290 gözlem değerlendirmeye dahil edilmiştir. MIGA'nın garanti faaliyetleri 1990 yılında başlamış olmasına rağmen, bazı ülkelere ait Dünya Bankası ve IMF veri setlerinde 1990-1997 dönemine ilişkin eksikliklerin bulunması nedeniyle söz konusu dönem analiz kapsamı dışında bırakılmıştır.

Çalışmada ekonometrik yöntem olarak panel veri analizi tercih edilmiştir. Panel veri yöntemi hem zaman serisi hem de yatay kesit verilerini birlikte değerlendirme imkânı sunması nedeniyle ülkeler arası farklılıkların ve zamana bağlı değişimlerin daha etkin biçimde analiz edilmesine olanak

sağlamaktadır. Analiz sürecinde öncelikle değişkenlerin durağanlık özellikleri panel birim kök testleri aracılığıyla incelenmiş, ardından uygun panel veri modeli belirlenerek tahmin işlemleri gerçekleştirilmiştir. Model seçiminde sabit etkiler ve rassal etkiler modelleri değerlendirilmiş, Hausman testi sonuçlarına göre nihai model belirlenmiştir.

MIGA garanti destekleri (LnMIGA), döviz kuru ve reel faiz oranlarının ülkelerin finansal gelişim düzeyi üzerindeki etkilerini açıklamaya yönelik çok değişkenli bir yapıyı ortaya koymaktadır. Modelde finansal gelişim bağımlı değişken olarak belirlenirken, MIGA garanti destekleri, döviz kuru ve faiz oranları bağımsız değişkenler olarak ele alınmıştır. Bu kapsamda MIGA garanti desteklerinin yatırım ortamındaki politik riskleri azaltarak sermaye girişlerini ve finansal piyasaların derinleşmesini destekleyebileceği, döviz kuru hareketlerinin yatırım kararları ve sermaye akımları üzerinde belirleyici bir rol üstlenebileceği, reel faiz oranlarının ise tasarruf, yatırım ve kredi mekanizmaları aracılığıyla finansal sistem üzerinde etkide bulunabileceği varsayılmıştır.

Ekonometrik analizler R programı kullanılarak gerçekleştirilmiş olup, analiz sürecinde plm, lmtest, sandwich, urca ve tseries paketlerinden yararlanılmıştır. Ayrıca modelde ortaya çıkabilecek heteroskedastisite, otokorelasyon ve yatay kesit bağımlılığı problemlerine karşı dirençli standart hata tahminicileri kullanılarak sonuçların güvenilirliği artırılmıştır.

Dirençli tahmin analizi (robust estimation analysis), ekonometrik modellerde klasik varsayımların (örneğin sabit varyans, bağımsız hata terimleri veya normal dağılım) ihlal edilmesi

durumunda daha güvenilir katsayı, standart hata ve istatistiksel test sonuçları elde etmek amacıyla kullanılan yöntemlerden biridir.

4.6. Veri Analizi

Bu çalışmada, MIGA garantilerinin finansal gelişim üzerindeki etkisini incelemek amacıyla 1997–2025 dönemini kapsayan panel veri seti kullanılmıştır. Analiz kapsamında Sırbistan, Türkiye, Meksika, Arjantin, Brezilya, Kolombiya, Şili, Güney Afrika, Rusya ve Panama olmak üzere toplam 10 ülkeye ait yıllık veriler değerlendirilmiştir. Veri seti dengeli panel veri yapısına sahip olup toplam 290 gözlemden oluşmaktadır.

Analiz sürecinin ilk aşamasında veri seti panel veri yapısına uygunluk açısından kontrol edilmiştir. Bu kapsamda her ülke için ilgili dönemlere ait gözlemlerin eksiksiz olup olmadığı incelenmiş, eksik yıl veya eksik değişken bulunmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca değişkenlerin sayısal formatları gözden geçirilmiştir. Örneğin, farklı veri kaynaklarından kaynaklanabilecek virgül/nokta uyumsuzlukları düzeltilerek tüm değişkenler analiz için uygun sayısal formata dönüştürülmüştür. Veri temizleme sürecinde aykırı ve sıfıra çok yakın değerler ayrıca değerlendirilmiştir. Diğer bir deyişle, MIGA garantileri değişkeninde gözlenen 0,00000003; 0,00000006 ve 0,00000009 gibi çok küçük değerlerin teknik olarak sıfıra oldukça yakın olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle logaritmik dönüşüm sürecinde tanımsızlık problemini önlemek amacıyla ilgili değişkenlere logaritmik dönüşüm uygulanırken doğal logaritma dönüşümü $\ln(x+1)$ biçiminde gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda modele dahil edilmek üzere $\ln MIGA$ ve $\ln \text{Doviz}$ değişkenleri oluşturulmuştur.

Panel veri analizlerinde sahte regresyon probleminin önlenmesi amacıyla değişkenlerin durağanlık özellikleri incelenmiştir. Bu doğrultuda panel birim kök testlerinden Maddala-Wu Fisher tipi panel birim kök testi kullanılmıştır. Maddala-Wu testi, özellikle farklı ülkeler arasında heterojen yapıların bulunabildiği panel veri setlerinde yaygın olarak tercih edilen bir yöntemdir. Ayrıca bu testin farklı bütünleşme derecelerine sahip seriler için esnek sonuçlar sunabilmesi nedeniyle çalışmanın veri yapısına uygun olduğu değerlendirilmiştir. Panel birim kök test sonuçlarına göre $\ln MIGA$ ve $\ln \text{Faiz}$ değişkenlerinin düzey değerlerinde durağan olduğu, diğer bir ifadeyle $I(0)$ sürecine sahip olduğu belirlenmiştir. Buna karşılık *FinansalGelis* ve *lnDoviz* değişkenlerinin düzey değerlerinde durağan olmadığı, ancak birinci farkları alındığında durağan hale geldikleri tespit edilmiştir. Bu nedenle söz konusu değişkenler $I(1)$ süreci olarak değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, modelde yer alan değişkenlerin farklı bütünleşme derecelerine sahip olduğunu göstermektedir.

Değişkenlerin durağanlık özelliklerinin belirlenmesinin ardından panel veri modeli tahmin aşamasına geçilmiştir. İlk olarak havuzlanmış en küçük kareler modeli (Pooled OLS) tahmin edilmiş, ardından sabit etkiler modeli (Fixed Effects Model) ve rassal etkiler modeli (Random Effects Model) ayrı ayrı kurulmuştur. Modeller arasında uygun seçim yapılabilmesi amacıyla Hausman testi

uygulanmıştır. Hausman testi sonuçlarına göre test istatistiği anlamlı bulunmuştur ($p < 0,05$). Bu sonuca göre, rassal etkiler modeline ilişkin temel varsayımların sağlanmadığını ve sabit etkiler modelinin daha tutarlı tahminler sunduğu görülmüştür. Bu nedenle çalışmanın nihai analizlerinde sabit etkiler modeli tercih edilmiştir. Son aşamada model katsayıları sabit etkiler yaklaşımı çerçevesinde tahmin edilmiş ve değişkenler arasındaki ilişkiler değerlendirilmiştir. Panel veri modellerinde ülkeler arasında yatay kesit bağımlılığı bulunabileceği göz önünde bulundurularak Pesaran CD testi uygulanmıştır. Test sonuçları, panel birimleri arasında yatay kesit bağımlılığı bulunduğunu göstermiştir ($p < 0,05$). Bu bulgu doğrultusunda klasik standart hata tahminlerinin yanlış sonuçlar üretebileceği değerlendirilmiş ve model katsayıları Driscoll-Kraay dirençli standart hata tahmincisi kullanılarak yeniden tahmin edilmiştir. Böylece heteroskedastisite, otokorelasyon ve yatay kesit bağımlılığı problemlerine karşı daha dirençli tahminler elde edilmesi amaçlanmıştır. Analizler R programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Panel veri analizlerinde *plm*, *lmtest*, *sandwich*, *urca* ve *tseries* paketlerinden yararlanılmıştır.

5. TANIMLAYICI BULGULAR

Çalışmada kullanılan panel veri seti 1997–2025 dönemini kapsamakta olup toplam 10 ülkeye ait yıllık gözlemlerden oluşmaktadır. Veri seti dengeli panel veri yapısına sahip olup toplam 290 gözlem içermektedir. Analiz kapsamında MIGA garantileri, finansal gelişim endeksi, reel faiz oranı ve döviz kuru değişkenleri kullanılmıştır. İncelenen ülkeler arasında finansal gelişim düzeyleri bakımından belirgin farklılıklar gözlenmiştir. Diğer bir deyişle Brezilya, Güney Afrika ve Rusya gibi ülkelerde finansal gelişim endeksi görece yüksek değerler gösterirken, bazı ülkelerde dönemsel dalgalanmaların daha belirgin olduğu görülmüştür. Benzer şekilde döviz kuru değişkeni ülkeler arasında önemli ölçüde farklılaşmış, özellikle Arjantin ve Kolombiya gibi ekonomilerde yüksek volatilité dikkat çekmiştir. MIGA garantileri değişkeni incelendiğinde ise ülkeler ve dönemler arasında oldukça heterojen bir yapı olduğu görülmektedir. Bazı dönemlerde çok yüksek garanti hacimleri gözlenirken, bazı yıllarda garanti miktarlarının sıfıra oldukça yakın seviyelerde gerçekleştiği belirlenmiştir. Bu durum, MIGA yatırımlarının ülkeler arasında düzenli ve sürekli bir yapı göstermediğini ortaya koymaktadır.

5.1. Panel Birim Kök Testi Bulguları

Panel birim kök testi, panel veri setindeki değişkenlerin zaman içinde ortalama ve varyansının sabit kalıp kalmadığını, yani durağan olup olmadığını belirleyen testtir.

Panel veri analizlerinde sahte regresyon probleminin önlenmesi amacıyla değişkenlerin durağanlık özellikleri Maddala-Wu Fisher tipi panel birim kök testi ile incelenmiştir. Test sonuçları Tablo 29’da sunulmuştur.

Tablo 29. Maddala-Wu Panel Birim Kök Testi Sonuçları

Değişken	Test Düzeyi	Ki-kare	p değeri	Sonuç
lnMIGA	Düzey	113.36	0.000	I(0)
FinansalGelis	Düzey	19.81	0.470	I(1)
d(FinansalGelis)	Birinci fark	249.73	0.000	I(1)
ReelFaiz	Düzey	94.88	0.000	I(0)
lnDoviz	Düzey	24.16	0.150	I(1)
d(lnDoviz)	Birinci fark	128.81	0.000	I(1)

Tablo 29 incelendiğinde lnMIGA ve ReelFaiz değişkenlerinin düzey değerlerinde durağan olduğu görülmektedir. Buna karşılık FinansalGelis ve lnDoviz değişkenlerinin düzey değerlerinde durağan olmadığı, ancak birinci farkları alındığında durağan hale geldikleri belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlar, modelde yer alan değişkenlerin farklı bütünleşme derecelerine sahip olduğunu

göstermektedir. Bu doğrultuda değişkenler arasındaki ilişkinin panel veri yöntemleri çerçevesinde incelenmesine karar verilmiştir.

5.2. Panel Veri Model Seçim Bulguları

Çalışmada ilk olarak havuzlanmış en küçük kareler modeli tahmin edilmiş, ardından sabit etkiler ve rassal etkiler modelleri kurulmuştur. Modeller arasında seçim yapabilmek amacıyla Hausman testi uygulanmıştır.

Tablo 30. Hausman Testi Sonuçları

Test	Ki-kare	sd	p değeri
Hausman Testi	8.917	3	0.030

Tablo 30 Hausman testi sonuçlarına göre p değerinin 0.05'ten küçük olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç, rassal etkiler modelinin tutarsız tahminler üretebileceğini göstermekte ve sabit etkiler modelinin tercih edilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle çalışmanın nihai analizlerinde sabit etkiler modeli kullanılmıştır.

5.3. Sabit Etkiler Modeli Bulguları

Hausman testi sonucunda uygun model olarak belirlenen sabit etkiler modeli kullanılarak MIGA garantileri, reel faiz oranı ve döviz kurunun finansal gelişim üzerindeki etkileri analiz edilmiştir.

Tablo 31. Sabit Etkiler Modeli Sonuçları

Değişken	Katsayı	Std. Hata	t	p
lnMIGA	-0.00042	0.00082	-0.511	0.609
ReelFaiz	-0.00158	0.00083	-1.893	0.059 *
lnDoviz	0.03395	0.00972	3.492	0.001 ***

*, **, *** sırasıyla %10, %5 ve %1 anlamlılık düzeyini ifade etmektedir.

Tablo 31 model sonuçları incelendiğinde lnMIGA değişkeninin finansal gelişim üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin bulunmadığı görülmektedir ($p > 0.05$). Bu sonuç, MIGA garantilerindeki değişimlerin incelenen ülkelerde finansal gelişim düzeyi üzerinde doğrudan belirleyici bir etki oluşturmadığını göstermektedir. Reel faiz oranı değişkeninin katsayısı negatif yönlü bulunmuştur. Ancak ilgili değişkenin istatistiksel anlamlılığı sınırlı düzeydedir ($p = 0.059$). Bu bulgu, reel faiz oranlarındaki artışların finansal gelişim üzerinde azaltıcı yönde etkide bulunabileceğine işaret etmektedir. Döviz kuru değişkeninin ise finansal gelişim üzerinde pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin bulunduğu belirlenmiştir ($p < 0.01$). Elde edilen sonuçlara göre döviz kurundaki artışlar

finansal gelişim düzeyindeki artışlarla ilişkili görünmektedir. Modelin genel anlamlılığı değerlendirildiğinde sabit etkiler modelinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($F = 7.106$; $p < 0.001$). Ancak modelin açıklayıcılık düzeyinin görece düşük olduğu belirlenmiştir ($R^2 = 0.071$). Bu durum, finansal gelişimi etkileyen başka makroekonomik ve kurumsal değişkenlerin de model dışında etkili olabileceğini göstermektedir.

Elde edilen bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, incelenen ülkelerde finansal gelişim üzerinde döviz kuru değişkeninin daha belirgin bir etkisinin bulunduğu, MIGA garantilerinin ise doğrudan anlamlı bir etkisinin tespit edilemediği görülmektedir. Ayrıca reel faiz oranlarının finansal gelişim üzerinde negatif yönlü bir eğilim gösterdiği belirlenmiştir. Bulgular, finansal gelişim dinamiklerinin yalnızca yatırım garantileriyle değil, aynı zamanda makroekonomik istikrar göstergeleriyle de yakından ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır.

5.4. Dirençli Tahminci Bulguları

Panel veri modellerinde yatay kesit bağımlılığı bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla Pesaran CD testi uygulanmıştır. Test sonuçlarına göre ülkeler arasında yatay kesit bağımlılığı bulunmaktadır ($z = 13.095$, $p < .001$). Elde edilen bu bulguya göre ise klasik standart hata tahminlerinin yanıltıcı olabileceği değerlendirilmiş ve analizlerde Driscoll-Kraay dirençli standart hata tahminleri kullanılmıştır.

Tablo 32. Driscoll-Kraay Dirençli Tahmin Bulguları

Değişken	Katsayı	Robust SH	T	p
LnMIGA	6.326511	2.796511	2.26	0.032 **
ReelFaiz	-0.0023254	0.0012609	-1.84	0.076 *
LnDoviz	0.0000554	0.0000127	4.38	0.000 ***
Sabit	0.432732	0.0171571	25.22	0.000
F/Olasılık		9.76 (0.0001)		
R-kare		0.0807		

*, **, *** sırasıyla %10, %5 ve %1 anlamlılık düzeyini ifade etmektedir.

Driscoll-Kraay dirençli tahmin sonuçları Tablo 32’de sunulmuştur. Driscoll-Kraay dirençli tahmin sonuçlarına göre, LnMIGA değişkenindeki bir birimlik artışın ülkelerin finansal gelişim düzeyini yaklaşık 6,32 birim artırdığı ve bu etkinin %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir. Bu sonuç, MIGA garanti desteklerinin yatırım ortamını iyileştirerek finansal sistemin gelişimine pozitif katkı sağlayabileceğini göstermektedir. ReelFaiz değişkenindeki bir birimlik artışın finansal gelişim düzeyini yaklaşık 0,0023 birim azalttığı ve bu ilişkinin %10 anlamlılık düzeyinde anlamlı olduğu belirlenmiştir. Bu durum, artan reel faiz oranlarının yatırım ve kredi mekanizmaları üzerinde

kısıtlayıcı etki oluşturabileceğine işaret etmektedir. Ayrıca LnDoviz değişkenindeki bir birimlik artışın finansal gelişim düzeyini yaklaşık 0,000055 birim artırdığı ve bu etkinin %1 düzeyinde yüksek derecede anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgu, döviz kuru değişimlerinin ülkelerin finansal piyasaları üzerinde önemli bir belirleyici unsur olduğunu göstermektedir.

Ayrıca Driscoll–Kraay dirençli tahmin sonuçları incelendiğinde, modelin genel olarak istatistiksel açıdan anlamlı olduğu görülmektedir ($F=9.76$; $p<0.01$). Bu sonuç, modelde yer alan bağımsız değişkenlerin birlikte değerlendirildiğinde finansal gelişim değişkenini açıklama gücüne sahip olduğunu göstermektedir. Modelin açıklayıcılık düzeyini ifade eden R^2 değerinin 0.0807 olması, finansal gelişim değişkenindeki toplam değişimin yaklaşık %8,07'sinin modelde yer alan bağımsız değişkenler tarafından açıklandığını göstermektedir. Sosyal bilimler alanında finansal gelişim gibi çok boyutlu ve çok sayıda ekonomik, kurumsal ve politik faktörden etkilenen değişkenlerde düşük açıklayıcılık düzeyleri olağan karşılanabilmektedir.

Değişken bazında sonuçlar değerlendirildiğinde ise, LnMIGA değişkeninin katsayısının pozitif ($\beta=6.326511$) ve %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı ($p=0.032$) olduğu görülmektedir. Bu bulgu, MIGA garanti desteklerindeki artışın ülkelerin finansal gelişim düzeyi üzerinde pozitif yönlü bir etki oluşturduğunu göstermektedir. Teorik açıdan değerlendirildiğinde, MIGA garanti mekanizmalarının yatırımcıların politik risk algısını azaltması, yabancı sermaye girişlerini teşvik etmesi ve finansal piyasalardaki kaynak akışını artırması nedeniyle finansal sistemin gelişimine katkı sağlaması beklenmektedir. Elde edilen sonuçlar da bu teorik beklentiye destekler niteliktedir.

ReelFaiz değişkeninin katsayısı negatif ($\beta=-0.0023254$) olarak belirlenmiş ve bu etkinin %10 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı ($p=0.076$) olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç, reel faiz oranlarındaki artışın finansal gelişim üzerinde negatif yönlü bir etki oluşturduğunu göstermektedir. Reel faiz oranlarının yükselmesi kredi maliyetlerini artırarak yatırım ve borçlanma eğilimlerini azaltabilmekte, buna bağlı olarak finansal piyasaların derinleşmesini sınırlandırabilmektedir. Ancak söz konusu etkinin yalnızca %10 anlamlılık düzeyinde ortaya çıkması, reel faiz oranlarının finansal gelişim üzerindeki etkisinin görece zayıf olduğunu göstermektedir.

Diğer taraftan LnDoviz değişkeninin pozitif yönlü ($\beta=0.0000554$) ve %1 düzeyinde yüksek derecede istatistiksel olarak anlamlı ($p<0.01$) olduğu görülmektedir. Elde edilen bu sonuç, döviz kuru değişimlerinin finansal gelişim üzerinde güçlü bir belirleyici unsur olduğunu göstermektedir. Döviz hareketlerindeki artışın dış ticaret hacmi, uluslararası sermaye akımları ve finansal piyasaların likidite düzeyi üzerinde etkiler oluşturması, finansal sistemin derinleşmesini destekleyebilmektedir. Ayrıca döviz piyasalarındaki hareketlilik, uluslararası finansal entegrasyonun artması ve sermaye akımlarının genişlemesi yoluyla finansal gelişim üzerinde olumlu etkiler meydana getirebilmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Gelişmekte olan ülkelerde yatırım ortamının istikrarsız olması, politik risklerin ve finansal belirsizliklerin artmasına neden olmaktadır. Özellikle yabancı yatırımcıların ev sahibi ülkelerde karşılaşılabileceği kamulaştırma, sözleşme ihlali, savaş, iç karışıklık ve transfer kısıtlamaları gibi ticari olmayan riskler, uluslararası yatırımların sürdürülebilirliğini olumsuz etkileyebilmektedir. Bu nedenle uluslararası yatırım garantileri, yabancı sermaye yatırımlarının korunması ve yatırım ortamının güvenilir hale getirilmesi açısından önemli finansal araçlardan biri olarak değerlendirilmektedir. Dünya Bankası Grubu bünyesinde faaliyet gösteren MIGA da gelişmekte olan ülkelere yönelik özel sektör yatırımlarını desteklemek, yatırımcı risklerini azaltmak ve finansal güven ortamını güçlendirmek amacıyla kurulmuştur. MIGA yalnızca garanti desteği sağlamakla kalmamakta, aynı zamanda yatırım süreçlerinin geliştirilmesine yönelik teknik destek ve danışmanlık faaliyetleri de yürütmektedir.

Bu çalışmada, MIGA garanti mekanizmasının yapısı, işleyişi ve ülkeler üzerindeki etkileri hem teorik hem de ampirik açıdan değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında MIGA garanti desteklerinin sektörel dağılımı, ülke bazındaki yoğunlaşması ve garanti desteklerinden yararlanma düzeyleri analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, MIGA'nın 1990-2025 döneminde en fazla finans ve altyapı sektörlerine garanti desteği sağladığı görülmüştür. Özellikle finans sektöründe sağlanan garanti desteklerinin ihracat finansmanı, dış ticaretin geliştirilmesi ve uluslararası yatırım faaliyetlerinin desteklenmesi açısından önemli rol üstlendiği anlaşılmıştır. Altyapı yatırımlarında ise enerji, ulaşım ve iletişim projelerinin ön plana çıktığı tespit edilmiştir.

Ülke bazında yapılan değerlendirmelerde, MIGA garanti desteklerinin belirli ülkelerde yoğunlaştığı görülmüştür. Sırbistan, Türkiye, Meksika, Arjantin, Brezilya, Kolombiya, Şili, Güney Afrika, Rusya ve Panama olmak üzere toplam 10 ülke garanti tutarı bakımından en fazla destek alan ülkeler arasında yer aldığı belirlenmiştir. Buna karşılık bazı düşük gelirli ülkelerin MIGA garanti desteklerinden oldukça sınırlı düzeyde yararlandığı tespit edilmiştir. Bu durum, MIGA garanti mekanizmasının ülkeler arasında homojen bir dağılım göstermediğini ortaya koymaktadır. Ayrıca garanti desteklerinin özellikle küresel kriz dönemlerinde dalgalı bir yapı gösterdiği belirlenmiştir. Pandemi sonrası dönemde garanti hacimlerinde meydana gelen değişimler, küresel ekonomik kırılganlıkların uluslararası yatırım garantileri üzerinde doğrudan etkili olduğunu göstermektedir.

Çalışmanın ampirik analiz bölümünde, 1997-2025 dönemini kapsayan ve 10 ülkeye ait yıllık verilerden oluşan dengeli panel veri seti kullanılmıştır. Modelde bağımlı değişken olarak finansal gelişim endeksi kullanılırken, bağımsız değişkenler olarak MIGA garanti destekleri, reel faiz oranı ve döviz kuru değişkenleri modele dahil edilmiştir. Analiz sürecinde panel veri yöntemleri uygulanmış;

birim kök testleri, Hausman testi, Pesaran CD testi ve Driscoll-Kraay dirençli standart hata tahmincileri kullanılarak model sonuçlarının güvenilirliği artırılmıştır.

MIGA garanti destekleri, reel faiz oranı ve döviz kuru değişkenlerinin ülkelerin finansal gelişim düzeyi üzerindeki etkileri Driscoll–Kraay dirençli standart hata tahmincisi kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz sonuçları modelin genel olarak istatistiksel açıdan anlamlı olduğunu göstermiştir ($F=9.76$; $p<0.01$). Bununla birlikte modelin açıklama gücünü ifade eden R^2 değerinin %8,07 olarak belirlenmesi, finansal gelişimin yalnızca modele dahil edilen değişkenlerden değil, aynı zamanda kurumsal yapı, sermaye hareketleri, finansal piyasaların gelişmişlik düzeyi ve ülkeye özgü makroekonomik koşullar gibi çok sayıda unsurdan etkilenen çok boyutlu bir yapı olduğunu ortaya koymuştur.

Analiz bulguları incelendiğinde, MIGA garanti desteklerinin finansal gelişim üzerinde pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu sonuç, MIGA garanti mekanizmalarının yatırımcıların karşı karşıya kaldıkları politik riskleri azaltarak yatırım ortamını iyileştirdiğini ve buna bağlı olarak yabancı sermaye girişlerini teşvik ettiğini göstermektedir. Özellikle yatırım güvenliğinin artırılması, finansal piyasalara yönelik dış kaynak girişlerinin hızlanması ve yatırım hacminin genişlemesi, finansal sistemin gelişimine katkı sağlayan temel unsurlar arasında değerlendirilebilir. Bu durum, MIGA'nın yalnızca yatırımcılar açısından risk azaltıcı bir araç olmadığını, aynı zamanda finansal sistemin gelişimini destekleyen bir mekanizma olarak da değerlendirilebileceğini göstermiştir.

Reel faiz oranı değişkenine ilişkin bulgular, finansal gelişim üzerinde negatif yönlü bir etkinin bulunduğunu göstermiştir. Bu sonuç, reel faiz oranlarındaki artışın kredi maliyetlerini yükselterek yatırım ve borçlanma eğilimlerini sınırlandırabileceğini ortaya koymaktadır. Yüksek faiz oranlarının finansal aracılık faaliyetlerini yavaşlatması ve sermaye maliyetlerini artırması nedeniyle finansal sistemin derinleşmesi üzerinde sınırlayıcı bir etki oluşturabileceği değerlendirilmektedir. Bununla birlikte söz konusu etkinin görece düşük düzeyde anlamlı olması, finansal gelişim üzerinde faiz dışındaki ekonomik ve kurumsal faktörlerin de önemli rol oynadığını göstermiştir.

Çalışmada elde edilen en güçlü bulgu ise döviz kuru değişkenine ilişkin olmuştur. Döviz kuru değişkeninin finansal gelişim üzerinde pozitif yönlü ve yüksek düzeyde anlamlı bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç, döviz hareketlerinin uluslararası sermaye akımları, dış ticaret hacmi ve finansal piyasaların likidite düzeyi üzerinde belirleyici rol üstlendiğini göstermiştir. Özellikle sermaye girişlerinin arttığı ekonomilerde finansal piyasaların derinleşmesi, finansal araç çeşitliliğinin artması ve uluslararası finansal entegrasyonun güçlenmesi, finansal gelişim sürecini destekleyen temel faktörler arasında yer almıştır.

Ayrıca Driscoll–Kraay dirençli tahmin sonuçlarına göre, LnMIGA değişkenindeki bir birimlik artışın ülkelerin finansal gelişim düzeyini yaklaşık 6,32 birim artırdığı ve bu etkinin %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür. Bu sonuç, MIGA garanti desteklerinin yatırım

ortamını iyileştirerek finansal sistemin gelişimine pozitif katkı sağlayabileceğini göstermiştir. ReelFaiz değişkenindeki bir birimlik artışın finansal gelişim düzeyini yaklaşık 0,0023 birim azalttığı ve bu ilişkinin %10 anlamlılık düzeyinde anlamlı olduğu belirlenmiştir. Bu durum, artan reel faiz oranlarının yatırım ve kredi mekanizmaları üzerinde kısıtlayıcı etki oluşturabileceğine işaret etmiştir. Ayrıca LnDoviz değişkenindeki bir birimlik artışın finansal gelişim düzeyini yaklaşık 0,000055 birim artırdığı ve bu etkinin %1 düzeyinde yüksek derecede anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, araştırma bulguları finansal gelişimin yalnızca tek bir ekonomik değişken ile açıklanamayacağını, yatırım ortamı, uluslararası sermaye hareketleri, makroekonomik göstergeler ve yatırım güvenliği gibi faktörlerin birlikte değerlendirilmesi gereken çok boyutlu bir süreç olduğunu ortaya koymuştur. Bu kapsamda MIGA garanti desteklerinin yatırım ortamının iyileştirilmesi ve finansal sistemin güçlendirilmesi açısından önemli bir araç olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışma sonucunda MIGA'nın özellikle yatırım güvenliğinin sağlanması, yabancı sermaye girişlerinin teşvik edilmesi ve özel sektör yatırımlarının desteklenmesi açısından önemli bir rol üstlendiği görülmüştür. Bununla birlikte garanti desteklerinin ülkeler arasında dengeli dağılmaması ve bazı düşük gelirli ülkelerin sınırlı düzeyde destek alması, MIGA'nın etkinliği konusunda çeşitli eleştirileri de beraberinde getirmiştir. Özellikle finansal kırılganlığı yüksek ülkelerde garanti mekanizmalarının daha kapsayıcı hale getirilmesi, uzun vadeli kalkınma hedefleri açısından önem taşımaktadır.

Bu çalışma, MIGA garantilerinin ülkelerin finansal gelişimi üzerindeki etkilerini panel veri analizi yöntemiyle incelemesi bakımından literatüre katkı sağlamaktadır. Literatürde MIGA üzerine yapılan çalışmaların sınırlı sayıda olması ve mevcut çalışmaların çoğunlukla Dünya Bankası ve IMF politikalarına odaklanması, çalışmanın özgün yönlerinden birini oluşturmaktadır. Ayrıca çalışmada kullanılan metodolojik yaklaşım ve ülke bazlı karşılaştırmalı analizler, gelecekte yapılacak araştırmalar açısından önemli bir referans niteliği taşımaktadır.

Son olarak, çalışmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Bu kapsamda, MIGA garanti desteklerinin ilk uygulama yıllarına karşılık gelen 1990–1996 dönemi, analizde kullanılan bazı değişkenlere ilişkin düzenli ve bütünlük veri setine ulaşılamaması nedeniyle araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır. Özellikle finansal gelişim endeksi, reel faiz oranı ve bazı makroekonomik göstergelerin ilgili ülkeler için söz konusu dönemde eksik gözlem içermesi, veri kaynakları arasında tanım ve ölçüm farklılıklarının bulunması ve panel veri analizinin gerektirdiği karşılaştırılabilir ve tutarlı veri yapısının sağlanamaması bu dönemin analiz dışı bırakılmasının temel nedenleri arasında yer almaktadır. Ayrıca eksik gözlemlerin modele dahil edilmesi, tahmin sonuçlarının güvenilirliğini ve istatistiksel tutarlılığını olumsuz etkileyebileceğinden, analizlerin daha sağlıklı gerçekleştirilebilmesi amacıyla 1997–2025 dönemi araştırma kapsamına dahil edilmiştir. Bunun yanında MIGA garanti desteği alan şirketlerin finansal performansları, yatırım verimlilikleri ve garanti desteklerinin firma

düzeyindeki etkileri detaylı olarak incelenememiştir. Bu nedenle gelecekte yapılacak çalışmalarda, firma düzeyindeki verilerin kullanılması ve farklı ekonometrik yöntemlerin uygulanmasıyla MIGA garantilerinin ekonomik ve finansal etkilerinin daha kapsamlı biçimde analiz edilmesinin literatüre önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

Kitap

- Armada, F., Muntaner, C., Navarro, V., (2001), "Health and Social Security Reform in Latin America: The Convergence of the World Health Organization, The World Bank, And Transnational Corporations", *Baywood Publishing Co.*, 2001, Volume 31, Number 4, Pages 729–768.
- Darrow M., (2003), *Between Light and Shadow: The World Bank, the International Monetary Fund and International Human Rights Law (Studies in International Law)*, Hart Publishing.
- Easterly, W., (2003), "IMF and World Bank Structural Adjustment Programs and Poverty." University of Chicago Press.
- Gartner, D., (2013), *Uncovering Bretton Woods: Conditional Transparency, the World Bank, and the International Monetary Fund*", *George Washington International Law Review*.
- Manger-Nestler, C., (2011), "Impacts of International Law on the Restructuring of the global financial system, *Max Plack Yearbook of United Nations Law*, Volume 15, p.165-227.
- Noorbakhsh, F. ve Paloni, A., (2001), "Macroeconomic Adjustment and Growth in Sub-Saharan Africa: The Importance of Complying with Conditionality, Economic Development and Cultural Change", *The University of Chicago Press*, ss. 479-509.
- Takan, M., Boyacıoğlu A.M., (2018), "Bankacılık Teori, Uygulama ve Yöntem", Nobel Akademik Yayıncılık, 8. Baskı.
- Taşkıran, G., Kiraz, Z., (2016), " Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin Esnek Çalışma Kavramına İlişkin Metaforik Algıları", *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 40 Sayfa: 318-342.

Makale

- Bayramoğlu, S., "Yönetişim ve Demokrasi İlişkisinde Siyasal İktidar Sorunu: Türkiye’de Bağımsız Düzenleyici Kurumlar", 2004, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Ana Bilim Dalı Siyaset Bilimi Bilim Dalı, ss. 1-24.
- Bhaumik, S. K., "Does the World Bank have any impact on human development of the poorest countries? Some preliminary evidence from Africa", *Economic Systems*, 2005/29, (doi: 10.1016/j. ecosys.2005.06.004): 422–432, Does the World Bank have any impact on human development of the poorest countries? Some preliminary evidence from Africa - ScienceDirect (03.09.2025).
- Erkök, B., Yıldırım, E., "Yabancı Yatırımlarda Yatırımın Sigortasının Önemi", *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 2018, (3), ss. 482-501.

- Eryiğit, Hamza B., Sarıca A., "IMF, Dünya Bankası, OECD'nin Yönetişim Yaklaşımı ve Küreselleşme", *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, 2018. (6), ss. 61-74.
- Gentile, A., Valahu, P., "Political risk insurance helps investors push projects ahead", *Business Resources*, 2004.
- Kırlı, Defne D., "Çok Taraflı Yatırım Garanti Kuruluşu (MIGA) Ve Yabancı Yatırımların Politik Risklere Karşı Korunması", Ankara Üniversitesi, 2004, ss. 85-113.
- Küçük, Ö., "Dünya Bankası Ve İktisadi Büyüme Formülü: Yabancı Sermayenin Harekete Geçirilmesi", *Stratejik ve Sosyal Araştırma Dergisi*, 2019, (3), ss. 501-523.
- Lethbridge, J., "The promotion of investment alliances by the world bank", *Global Social Policy*, 5(2), page 203-225.
- Panos Report No 45, "Reducing Poverty: is the World Bank's Strategy Working?" Panos Ltd, 2002, ss. 1-44, [Reducing-Poverty-is-the-World-Banks-Strategy-Working.pdf](#) (03.09.2025).
- Putte, Van de A., Gates F. D., Holder, K. A. " Political risk insurance as an instrument to reduce oil and gas investment risk and manage investment returns", *Journal of World Energy Law and Business*, 2012/4, doi: <https://doi.org/10.1093/jwelb/jws025>, ss. 284-301, Political risk insurance as an instrument to reduce oil and gas investment risk and manage investment returns | The Journal of World Energy Law & Business | Oxford Academic (03.09.2025).
- Ravallion, M., The World Bank: Why It Is Still Needed and Why It Still Disappoints, *Journal of Economic Perspectives*, 2016 /30, doi: <https://www.jstor.org/stable/43710011>, ss. 77-94, The World Bank: Why It Is Still Needed and Why It Still Disappoints on JSTOR (03.09.2025).
- Tuysuz, B., Balaban, E., "Finansmana Erişim Kanalları Ülkelerin Gelişmişlik Düzeyine Göre Farklılaşıyor mu?" *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 2023, (2), ss. 235-247.
- Wade, R., "The State of the World Bank", *World Bank Policy Research working paper*, 2010/4, ss. 43-67, The State of the World Bank on JSTOR (03.09.2025).

İnternet Kaynakları

- About ICSID <About ICSID | ICSID (worldbank.org) > (07.03.2025).
- A guide to World Bank <638430PUB0Exto00Box0361527B0PUBLIC0.pdf (worldbank.org)> (07.03.2025).
- Articles of Agreement, International bank for reconstruction and development <Microsoft Word - IBRD Articles of Agreement.doc (worldbank.org) > (07.03.2025).
- Dünya Bankası Çok Taraflı Yatırım Garanti Ajansı <<https://www.worldbank.org/en/about/annual-report/miga?dropid=miga&utm>> 14.02.2026.
- Ekodialog <Çok Taraflı Yatırım Garanti Ajansı (MIGA) (ekodialog.com)> (07.03.2025).
- European Bank for Reconstruction and Development <Gaziantep PPP Hastanesi (ebrd.com) > (30.07.2024).

Gary, I., Reisch, N., "Chad Oil: Miracle or Mirage? Following the Money in Africa's Newest Petro-State", 2004, ss. 4-92, <Inside WEB A US0517 F.indd (international budget.org) > (21.02.2025).

Gaziantep Hospital PPP Project <Gaziantep Hospital PPP Project | Multilateral Investment Guarantee Agency | World Bank Group (miga.org) > (07.06.2024).

International Development Association <International Development Association - World Bank> (03.05.2024).

International Finance Corporation <International Finance Corporation (IFC)> (03.05.2024).

International Centre for Settlement of Investment Disputes <International Centre for Settlement of Investment Disputes (worldbank.org)> (03.05.2024).

International Bank for Reconstruction and Development <Microsoft Word - IBRD Articles of Agreement.doc (worldbank.org) (31.08.2025) >.

Multilateral Investment Guarantee Agency Voting Power of Directors <MIGAEDsVoting Table.pdf (worldbank.org) > (11.05.2024).

Press Release <MIGA Supports First Conservation Agriculture Project in Brazil | World Bank Group Guarantees | MIGA> (20.08.2025). Ruger, P.J., The World Bank and Global Health: "Time for A Renewed Focus on Health Policy", 2014, *J. Epidemiol Community Health*.

World Bank Group Guarantees <Homepage | Multilateral Investment Guarantee Agency | World Bank Group (miga.org)> (03.05.2024).

What is IDA <International Development Association (IDA) (worldbank.org)> (03.05.2024).

<WBG Finances - IBRD/IDA Summary (worldbank.org) > (28.04.2024).

Worldbank <What We Do | Multilateral Investment Guarantee Agency | World Bank Group (miga.org)> (11.03.2024).

1990 Yılı MIGA Yıllık Raporu <World Bank Document> (19.07.2025).

1991 Yılı MIGA Yıllık Raporu <World Bank Document> (20.07.2025).

1992 Yılı MIGA Yıllık Raporu <World Bank Document> (20.07.2025).

1993 Yılı MIGA Yıllık Raporu <World Bank Document> (20.07.2025).

1994 Yılı MIGA Yıllık Raporu <World Bank Document> (20.07.2025).

1995 Yılı MIGA Yıllık Raporu <World Bank Document> (20.07.2025).

1996 Yılı MIGA Yıllık Raporu <World Bank Document> (21.07.2025).

1997 Yılı MIGA Yıllık Raporu <World Bank Document> (21.07.2025).

1998 Yılı MIGA Yıllık Raporu <World Bank Document> (21.07.2025).

1999 Yılı MIGA Yıllık Raporu <World Bank Document> (22.07.2025).

2000 Yılı MIGA Yıllık Raporu <World Bank Document> (22.07.2025).

2001 Yılı MIGA Yıllık Raporu <World Bank Document> (22.07.2025).

2002 Yılı MIGA Yıllık Raporu <World Bank Document> (22.07.2025).

2003 Yılı MIGA Yıllık Raporu <ar03fr> (23.07.2025).

2004 Yılı MIGA Yıllık Raporu <miga ar in french 11.12> (23.07.2025).

2005 Yılı MIGA Yıllık Raporu <05ar_French.pdf> (23.07.2025).

2006 Yılı MIGA Yıllık Raporu <MIGA06ARtrans FR.indd> (23.07.2025).

2007 Yılı MIGA Yıllık Raporu <07arfrench.pdf> (23.07.2025).

2008 Yılı MIGA Yıllık Raporu <08ar_French.pdf> (23.07.2025).

2009 Yılı MIGA Yıllık Raporu <09ar_french.pdf> (23.07.2025).

2010 Yılı MIGA Yıllık Raporu <10ar_french.pdf> (23.07.2025).

2011 Yılı MIGA Yıllık Raporu <11ar_french.pdf> (23.07.2025).

2012 Yılı MIGA Yıllık Raporu <2013000504FREfre_MIGA_AR2012.indd> (23.07.2025).

2013 Yılı MIGA Yıllık Raporu <MIGA_AR13_French.pdf> (23.07.2025).

2014 Yılı MIGA Yıllık Raporu <MIGA_AR14_French.pdf> (23.07.2025).

2015 Yılı Dünya Bankası Yıllık Raporu <World Bank Document> (21.04.2024).

2016 Yılı Dünya Bankası Yıllık Raporu <documents1.worldbank.org/curated/en/111781468170952958/pdf/911550v10WBAR00Report020140EN0Sep15.pdf> (21.04.2024).

2017 Yılı Dünya Bankası Yıllık Raporu <World Bank Annual Report 2017> (21.04.2024).

2018 Yılı Dünya Bankası Yıllık Raporu <World Bank Document> (21.04.2024).

2019 Yılı Dünya Bankası Yıllık Raporu <World Bank Document> (21.04.2024).

2020 Yılı Dünya Bankası Yıllık Raporu; IBRD-IDA- <World Bank Document> (21.04.2024).

2021 Yılı Dünya Bankası Yıllık Raporu <World Bank Annual Report 2021: From Crisis to Green, Resilient, and Inclusive Recovery> (21.04.2024).

2022 Yılı Dünya Bankası Yıllık Raporu <World Bank Document> (21.04.2024).

2023 Yılı Dünya Bankası Yıllık Raporu <World Bank Document> (21.04.2024).

EKLER

EK -1. 1990-2025 yılları arasında verilmiş MIGA garantileri

Sektör	Garanti Verilen Ülke	Garanti Tutarı (\$)	Yıl	Garanti Sahibi	Durumu
Altyapı	Endonezya	50,000,000	1990	Freeport McMoran Copper Co.	Tamamlanmış
Madencilik	Şili	49,800,000	1990	Export Development Corporation of Canada	Tamamlanmış
Altyapı	Macaristan	30,000,000	1990	General Electric Company	Tamamlanmış
Altyapı	Şili	2.500.000	1990	International Mariculture Partners	Tamamlanmış
Altyapı	Bangladeş	9,900,000	1991	Karnaphuli Fertilizer Company	Tamamlanmış
Tarım	Polonya	6,000,000	1991	Bering Netherland B.V	Tamamlanmış
Turizm	Madagaskar	3,600,000	1991	Savana S.A	Tamamlanmış
Finans	Şili	5,000,000	1991	McDonald's Corporation	Tamamlanmış
Finans	Şili	5,000,000	1991	Rio Algom Limited	Tamamlanmış
Service	Türkiye	10,000,000	1991	SAS	Tamamlanmış
Finans	Polonya	14,400,000	1992	Societe Generale	Tamamlanmış
Finans	Pakistan	12,600,000	1992	Societe Generale	Tamamlanmış
Service	Polonya	16,000,000	1992	The Cola Cola Export Coporation ve Ringnes	Tamamlanmış
Finans	Türkiye	20,000,000	1992	Citibank	Tamamlanmış
Finans	Pakistan	49,800,000	1992	Citibank	Tamamlanmış
Üretim	Türkiye	50,000,000	1992	Philip Morris Sigara ve Sanayi Tütüncülük Sanayi ve Anonim Şirketi	Tamamlanmış
Üretim	Endonezya	1,400,000	1992	Komatsu Ltd.	Tamamlanmış
Finans	Pakistan	9,470,000	1992	Banque Indonesia	Tamamlanmış
Finans	Pakistan	5,000,000	1992	Bank of Amerika	Tamamlanmış
Service	El Salvador	10,400,000	1992	AVX Corporation	Tamamlanmış
Finans	Guyana	49,800,000	1992	Cambior Inc.	Tamamlanmış
Finans	Argantina	50,000,000	1992	Banco de Boston	Tamamlanmış
Madencilik	Uganda	10,000,000	1993	Barclays Metals Ltd. And Serem	Tamamlanmış
Finans	Tanzanya	2,700,000	1993	Standart Chartered	Tamamlanmış
Madencilik	Rusya	9,900,000	1993	Multiserv Russai, S.A.	Tamamlanmış
Madencilik	Gana	9,850,000	1993	GSM Gold Ltd.	Tamamlanmış
Üretim	Çek Cumhuriyeti	50,000,000	1993	Ciments Français	Tamamlanmış
Üretim	Çek Cumhuriyeti	17,200,000	1993	AVX Corporation	Tamamlanmış
Üretim	Polonya	50,000,000	1993	International Paper Invensments	Tamamlanmış
Service	Polonya	2,700,000	1993	Ringnes A. S	Tamamlanmış
Finans	Türkiye	4,500,000	1993	Saudi American Bank	Tamamlanmış

Kaynak: MIGA Issued Projects - WBG Finances One sitesinden yararlanılarak, yazar tarafından oluşturulmuştur (24.01.2026).

Not: Çalışmada kullanılan tüm MIGA projelerine ilişkin veri setine Dünya Bankası Grubu veri platformu üzerinden erişilebilir (WBG Finance – MIGA Issued Projects).